

Programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025

Gemeente Nuenen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Algemene inleiding	5
Algemene toelichting en inleiding bij programma's	11
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	12
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	18
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	22
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	28
Programma 5. Wonen & Leefomgeving	31
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	34
Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie	39
Programma 8. Financiën & Belastingen	42
Paragrafen	46
Lokale heffingen	47
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	54
Onderhoud kapitaalgoederen	64
Financiering	71
Bedrijfsvoering	74
Verbonden partijen	79
Inleiding	79
Gemeenschappelijke regelingen	79
Vennootschappen en coöperaties	87
Stichtingen en verenigingen	88
Grondbeleid	92
Financiële begroting	98
Overzicht van baten en lasten	99
Toelichting overzicht van baten en lasten	101
Toelichting verschillen per programma	101
Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten	102
Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	106
Uiteenzetting van de financiële positie	108
Geprognosticeerde balans	108
EMU-saldo	108
Jaarlijks terugkerende arbeidskosten	109
Overzicht van investeringen	109
Reserves en voorzieningen	116
Overzicht van reserves en voorzieningen	116
Toelichting op de reserves	118
Toelichting op de voorzieningen	122
Toelichting op de financiële positie	125
Bijlagen	126
Overzicht van baten en lasten per taakveld	127
Vaststellingsbesluit	130
Aangenomen amendement en moties	131

Voorwoord

Voor u ligt de laatste begroting van deze raadsperiode. We hebben gemeend er goed aan te doen om het gras niet weg te maaien of op te eten voor de volgende gemeenteraad en college, daarom hebben we een relatief beleidsarme begroting opgesteld. Op deze manier blijft er ruimte voor nieuwe keuzes, toekomstige investeringen en andere (extra) uitgaven.

We willen echter wél investeren in versterking van de capaciteit en kwaliteit van de ambtelijke organisatie. Daarmee brengen en houden we de basis op orde voor een volgende bestuursperiode. We zetten in op vermindering van de kwetsbaarheid, verlaging van benodigde uren externe inhuur en het opbouwen en behouden van kennis en ervaring in het ambtelijk apparaat.

Grote projecten

Terugkijkend op deze bestuursperiode kunnen we een behoorlijk aantal vinken zetten bij belangrijke punten uit het coalitieakkoord. Er zijn besluiten genomen over grote projecten zoals Klooster, Hongerman, Nuenen-West, de Bundelroutes en Eeneind West. De komende jaren kan worden gewerkt aan de realisatie van deze projecten. Ze hebben grote impact op de financiële ruimte van de gemeente, maar daar komen dan ook mooie dingen voor terug waar alle inwoners van Nuenen de vruchten van zullen plukken.

Financieel

Onze voorzieningen en reserves zijn op niveau en ook kunnen we de risico's blijven afdekken. De ratio weerstandsvermogen is met 1,44 nog ruim boven het door onszelf gestelde minimum van 1. We blijven op het vinkentouw zitten voor wat betreft de herijking van het gemeentefonds. De gevolgen hiervan zijn nog niet definitief en dus met permissie van onze toezichthouder de Provincie Noord-Brabant niet meegenomen.

Corona

Ik heb in mijn voorwoord voor de laatste paar stukken uit de begrotingscyclus helaas té vaak moeten verwijzen naar de coronapandemie en de maatregelen tegen verspreiding van het virus. Deze hebben grote impact op het welzijn van onze inwoners, onze ondernemers en ook op de gemeentefinanciën. Tot nu toe is het op financieel vlak gelukt om de gevolgen het hoofd te bieden. We verwachten dat de impact volgend jaar laag is; daar zijn we in deze begroting van uitgegaan. We lijken immers wat corona betreft gelukkig de goede kant op te gaan. Ik spreek dan ook de hoop uit dat dit de laatste begroting is waarin er in het voorwoord nog naar wordt verwezen.

Rest mij om alle medewerkers van de gemeente en de Dienst Dommelvallei te bedanken voor hun tomeloze inzet om ook deze begroting integraal, compleet en meerjarig structureel sluitend te maken.

Joep Pernot
Wethouder Financiën

Algemene inleiding

Uitgangspunten begroting

In maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen en daarmee komt een einde aan deze bestuursperiode. We willen met deze begroting (beleidsmatig) een pas op de plaats maken en de nieuwe coalitie alle ruimte geven om eigen keuzes te maken voor de aankomende bestuursperiode. We vinden het voor de toekomst van Nuenen belangrijk dat de raad in een aantal belangrijke en complexe dossiers knopen doorhakt waaraan het nieuwe college vervolgens uitvoering kan geven. Daarom is er bewust voor gekozen om in het laatste begrotingsjaar van deze bestuursperiode niet nog allerlei nieuwe ontwikkelingen, plannen en opgaven op te nemen. We willen niet over onze bestuursperiode heen regeren en daarom leggen wij een beleidsarme begroting voor aan de raad.

Hou het zoals het is

Bovendien blijkt het goed toeven te zijn in Nuenen. De oproep vanuit de gemeenschap is steeds weer: 'Hou Nuenen zoals het is'. Dit betekent niet dat we achterover kunnen leunen. Al het 'goede' van Nuenen behouden kan alleen als hier actief op wordt ingezet. Dit vergt het maken van keuzes, het doen van investeringen en het beschikbaar stellen van capaciteit. Wij hebben hiertoe al een slag gemaakt met onder meer de omgevingsvisie, accommodatiebeleid, de plannen voor de Hongerman en het onderzoek naar scenario's in het kader van de Bundelroutes. Het verdere vervolg in deze en andere dossiers is aan het nieuwe gemeentebestuur.

Woningbouw

Het zou goed zijn om in de volgende bestuursperiode volop in te zetten op het realiseren van de woningbouwopgaven en daarbij vooral te sturen op aantallen en woonvormen. Het regionaal woningbehoefteonderzoek en de factsheet Nuenen van medio 2021 bieden hiertoe aanknopingspunten. Zet hierbij in op het zo efficiënt en effectief mogelijk doorlopen van besluitvormingsprocedures, waarbij ruimte is voor participatie om op die manier tot een zorgvuldige afweging van verschillende belangen te komen. Maatschappelijke consensus over ruimtelijke plannen moet echter ook weer geen doel op zich worden. Het is belangrijker om voortgang te boeken gelet op de huidige situatie op de woningmarkt en dus keuzes te maken.

Basis op orde

Wel vinden we het belangrijk dat in het kader van toekomstbestendig Nuenen geïnvesteerd wordt in het op orde brengen en houden van een goede basis. Dit betekent dat we willen investeren in de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie, zoals in het coalitieakkoord is opgenomen. Deze doorontwikkeling is gericht op het vergroten van de meerwaarde van de ambtelijke ondersteuning voor het gemeentebestuur en de inwoners/ondernemers en tegelijkertijd beoogt het dat medewerkers makkelijker en met meer plezier werken. Hiermee is inmiddels een start gemaakt.

In dit kader willen we structureel meer middelen inzetten om nieuwe medewerkers aan te nemen. Door deze investering hopen we kwaliteit in huis te halen, de werkdruk te verlagen, de taken en de opgaven adequaat te kunnen oppakken en dat medewerkers met plezier hun werk kunnen doen. Daarbij is het de verwachting dat er in de toekomst minder hoeft te worden ingehuurd nu de eigen ambtelijke capaciteit wordt uitgebreid en daardoor ruimte ontstaat voor ontwikkeling van competenties. De doorontwikkeling van de organisatie draagt bij aan het versterken van de eigen bestuurskracht en verlaagt de kwetsbaarheid. Deze bestuursperiode willen we dan ook afsluiten met een gemeentelijke organisatie die qua formatie goed op orde is, zodat in de nieuwe bestuursperiode het vizier weer gericht kan worden op het ontwikkelen van nieuwe plannen en het realiseren van belangrijke opgaven ten behoeve van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, samen met de Nuenense gemeenschap en de regio.

Kadernota

Net als voorgaande jaren heeft de gemeenteraad haar eigen proces gevolgd om tot de Kadernota 2022 te komen. De raadsfracties hebben hun wensen voor de aankomende periode besproken. Het resultaat is een overzicht met aandachtspunten en onderwerpen voor de bestuurlijke agenda in de vorm van een initiatiefvoorstel. Het college heeft op dit initiatiefvoorstel formeel gereageerd middels een zienswijze. Vervolgens heeft de raad in haar vergadering van 10 juni 2021 de Kadernota 2022 vastgesteld. In deze begroting komen we in de programma's terug op de onderwerpen van de Kadernota 2022.

In de Kadernota 2022 zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- pilot wijkgericht werken;
- onderzoek naar behoeften van verschillende doelgroepen;

- inventarisatie van bestaande en toekomstige behoeften aan (gemeentelijke) accommodaties;
- metingen op het gebied van verkeersintensiteiten, fijnstof en geluid;
- totaalbeeld met betrekking tot het centrum van Nuenen;
- kwaliteit openbaar groen.

De raad heeft het college gevraagd om in een apart overzicht inzichtelijk te maken hoe deze onderwerpen zijn verwerkt in deze begroting. Deze toelichting volgt hieronder.

Pilot wijkgericht werken

In de Kadernota is de wens van de raad opgenomen om te komen tot nieuw beleid waarin wordt voorzien in een wijkregisseur. Daarom wordt het college verzocht om een pilot wijkgericht werken te starten, waarvan de wijkregisseur een integraal onderdeel is. Er wordt voorgesteld om voor de voorbereiding van deze pilot € 5.000,- beschikbaar te stellen in 2022. De pilot dient in 2022 zijn beslag te krijgen, zodat eind 2022 een evaluatie kan plaatsvinden. Naar aanleiding van de resultaten van deze evaluatie moet het nieuwe beleid nader vorm krijgen en waarna in 2023 besluitvorming zou kunnen plaatsvinden. Om een goede invulling aan de pilot te kunnen geven, willen we eerst met de raad in gesprek gaan. Naar aanleiding daarvan kan een voorstel voor pilot, inclusief het kostenplaatje, worden opgesteld en dit voorstel kan aan het nieuwe gemeentebestuur worden voorgelegd.

Onderzoek naar behoeften van verschillende doelgroepen

Het gemeentebestuur wenst inzicht te verkrijgen in de behoeften van verschillende doelgroepen, met name in de behoeften van ouderen en in de woonbehoeften van verschillende doelgroepen. Daarom wordt voorgesteld om een onderzoeksbudget van € 12.500,- beschikbaar te stellen in 2022. Op basis van het onderzoekresultaat kan een afweging gemaakt worden of er specifiek beleid nodig is om in te spelen op de vergrijzing van Nuenen. In het kader van de hernieuwde visie op het sociaal domein willen we inzicht krijgen of onze oudere inwoners specifieke behoeften hebben en zo ja, welke dit zijn. Deze inzichten kunnen we onder meer betrekken bij het opstellen van deze hernieuwde visie. Daarnaast wil het gemeentebestuur weten waar mogelijke kansen liggen voor de gemeente qua realisatie van bouwopgaven. Dit is een onderwerp waaraan aandacht wordt besteed in het Programma Wonen 2020 - 2030. In aanvulling op het Programma Wonen 2020 - 2030 starten we in 2022 een onderzoek naar de specifieke wensen en kansen qua woningbehoeften van de verschillende doelgroepen, zoals ouderen en alleenstaanden. Hiertoe is in de begroting een budget op van € 12.500,- opgenomen.

Inventarisatie van bestaande en toekomstige behoeften aan (gemeentelijke) accommodaties

Er is behoefte aan een toekomstbestendig accommodatiebeleid. In dat kader dient een extern bureau een inventarisatie uit te voeren naar bestaande en toekomstige behoeften op het gebied van accommodaties. Wij zijn, zoals ook in coalitieakkoord is opgenomen, al bezig met het opstellen van het accommodatiebeleid. Daarom is in 2021 aan het instituut Mullier opdracht gegeven de toekomstige behoeften in kaart te brengen en deze behoeften af te zetten tegen de huidige capaciteit. De beleidsnota Accommodaties wordt begin 2022 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Vanaf 2022 gaan we aan dit nieuwe accommodatiebeleid uitvoering geven, door nieuwe afspraken te maken met beheerders van maatschappelijke accommodaties.

Metingen op het gebied van verkeersintensiteiten, fijnstof en geluid

Er is behoefte aan inzicht in de leefbaarheid in Nuenen op basis van langdurige metingen naar luchtkwaliteit, geluid, verkeersintensiteiten. Om te kunnen starten met deze metingen wordt voorgesteld een extra budget (t.o.v. het budget dat al in de begroting zit voor metingen) van € 10.000,- beschikbaar te stellen in 2022. Wij willen op 4 locaties luchtmetingen gaan uitvoeren met verbeterde apparatuur. Hiertoe hebben wij budgetten opgenomen in de begroting voor de jaren 2022, 2023 en 2024. Er wordt aansluiting gezocht bij het verkeersprogramma Bundelroutes en een regionaal Aires programmma waarin de deelnemende gemeenten in de regio en RIVM, TNO, de Universiteit van Utrecht en de GGD samenwerken.

Totaalbeeld met betrekking tot het centrum van Nuenen

Er moet een integrale visie voor het centrum van Nuenen komen. Dit sluit aan op de omgevingsvisie die in september 2021 ter besluitvorming voorligt bij de raad. Vanuit de omgevingsvisie willen we dit oppakken door een vervolg te geven aan het programma Centrum om zodoende een toekomstig bestending centrum te bevorderen. Hiermee is al een start gemaakt. We hebben samen met een groep van stakeholders in het gebied rondom de Parkstraat en de Smidse opdracht gegeven aan een extern adviseur om mogelijke ontwikkelscenario's te onderzoeken. De resultaten hiervan nemen we mee in het vervolg. Het programma Centrum wordt in 2022 voortgezet, waarbij we blijven inzetten op integraliteit om te komen tot een samenhangend centrumgebied.

Kwaliteit openbaar groen

De raad wenst inzicht te verkrijgen in de verschillende kwaliteitsniveaus van het openbaar groen, met name hoe dit er concreet buiten uit ziet. Op basis daarvan zou nieuw beleid voor openbaar groen moeten worden op- en vastgesteld. Om meer beeld te krijgen bij wat een bepaald kwaliteitsniveau buiten betekent, hebben wij in september 2021 een rondgang met raadsleden door de gemeente georganiseerd. In deze begroting hebben wij een pas op de plaats gemaakt en zijn wij uitgegaan van de huidige kwaliteiten en beleidsuitgangspunten. Het is wat ons betreft aan het nieuwe gemeentebestuur om eventueel andere keuzes te maken.

Bestaand beleid en autonome ontwikkelingen

Er kunnen zich allerlei omstandigheden voordoen waardoor het noodzakelijk of wenselijk is om in de begroting aanpassingen te doen met betrekking tot bestaand beleid. Het gaat hierbij om beleid waaraan al uitvoering wordt gegeven of waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden. Kortom: voor de uitvoering van dit beleid zijn financiële middelen beschikbaar gesteld. Een verandering/aanpassing in dit beleid kan tot gevolg hebben dat er meer of minder kosten dan wel meer of minder opbrengsten zijn. Daarnaast zijn er autonome ontwikkelingen waarop wij geen of nauwelijks invloed hebben, maar die wel financiële gevolgen hebben. Denk hierbij aan indexeringen, hoogte van uitkeringen uit het gemeentefonds en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Volgens de landelijke richtlijnen moet de begroting 2022 gebaseerd zijn op de meicirculaire 2021 of de septembercirculaire 2021. Onze voorkeur is altijd om de septembercirculaire te verwerken, om te voorkomen dat kort na het vaststellen van de begroting al een begrotingswijziging moet worden gemaakt. Dit jaar wordt de septembercirculaire 2021 relatief laat gepubliceerd, omdat Prinsjesdag laat valt. Dat betekent dat we de gevolgen van deze circulaire niet in de begroting kunnen verwerken, omdat de begroting dan al gereed is en het besluitvormingsproces is gestart. Het streven is om tegelijk met het aanbieden van de begroting 2022 aan de raad de informatie van de septembercirculaire 2021 mee te sturen, met een voorstel tot verwerking ervan in de begroting. In onderstaand overzicht zijn de financiële consequenties van aanpassingen in bestaand beleid en autonome ontwikkelingen weergegeven. Een negatief getal geeft een nadeel en een positief getal geeft een voordeel ten opzichte van de huidige begroting aan. Bij de betreffende programma's is hierop een toelichting gegeven.

Bestaand beleid en autonome ontwikkelingen:	Progr.	2022	2023	2024	2025
Actualisatie personeelslasten	1/8	182.435	301.674	405.205	454.249
Verhoging budget ziekteverzuim	1	-170.000	-	-	-
			170.000	170.000	170.000
Medewerkersonderzoek	1	-10.000			
Uitbreiding formatie Samenleving: 2 fte	1	-155.428	-	-	-
			155.428	155.428	155.428
Uitbreiding formatie Ontwikkeling&Handhaving: 1 fte	1	-81.749	-81.749	-81.749	-81.749
Uitbreiding formatie Openbare Werken: 4,78 fte (netto, deels toegerekend aan afval en aan projecten)	1	-89.227	-89.227	-89.227	-89.227
Verlenging budget voor procescoördinator	1	-35.880			
Uitbreiding formatie voor extra taken	1	-28.664	-28.664	-28.664	-28.664
Stelpost verkoop/verhuur Weefhuis e.d.	1	-15.436	-15.436		
Huisvestingskosten tbv hybride werken	1	-20.000			
Bijdrage Dienst Dommelvallei volgens programmabegroting 2022 DDV (incl. 1e begrotingswijziging 2021) bestaand beleid	1	43.160	87.739	130.646	48.515
I&A beleid (Dienst Dommelvallei)	1	-88.404	-88.404	-88.404	-88.404
Inrichting nieuwe software applicatie sociaal domein (binnen Dienst Dommelvallei)	1	-17.160			
Devices nieuwe raad 2022 (laptop, telefoon) via begroting Dienst Dommelvallei	1	-3.000	-13.000	-13.000	-13.000
Kosten van uitzending en digitale archivering commissievergaderingen (corona)	1	-40.000			
NGN200, uitgestelde activiteiten in 2022 (corona)	1	-50.000			
Structureel maken van budget voor Regiofunctionaris (BTPL)	2		-20.240	-20.240	-20.240
Verlengen budget gebiedsgerichte aanpak incl. bedrijventerreinen	2		-77.600		
Veiligheidsmonitor wordt eenmaal per 4 jaar gehouden	2				-14.000

Structurele inzet financieel adviseur DDV bij Bibob-toetsing	2	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Project Preventie en weerbaarheid Cybercrime inwoners en ondernemers	2	-10.000	-10.000		
Extra uren toezicht in het kader van versterking informatiepositie en gericht toezicht nav meldingen	2	-20.000			
Extra uren toezicht en handhaving woonwagenlocaties voor uitvoering plan van aanpak woonwagenlocaties, o.a. toezicht en juridische inzet.	2	-25.000			
Toezicht en handhaving dagstrand Enode	2	-26.000	-26.000		
Meerkosten toezicht en handhaving coronamaatregelen	2	-25.000			
Hogere kosten bewegingsonderwijs PO door stijging aantal leerlingen	3	-16.500	-16.500	-16.500	-16.500
Indexering subsidies (cao-ontwikkeling)	3/4/7	-121.000	-	-	-
			121.000	121.000	121.000
Uitvoeringsbudget lokaal jeugdbeleid (raadsbesluit april 2021)	3	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Prijsindexering Taxibus voor collectief vervoer	3	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Aanvullende invoerings- en uitvoeringskosten Wet Inburgering, mede door uitstel invoering naar 1-1-2022	3	-14.000	-8.000	-5.000	-2.000
Uitvoeringskosten Wet gemeentelijke schuldhulpverlening: RIS-systeem voor vroegsignalering schuldenproblematiek	3	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Tariefstijging jeugdbescherming/reclassering	3	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Verhoging bijdrage GGD voor extra taken: Rijksvaccinatieprogramma en prenataal huisbezoek JGZ.	3	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Hogere inkomsten uit onderhoudsbijdragen van scholen (Dassenburcht en De Koppel) door gestegen leerlingenaantallen	4	10.803	10.803	10.803	10.803
Extra onderhoudskosten Hongerman	4	-10.000			
Electriciteitskosten en onderhoud sportparken	4	-29.000			
Bestemmingsplannen / omgevingsplannen 2022	5	-67.000			
Functioneel beheer Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	5	-30.500	-30.500	-30.500	-30.500
Rente- en beheerskosten startersleningen te hoog begroot	5	24.500	24.500	24.500	24.500
Bijdrage Vereniging Woonwagenbelangen Nuenen	5	-10.000	-10.000		
Verkeersregelingen	6	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Inspectie civiele kunstwerken 2024	6			-20.000	
Tariefstijging electra openbare verlichting	6	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Inhuur medewerker openbaar groen	6	-10.000			
Extra onderhoud bomen Park	6	-50.000			
Groenonderhoud en incidenteel onderhoud strandbad Enode	6	-11.500	-11.500		
Spelen en bewegen: beëindigen ondersteuning vanaf 2025 (cf. beheerplan)	6				30.000
Resultaat riolering (achterblijvende btw)	6	7.957	6.639	86.300	84.941
Resultaat reiniging wegen	6	-16.998	-14.363	-11.682	-8.964
Resultaat afval	6	-5.888	-10.415	-10.077	-10.657
Herberekening OZB	8	36.800	5.700	-27.400	-62.400
Algemene uitkering gemeentefonds (december- en meicirculaire)	8	4.874	-	-	-
			127.609	228.240	250.909
Stelpost voor nieuwe wet over transparantie, Wet Open Overheid: projectleiding, training, aanpassen systemen/koppelingen	8	-102.000	-	-	-
			115.000	129.000	143.000
Stelpost prijsstijging jeugdzorg (inkoopcontract)	8	-100.000	-	-	-
			100.000	100.000	100.000
Aanpassing stelpost inflatie op basis van meicirculaire 2021	8	99.054	494.058	54.421	-44.386
Stelpost coronakosten 2022: besteding restant reserve Rijkscompensatie coronacrisis in 2022	8	-222.775			
Onttrekking uit reserve Rijkscompensatie coronacrisis	8	337.775			
Actualisatie kapitaallasten (planning investeringen 2022-2025). Inclusief actualisatie planning lopende investeringen (niet gereed in 2021 maar pas in 2022 of later).	div.	35.413	526.657	559.302	597.284
Toerekeningen salariskosten en overhead aan projecten en gesloten huishoudingen	div.	22.350	-1.563	-4.044	-30.021

Kleine aanpassingen < € 10.000	div.	-35.735	-27.971	-27.971	-27.971
Totaal aanpassingen bestaand beleid		1.103.723	-57.399	251.949	403.728

Nieuw beleid

In de Kadernota 2022 zijn de wensen van de raad met betrekking tot nieuw beleid opgenomen. Daarin wordt voorgesteld om diverse onderzoeksbudgetten en middelen voor pilots beschikbaar te stellen. Deze budgetten, met uitzondering van € 5.000 voor wijkgericht werken, zijn opgenomen in onderstaande tabel. Voor een nadere toelichting op de onderwerpen in de Kadernota 2022, zie paragraaf Kadernota.

We willen met deze begroting (beleidsmatig) een pas op de plaats maken en de nieuwe coalitie alle ruimte geven om eigen keuzes te maken voor de aankomende bestuursperiode. Daarom zijn we heel terughoudend geweest om nieuw beleid op te nemen in deze begroting. Er zijn echter enkele ontwikkelingen die het noodzakelijk maken, om financiële middelen te vragen voor nieuw beleid. In onderstaand overzicht zijn de financiële consequenties van nieuw beleid weergegeven.

Bij de betreffende programma's is hierop een toelichting gegeven.

Nieuw beleid / ombuigingen:	Progr.	2022	2023	2024	2025
Pilot M@zl	3	-8.200	-8.200		
Pilot jeugdhulp op basisscholen	3	-30.000	-30.000		
Vanuit extra middelen jeugd 2022: Subsidie LEVgroep voor uitbreiding formatie jongerenwerk ten behoeve van preventie en bereiken bredere doelgroep	3	-100.000	-	-	-
			100.000	100.000	100.000
Vanuit extra middelen jeugd 2022: extra middelen voor verbetering/doorstroom jeugdzorg (wachttijd verminderen)	3	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
Vanuit extra middelen jeugd 2022: extra formatie voor gedragswetenschapper die kwaliteit jeugdzorg moet waarborgen	3	-36.000	-36.000	-36.000	-36.000
Locatieonderzoek 2e sporthal	4	-20.000			
Doelgroepenbeleid: onderzoek naar wensen en kansen qua woningbehoefte binnen diverse doelgroepen, zoals ouderen en alleenstaanden.	5	-12.500			
Onderzoek bouwmogelijkheden Nederwetten	5	-40.000			
Luchtkwaliteit- en geluidsmetingen verkeer	6	-20.000	-10.000	-10.000	
Transitievisie warmte: Opstellen wijkuitvoeringsplan en voorbereiding uitvoering voor de pilot wijk aardgasvrij maken	6	-84.000	-81.000	-54.000	-42.000
Stelpost algemene uitkering compensatie tekorten jeugdhulp	8	1.100.000	661.000	605.000	538.000
Totaal aanpassingen nieuw beleid/ombuigingen		684.300	330.800	340.000	295.000

Financiële gevolgen van de coronapandemie

De onzekerheid over de gevolgen van de coronapandemie blijft aanwezig, ook voor 2022. Wij zijn er in deze begroting vanuit gegaan dat het Rijk de gemeenten financieel blijft compenseren. Dit verloopt grotendeels via de algemene uitkering gemeentefonds. Wij hebben de ontvangen Rijksmiddelen, voor zover niet besteed, in de bestemmingsreserve Rijksmiddelen corona gestort. We adviseren deze reserve tot tenminste eind 2022 aan te houden. Gezien het budgettair neutrale uitgangspunt gaan we ervan uit dat de reserve besteed is per 31-12-2022 en nemen we een stelpost op ter hoogte van de nu begrote reserve per 31-12-2021. Schematisch:

Coronakosten 2022	
Saldo 31-12-2021 reserve Rijkscompensatie coronacrisis *)	337.775
Verwachte coronakosten 2022:	
Extra uren toezicht en handhaving coronamaatregelen	-25.000
Kosten van uitzending van commissievergaderingen	-40.000
NGN200, uitgestelde activiteiten in 2022	-50.000
Stelpost coronakosten 2022	-
	222.775
Saldo 31-12-2022 reserve Rijkscompensatie coronacrisis	0

*) Uitgangspunt is de stand van zaken zoals door uw raad vastgesteld per 1 september 2021, dus bij de tussentijdse rapportage voorjaar 2021 of apart raadsbesluit. De werkelijke kosten en Rijksbijdrage 2021 worden bij de jaarrekening 2021 vastgesteld en worden dan in de begroting 2022 gecorrigeerd, vanuit het budgettaire neutrale uitgangspunt. Indien de kosten in het 2e halfjaar 2021 nog oplopen zal het bedrag per 31-12-2021 lager zijn dan de begroting nu laat zien. De stelpost coronakosten 2022 wordt daarmee ook verlaagd.

Totaaloverzicht

We hebben de financiële consequenties van de autonome ontwikkelingen, de aanpassingen in bestaand beleid en nieuw beleid doorgerekend. Dit alles leidt tot onderstaand financieel overzicht:

Totaaloverzicht	2022	2023	2024	2025
Saldo baten en lasten vanuit begroting 2021-2024	684.832	209.097	536.670	536.670
Begrotingswijzigingen raadsbesluiten 2021 na vaststelling begroting 2021	-162.770	-177.819	-413.835	-399.823
Aanvulling met nieuw begrotingsjaar 2025 (verschillen met begrotingsjaar 2024 *)				702.621
Saldo baten en lasten gewijzigde begroting 2022-2025	522.062	31.278	122.835	839.468
Aanpassingen bestaand beleid	-1.103.723	-57.399	-251.949	-403.728
Aanpassingen nieuw beleid/ombuigingen	684.300	330.800	340.000	295.000
Nieuw saldo baten en lasten 2022-2025	102.639	304.679	210.886	730.740

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
Saldo baten en lasten	-401.557	290.607	22.001	541.941
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (+ is onttrekking per saldo)	504.196	14.072	188.885	188.799
Begrotingssaldo na bestemming	102.639	304.679	210.886	730.740
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-622.955	-226.735	43.800	105.800
Structureel begrotingssaldo	725.594	531.414	167.086	624.940
Structurele kapitaallasten investeringen	274.000	405.000	155.000	217.000
Structureel begrotingssaldo definitief	451.594	126.414	12.086	407.940

*) Verschil tussen raming 2024 en 2025 ligt vooral bij de algemene uitkering gemeentefonds en de onroerendezaakbelasting. Dit betreft o.a. indexering/inflatiecorrectie. Bij de beleidsaanpassingen worden die indexeringen ook aan de lastenkant opgenomen.

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

Het programmaplan bestaat uit 8 te realiseren programma's, te weten:

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening
2. Veiligheid & Handhaving
3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd
4. Verenigingen & Accommodaties
5. Wonen & Leefomgeving
6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer
7. Economie, Toerisme & Recreatie
8. Financiën & Belastingen

De toelichting in het programmaplan wordt gedaan middels de drie 'wat'-vragen:

- Wat willen we bereiken? (vertaald naar beoogd maatschappelijk effect en doelstellingen)
- Wat gaan we ervoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Het beoogd maatschappelijk effect en de doelstellingen zijn overgenomen uit de begroting 2021.

In het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' staan de realisatie 2020 en de begrote baten en lasten en het saldo van 2021 tot en met 2025. De programma's zijn opgedeeld in taakvelden. Deze taakvelden zijn wettelijk voorgeschreven.

Afsluitend is een overzicht opgenomen met de voorgestelde financiële aanpassingen van dat programma.

Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

Portefeuillehouder(s)

M. Houben en R. Stultiëns

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Een toekomstbestendig Nuenen c.a..	1. Versterken van de eigen bestuurskracht. 2. Verbeteren van het samenspel tussen raad, college en de ambtelijke organisatie.
Onze inwoners voelen zich in verbinding staan en betrokken bij het besturen van de gemeente en bij onderwerpen die hen of hun leefomgeving rechtstreeks raken.	3. Stimuleren van de contacten tussen inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en dorps- en wijkraden enerzijds en de gemeentelijke organisatie anderzijds. 4. Bevorderen van het toepassen van burgerparticipatie. 5. Verbeteren van (digitale) informatieverstrekking aan de gemeenschap.
Opgaven op het juiste schaalniveau oppakken	6. Bevorderen van de samenwerking met anderen in het belang van de Nuenense gemeenschap. 7. Actief blijven bijdragen aan samenwerkingsverbanden, onder andere aan Dienst Dommelvallei, Stedelijk Gebied Eindhoven en Metropoolregio Eindhoven.
Tevreden klanten	8. Verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening. 9. Inspelen op ontwikkelingen, zoals andere rol van de samenleving, digitalisering en behoefte aan directe informatie.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Reglement dorps- en wijkraden, gemeente Nuenen c.a. 2017	onbepaald	maart 2014	onbepaald
Raadsbesluit inzake Dienst Dommelvallei	2013 - 2016	november 2012	onbepaald
Samenwerkingsakkoord 2019 - 2022 Metropoolregio Eindhoven	2019 - 2023	februari 2019	2022
Samenwerkingsagenda 2018 - 2025 Stedelijk Gebied Eindhoven	2018 - 2025	december 2018	2025
Participatienota Participatie in Nuenen	2020 e.v.	november 2020	onbepaald
Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Nuenen 2018	2018 e.v.	november 2018	2022
Verordening op de raadscommissies gemeente Nuenen 2019	2019 e.v.	april 2019	2022
Verordening Rekenkamercommissie gemeente Nuenen c.a. 2017	2017 e.v.	maart 2017	onbepaald
Verordening Auditcommissie 2020	2020 e.v.	november 2020	onbepaald
Gedragcode Integriteit gemeenteraad Nuenen c.a.	2018 - 2022	juni 2018	2022
Gedragcode voor de burgemeester van de gemeente Nuenen c.a.	2018 - 2022	juni 2018	2022
Gedragcode voor de wethouders van de gemeente Nuenen c.a.	2018 - 2022	juni 2018	2022
Informatiebeleid Dommelvallei 2021 - 2025	2021 - 2025	juni 2021	2025

Wat gaan we ervoor doen?

Een toekomstbestendig Nuenen c.a.

1. Versterken van de eigen bestuurskracht

2. Verbeteren van het samenspel tussen raad, college en de ambtelijke organisatie

Wat gaan we ervoor doen?

Onze inwoners voelen zich in verbinding staan en betrokken bij het besturen van de gemeente en bij onderwerpen die hen of hun leefomgeving rechtstreeks raken.

3. Stimuleren van de contacten tussen inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en dorps- en wijkraden enerzijds en de gemeentelijke organisatie anderzijds

4. Bevorderen van het toepassen van burgerparticipatie

5. Verbeteren van (digitale) informatieverstrekking aan de gemeenschap

Wat gaan we ervoor doen?

Opgaven op het juiste schaalniveau oppakken

6. Bevorderen van de samenwerking met anderen in het belang van de Nuenense gemeenschap

7. Actief blijven bijdragen aan samenwerkingsverbanden, onder andere aan Dienst Dommelvallei, Stedelijk Gebied Eindhoven en Metropoolregio Eindhoven

Wat gaan we ervoor doen?

Tevreden klanten

8. Verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening

9. Inspelen op ontwikkelingen, zoals andere rol van de samenleving, digitalisering en behoefte aan directe informatie

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Formatie*	fte per 1.000 inwoners	5,0	5,1	5,0
Bezetting*	fte per 1.000 inwoners	4,8	4,8	4,9
Apparaatskosten*	kosten per inwoner in euro	650	738	752
Externe inhuur*	kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen	18,6	18	14
Overhead*	% van totale lasten	13,2	13	14,5
Volledig digitaal afgehandelde producten	aantal per jaar	2.311	5.000	5.500
Telefonische contacten	aantal per jaar	17.486	13.500	13.000
Totaal aantal baliecontacten	aantal per jaar	8.398	10.000	8.500
Afhandeling terugbelverzoeken	% van tijdig reactie op terugbelverzoeken	**	80	80

* verplichte indicator op grond van BBV

** vanwege implementatie nieuw klantencontactstelsel geen cijfers opgenomen

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

De dienst voert voor de gemeente bedrijfsvoeringtaken uit op het gebied van financiën, belastingen, P&O, informatievoorziening en planning en control. In het kader van de doorontwikkeling van de dienst worden enkele ideeën over professionalisering functioneel beheer en het verbreden van platformen uitgewerkt. Onderzocht wordt of deze ideeën leiden tot schaal- en efficiencyvoordelen. Daarnaast heeft de gemeente Geldrop-Mierlo aangegeven dat het niet langer meer wenselijk is om de dienst te huisvesten in het voormalige gemeentehuis in Mierlo. Deze locatie is in beeld voor herontwikkeling van het centrum van Mierlo. In 2022 wordt onderzocht waar de medewerkers van dienst in de toekomst gehuisvest kunnen worden. Wellicht dat de gemeentehuizen van Geldrop-Mierlo, Son en Breugel en Nuenen hiervoor een oplossing bieden. De dienst voert ook gemeentelijke taken uit met betrekking tot dienstverlening. In 2022 wordt een nieuwe burgerzakenapplicatie in gebruik genomen. Hiermee wordt een burgerportaal ingericht met de focus op digitale producten en diensten: digitale selfservice wordt de norm. Hiermee voldoen we aan de verwachtingen die burgers van de overheid hebben als het gaat om het digitaal aanvragen van producten.

Metropoolregio Eindhoven

Deze strategische en voornamelijk bestuurlijke samenwerking richt zich op de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de Nationale Brainport Agenda. Via de Metropoolregio Eindhoven is Nuenen vertegenwoordigd in de stichting Brainport. Binnen deze samenwerkingen staat het behouden en versterken van Brainport als toptechnologieregio centraal. Begin 2022 wordt de gemeenschappelijke regeling gewijzigd, zoals is afgesproken bij het vaststellen van het Samenwerkingsakkoord 2019 - 2022. In 2022 starten de voorbereidingen om tot nieuwe samenwerkingsafspraken te komen voor de aankomende bestuursperiode. Bovendien wordt in 2022 onderzoek gedaan naar de bestuurlijke en organisatorische positionering van het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). Ook in de nieuwe situatie moet de dienstverlening aan de gemeenten op het gebied van archivering worden gecontinueerd.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
0.1 Bestuur	1.742	1.625	1.670	1.627	1.627	1.627
0.2 Burgerzaken	670	827	817	817	817	816
0.4 Overhead	7.737	7.354	8.017	7.893	7.960	8.027
Totaal Lasten	10.149	9.805	10.504	10.337	10.404	10.470
Baten						
0.10 Mutaties reserves	244	149	157	20	0	0
0.1 Bestuur	0	1	1	1	1	1
0.2 Burgerzaken	269	341	340	340	340	340
0.4 Overhead	166	26	24	21	21	21
Totaal Baten	678	517	521	381	362	362
Saldo (baten -/- lasten)	-9.471	-9.289	-9.983	-9.956	-10.042	-10.108

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening					
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Bijdrage MRE en RhoE volgens programmabegroting 2022 MRE	-4.747	-4.747	-4.747	-4.747	Ten laste van stelpost inflatie (stelpost beleidsvoornemens, zie programma 8)
Actualisatie personele lasten; structureel (regulier, bestaand beleid)	50.202	50.369	52.091	51.957	Het bedrag heeft betrekking op loonstijgingen van de bestaande formatie. Deze loonstijgingen kunnen worden opgevangen binnen de stelpost (loon)inflatie, zie programma 8. Per saldo is er sprake van een voordeel, omdat de loonstijging lager is dan het uitgangspunt bij de vorige begroting 2021. Momenteel lopen nog cao-onderhandelingen, waarvoor we met een kleine marge rekening houden.
Actualisatie personele lasten; verhoging budget ziekteverzuim	-170.000	-170.000	-170.000	-170.000	Extra kosten voor inhuur van externen vanwege onvoorziene omstandigheden en vanwege onverwachte personele ontwikkelingen, ziekte of zwangerschapsverlof. Voor deze ontstane situatie is het beschikbare budget voor vervanging bij ziekte ver ontoereikend. Vorig jaar werden deze kosten ten onrechte ten laste gebracht van de vacatureruimte.
Medewerkersonderzoek	-10.000				In het kader van de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie wordt een herhalingsonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek uit 2019 dient daarbij als referentiemeting.
Uitbreiding formatie Samenleving: 1 fte beleidsuitvoering	-73.679	-73.679	-73.679	-73.679	Er is sprake van structurele onderbezetting bij het cluster Welzijn waardoor sprake is van hoge werkdruk en hieraan gerelateerde klachten. Er is een hoge ambitie op de diverse beleidsterreinen bij Welzijn en Sport en er lopen complexe projecten. Daarom is formatie-uitbreiding noodzakelijk.
Uitbreiding formatie Samenleving: 1 fte communicatieadviseur	-81.749	-81.749	-81.749	-81.749	Er is sprake van structurele ondercapaciteit binnen het cluster Communicatie. Er is een hoge ambitie neergezet voor zowel de interne en externe communicatie, maar ook voor de bestuursondersteuning. Daarom is formatie-uitbreiding noodzakelijk.
Uitbreiding formatie Ontwikkeling&Handhaving: 1 fte beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid	-81.749	-81.749	-81.749	-81.749	Het veiligheidsdomein is enorm in beweging waardoor veel werkzaamheden (aanpak ondermijning, zorg&veiligheid, cybercrime etc.) moeten worden opgepakt. Daarom is formatie-uitbreiding noodzakelijk.
Uitbreiding formatie Openbare Werken: 0,89 fte voor afval	-65.574	-65.574	-65.574	-65.574	Er is sprake van structurele ondercapaciteit binnen het taakveld afval. Afval is een actueel en beladen thema wat veel aandacht en inzet vraagt. Daarnaast zijn er volop ontwikkelingen op dit beleidsterrein. Om op dit alles goed in te kunnen spelen is formatie-uitbreiding noodzakelijk. De uitbreiding betreft een medewerker contractregie afval. Deze uitbreiding wordt toegerekend aan de gesloten huishouding afval.
Toerekening extra kosten formatie afval aan gesloten huishouding afval	65.574	65.574	65.574	65.574	Zie bovenstaande regel.
Uitbreiding formatie Openbare Werken: 1 fte voor groen	-57.327	-57.327	-57.327	-57.327	Er is sprake van structurele ondercapaciteit binnen het taakveld groen. Ook groen is een actueel en beladen thema wat veel aandacht en inzet vraagt. Dat blijkt o.a. uit de vele meldingen die we over groen ontvangen. Bovendien lopen er op dit moment vele (woningbouw/ontwikkel)projecten waarbij de input van groen nodig is (voor behoud van het bestaande groen/bomen en toekomstige invulling/areaaluitbreiding). Daarom is formatie-uitbreiding noodzakelijk.

Uitbreiding formatie Openbare Werken: 1 fte werkvoorbereider	-65.236	-65.236	-65.236	-65.236	Er is sprake van structurele ondercapaciteit bij werkvoorbereiding. Er lopen op dit moment vele (woningbouw/ontwikkel) projecten waarbij de input van civieltechnische werkvoorbereiding nodig is, naast het reguliere werk en projecten. Momenteel huren we structureel (langer dan 2 jaar) een werkvoorbereider in vanwege de grote hoeveelheid werk. Deze inhuur zetten we graag om in een eigen kracht. Deze uitbreiding kan voor 70% worden toegerekend aan projecten, zie hieronder.
Uitbreiding formatie Openbare Werken: 1 fte projectassistent	-65.236	-65.236	-65.236	-65.236	Er is sprake van structurele ondercapaciteit bij de projectleiders Openbare Werken. Binnen civieltechnische projectleiding is momenteel sprake van ondercapaciteit. Er lopen op dit moment vele (woningbouw/ontwikkel) projecten waarbij de input van civieltechnische projectleiding nodig is. Daarnaast zijn er ook nog vele projecten binnen Openbare Werken die de nodige inzet vragen van de projectleiders. Daarom is deze formatie-uitbreiding noodzakelijk. Deze uitbreiding kan voor 90% worden toegerekend aan projecten, zie hieronder.
Uitbreiding formatie Openbare Werken: 0,89 fte toezichthouder projecten	-58.060	-58.060	-58.060	-58.060	Er is momenteel geen formatie voor het houden van toezicht op de projecten. Een aantal jaargeleden is deze functie wegbezuinigd. Voor het toezicht op de projecten huren we nu structureel een inhuurkracht in (gedurende 2 jaar). Daarnaast is een tijd geleden aangegeven dat er geen capaciteit is voor de toezichthouding op kabels en leidingen. Binnen de reguliere toezichthouders is geen capaciteit beschikbaar om hierop toezicht te houden. Om deze taken (opnieuw) op te kunnen pakken, is deze formatie-uitbreiding noodzakelijk. Deze uitbreiding kan voor 90% worden toegerekend aan projecten, zie hieronder.
Toerekening extra kosten formatie ten laste van projecten (projectassistent, toezichthouder projecten, werkvoorbereider)	156.632	156.632	156.632	156.632	Zie hierboven. Deze kosten zijn al meegenomen in de investeringsprojecten.
Verlenging budget voor procescoördinator	-35.880				Voor het optimaliseren van de implementatie van zaakgericht werken. Hiervoor was budget beschikbaar gesteld voor 2020-2021, maar dit behoeft verlenging naar 2022.
Uitbreiding formatie voor extra taken	-28.664	-28.664	-28.664	-28.664	Extra formatie voor taken die deels door o.a. nieuwe wetgeving moeten worden uitgevoerd. Het gaat om taken die onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn, zoals beleid m.b.t. dieren noodopvang, beheer en onderhoud bluswatervoorzieningen en beheren van de basisadministratie ondergrond. Binnen de huidige bezetting is geen ruimte hiervoor, in totaal wordt 0,5 fte gevraagd.
Stelpost verkoop/verhuur Weefhuis e.d.	-15.436	-15.436			In 2022 en 2023 zal naar verwachting het Weefhuis niet verkocht of verhuurd kunnen worden vanwege aanpassingen/verbouwingen voor hybride werken. Er kunnen dus in die jaren geen inkomsten worden gegenereerd.
Huisvestingskosten tbv hybride werken	-20.000				Budget om te onderzoeken hoe het gemeentehuis eigentijds ingericht kan worden, rekening houdend met de blijvende gevolgen van corona, bijvoorbeeld de wens om meer hybride (op kantoor en thuis) te werken en de benodigde ruimte tussen de werkplekken (werkplekanalyse).
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan gebouwen: gemeentehuis, werf, Weefhuis en Koetshuis	-684	-684	-684	-684	Budgettair neutraal, verschuivingen tussen programma's en dekking binnen stelpost beleidsvoornemens

Bijdrage Dienst Dommelvallei volgens programmabegroting 2022 DDV inclusief 1e begrotingswijziging 2021 (bestaand beleid)	25.949	87.739	130.646	48.515	Dit betreft alleen bestaand beleid. Voor I&A wordt aanvullend budget gevraagd, zie regel hieronder. Het voordeel t.o.v. van de vorige begroting wordt vooral veroorzaakt door aanpassing in salarisindexering. Daarnaast is de verwachting dat enkele kosten hoger uitvallen dan geraamd. De kosten bij DDV voor toezichting en handhaving Participatiewet/Sociaal domein worden gedekt uit bestaand budget, zie programma 2.
I&A beleid (Dienst Dommelvallei)	-93.804	-93.804	-93.804	-93.804	Dienst Dommelvallei vraagt in de begroting 2022 aan: - data-analist (aandeel Nuenen € 24.525) - informatieconsulent (€ 24.525) - functioneel beheerder zaaksysteem + Office (2 x € 11.052) - uitbreiding contract cyclomedia (€ 5.400) en - beveiliging toegang digitale werkplek (€ 17.250) Voor cyclomedia is dekking binnen programma 5.
Inrichting nieuwe software applicatie sociaal domein (binnen Dienst Dommelvallei)	-17.160				Incidenteel voor 2021 middelen beschikbaar gesteld, maar het project loopt nog door in 2022.
Devices nieuwe raad 2022 (laptop, telefoon) via begroting Dienst Dommelvallei	-3.000	-13.000	-13.000	-13.000	Extra kosten na aftrek van de bestaande PC-vergoeding die vervalt m.i.v. 1 april 2022.
Kosten van uitzending en digitale archivering van commissievergaderingen	-40.000				We brengen deze kosten ten laste van de bestemmingsreserve Rijkscompensatie coronacrisis, zie programma 8.
NGN200, uitgestelde activiteiten in 2022	-50.000				We brengen deze kosten ten laste van de bestemmingsreserve Rijkscompensatie coronacrisis, zie programma 8.
Actualisatie kapitaallasten (aangepaste planning investeringen 2022-2025 en lopende investeringen 2021)	-8.201	-5.085	-5.060	-8.110	
Kleine aanpassingen < € 10.000	-300	-300	-300	-300	
Totaal programma 1	748.129	520.016	459.926	545.241	

Programma 2. Veiligheid & Handhaving

Portefeuillehouder(s)

M. Houben

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Een veilige omgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers om te wonen, werken en verblijven.	1. Verhogen van het gevoel van leefbaarheid en veiligheid. 2. Vergroten van het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers. 3. Anders en slimmer toezicht houden en handhavend optreden in aandachtsgebieden.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Kademota Veiligheid 2019-2022	2019 - 2022	juli 2019	2022
Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Nuenen c.a. 2021	2021	maart 2021	2022
Regionaal Risicoprofiel VRBZO	2019		2022
Regionaal Beleidsplan VRBZO inclusief Visie 2025	2020 - 2025		2026
Regionaal Crisisplan VRBZO	2016 - 2021		2022

Wat gaan we daarvoor doen?

Een veilige omgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers om te wonen, werken en verblijven.

1. Verhogen van het gevoel van leefbaarheid en veiligheid
2. Vergroten van het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers
3. Anders en slimmer toezicht houden en handhavend optreden in aandachtsgebieden

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Verwijzingen HALT*	aantal per 10.000 jongeren	13,7	14	15
Winkeldiefstallen*	aantal per 1.000 inwoners	0,4	0,8	0,7
Geweldsmisdrijven*	aantal per 1.000 inwoners	0,98	1,2	1,1
Diefstallen uit woningen*	aantal per 1.000 inwoners	2,0	2,1	2,0
Vernielen en beschadigingen (in de openbare ruimte)*	aantal per 1.000 inwoners	2,8	2,4	2,3
Aantal RIEC-casussen	aantal	2	6	5
Aantal Bibob-onderzoeken	aantal eigen toetsen plus aantal adviesaanvragen Landelijk Bureau	10	20	50
Aantal gesloten panden op basis van Wet Damocles	aantal	1	7	7

* verplichte indicator op grond van BBV

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Bij veroorzakers van ernstige overlast of criminaliteit met complexe problemen op diverse gebieden zijn vaak meerdere partijen (zorgorganisaties, justitiële organisaties en/of gemeente) betrokken. Bij de aanpak is het effectiever om de inspanningen van deze verschillende partijen op elkaar af te stemmen. Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost verzorgt onder andere de procesregie op complexe casuïstiek met het doel (nieuwe) strafbare feiten te verminderen en te voorkomen. Met deze aanpak levert het Veiligheidshuis een belangrijke bijdrage aan de veiligheid in alle 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. In de Visie 2020-2022 en het jaarplan 2022 staan de volgende aandachtspunten voor 2022 opgenomen:

- Uitvoeren van de pilot Persoonsgebonden Aanpak (PGA) personen met verward gedrag en een veiligheidsrisico;
- Bevorderen van kennis en het informeren van het netwerk op de thema's zorg en veiligheid;
- Informeren van (nieuwe) wethouders na de gemeenteraadsverkiezingen 2022 en samenstellen van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van het zorg- en veiligheidshuis.

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

De coronapandemie zette in 2020 en 2021 de hele wereld op z'n kop. Het betekende voor VRBZO een onverwachte uitdaging. Vanaf maart 2020 ging de crisisorganisatie 7 dagen per week aan de slag, samen met heel veel partners: gemeenten, GGD, Defensie, OM, Politie, Marchaussee. Na een korte adempauze in de zomerperiode 2020 kwam de tweede golf met eind 2020 en 1e halfjaar 2021 nog strengere maatregelen. Vanaf 1 december 2020 werd gewerkt met als grondslag de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm). Hoewel de veiligheidsregio en de voorzitter een andere rol kregen, is een groot deel van de processen in stand gehouden voor coördinatie en uniformiteit in de regio. Tot 1 juli 2021 zijn alle veiligheidsregio's opgeschaald gebleven. Afhankelijk van de ontwikkelingen heeft de coronapandemie ook nog invloed op de werkzaamheden van VRBZO in 2022. Leerpunten uit de evaluaties van de coronacrisis én de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's worden meegenomen in de herijking van het Regionaal Crisisplan 2022.

In maart 2021 heeft het Algemeen Bestuur de Visie 2025 VRBZO vastgesteld. VRBZO gaat de komende jaren op basis van uitvoeringsplannen aan de slag met de in de visie vastgestelde speerpunten en thema's: samen voor veilig, weerbare samenleving en toekomstbestendige organisatie.

De invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren zorgt waarschijnlijk voor verhoging van de loonkosten voor vrijwilligers. Gelijke werkzaamheden moeten gelijk beloond worden. Om vrijwilligheid voor de brandweer te behouden is het nodig dat onderscheid gemaakt kan worden tussen beroeps- en vrijwillige brandweer. De landelijke Denktank Taakdifferentiatie stelt een oplossingsrichting voor die bestaat uit vier bouwstenen. De nadere uitwerking hiervan vindt vanaf het 2e halfjaar 2021 en in 2022 plaats.

Medewerkers van de parate dienst van de brandweer die voor 2006 in dienst waren hebben recht op de overgangsregeling FLO. Deze overgangsregeling is de afgelopen jaren enkele malen herzien. Individuele veiligheidsregio's hebben geen eigen beleidsvrijheid met betrekking tot deze regeling. Onderhandelingen vinden plaats op landelijk niveau vanuit de brandweerkamer van de VNG. VRBZO heeft een voorziening FLO ingesteld en geeft in de begroting aan welk deel van de gemeentelijke bijdragen bestemd is voor FLO. Voor de begroting 2022 is dat € 1.330.000 (prijspeil 2020).

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

De ODZOB voert voor de gemeente alle milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving (VTH). Voor dit programma zijn met name de werkzaamheden in het kader van toezicht en handhaving van belang. Hiervoor wordt jaarlijks een dienstverleningsovereenkomst afgesloten en een werkprogramma afgesproken. De omgevingsdienst wordt ook ingeschakeld voor allerlei sectorale adviestaken, zoals op het gebied van bodem, geluid, asbest, geur, etc. De volgende ontwikkelingen krijgen ook in 2022 aandacht:

- Omgevingswet: De invloed van deze wet op de ODZOB en de gemeenten is groot. Keuzes in de omgevingsvisie en - plannen van de deelnemende gemeenten hebben grote impact op de taakuitvoering en organisatie. De interne samenwerking en met de deelnemende gemeenten en met externe partijen wordt hierdoor steeds belangrijker.

- Advisering en kennisuitwisseling over grote inhoudelijke thema's die vanuit het VTH-domein veel impact hebben op de leefomgeving. Het gaat daarbij om de volgende thema's: klimaat & energie/duurzaamheid, toekomstbestendige veehouderij, bodem, asbest, gezondheid, ondernijning.
- Verdere ontwikkeling van de kwaliteit en efficiency. Dit vergt voortdurend aandacht met daarin een belangrijke positie voor standaardisering van werkprocessen en ontsluiting van informatie. Onderdeel van de informatievoorziening is een goede basisregistratie met een actueel regionaal inrichtingenbestand.
- De ODZOB sluit aan bij het Dommelstroom Interventieteam.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.152	1.184	1.198	1.198	1.198	1.193
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.194	1.074	1.139	1.093	979	993
Totaal Lasten	2.347	2.258	2.337	2.291	2.177	2.186
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	36	36	36	36	36	36
1.2 Openbare orde en veiligheid	368	119	19	19	19	19
Totaal Baten	403	155	55	55	55	55
Saldo (baten -/- lasten)	-1.944	-2.103	-2.282	-2.236	-2.122	-2.131

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

2. Veiligheid & Handhaving					
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Bijdrage Veiligheidsregio VRBZO volgens programmabegroting 2022 VRBZO	-19.894	-19.894	- 19.894	- 18.682	Ten laste van stelpost inflatie (stelpost beleidsvoornemens, zie programma 8).
Inzet toezichthouder sociaal domein bij Dienst Dommelvallei, zie programma 1	17.211				Zie toelichting onder doelstelling 3. Kosten zijn opgenomen in bijdrage Dienst Dommelvallei volgens programmabegroting 2022 DDV, inclusief 1e begrotingswijziging 2021, zie programma 1.
Toezichthouder sociaal domein: voortzetting samenwerking, extra budget is nodig		-22.000	- 22.000	- 22.000	Voor voortzetting is extra budget nodig. Dekking zie programma 3.
Regiofunctionaris (BTPL)		-20.240	- 20.240	- 20.240	Het hebben van een Regiofunctionaris (BTPL) is van toegevoegde waarde. Verbinder tussen beleid-uitvoering/casussen en tussen partners (bestuurlijk en ambtelijk niveau). Nu begroot t/m 2022.

Budget gebiedsgerichte aanpak inclusief aanpak bedrijventerreinen: voortzetten met 1 extra jaar		-77.600			Inzet relatiemanager en externe adviseurs blijft nodig. Zie toelichting onder doelstelling 3. Daarom verlenging met één extra jaar in afwachting van uitkomsten van de evaluatie. Bij een positieve evaluatie willen we hiervoor t.z.t. structurele middelen vragen.
Veiligheidsmonitor wordt eenmaal per 4 jaar gehouden. Deze moet weer worden begroot in 2025.				- 14.000	Deze monitor wordt eenmaal per 4 jaar gehouden en deze is voor 2025 ingepland.
Structurele inzet financieel adviseur DDV bij Bibob-toetsing	-11.000	-11.000	- 11.000	- 11.000	Op dit moment is er financiële toetsing bij exploitatievergunning door inhuur. Dit moet structureel geborgd worden (4,5 uur per week). Zie toelichting onder doelstelling 3.
Project Preventie en weerbaarheid Cybercrime inwoners en ondernemers	-10.000	-10.000			In het veiligheidsbeleid is cybercrime als prioriteit opgenomen. Nu er extra capaciteit is kan uitvoering worden geven aan het project.
Extra uren toezicht in het kader van versterking informatiepositie en gericht toezicht nav meldingen	-20.000				Afgelopen jaar ervaring opgedaan bij inzet van inhuurexterne toezichthouders. Samen met Son en Breugel willen we komend jaar wat projecten laten uitvoeren door deze partij als flexibele schil naast boa's en DIT.
Extra uren toezicht en handhaving woonwagenlocaties voor uitvoering plan van aanpak woonwagenlocaties	-25.000				Uitvoering geven aan plan van aanpak handhaving woonwagenlocaties, o.a. inzet externe toezichthouders en juristen.
Toezicht en handhaving strandbad Enode	-26.000	-26.000			Tijdelijke situatie waarin het Dagstrand Enode is opgesteld als niet-ingerichte zwemplas. Voor nadere toelichting programma 7.
Meerkosten toezicht en handhaving door de inzet van externe toezichthouders vanwege coronamaatregelen	-25.000				Vanuit het voorlopige uitgangspunt dat de coronamaatregelen nog voortduren, gaan wij uit van meerkosten in 2022 door de inzet van externe toezichthouders. We brengen deze ten laste van de bestemmingsreserve Rijkscompensatie coronacrisis, zie programma 8.
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan gebouwen: brandweerkazerne	9.785	9.785	9.785	9.785	Budgettair neutraal, verschuivingen tussen programma's en dekking binnen stelpost beleidsvoornemens
Kleine aanpassingen < € 10.000	-6.264	1.500	1.500	1.500	
Totaal programma 2	-	-	-	-	
	116.162	175.449	61.849	74.637	

Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd

Portefeuillehouder(s)

R. Stultiëns

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Zorgen voor een toekomstbestendige ondersteuning voor onze inwoners die zorg echt nodig hebben.	1. Stimuleren dat inwoners eerst kijken naar eigen mogelijkheden en die binnen hun sociaal netwerk. 2. Stimuleren dat inwoners meer gebruik maken van algemene voorzieningen (zie ook programma 4).
Alle kinderen uit Nuenen groeien op in een gezond opvoedingsklimaat.	3. Zorg dragen dat het aanbod aan jeugdhulp aansluit bij de rechtmatigheid en doelmatigheid van de vraag. 4. Faciliteren van vroegsignalering voor alle leeftijden in samenwerking met onderwijs en voorschoolse voorzieningen.
Zorgen dat iedereen kan deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.	5. Stimuleren van maatschappelijke participatie.
Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de Nuenense gemeenschap.	6. Stimuleren en faciliteren van deelname aan inburgeringstrajecten en participatietrajecten om zelfredzaamheid te vergroten.
Iedereen aan het werk	7. Bijstandsontvangers worden begeleid naar regulier werk en andere vormen van werkgelegenheid/dagbesteding.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verordeningen Participatiewet	onbepaald	december 2014	onbepaald
Nota beleid sociaal domein	2016 - 2019	juni 2016	onbepaald
Actualisering nota sociaal domein	2019 - 2021	september 2018	2022
Beleid mantelzorg	2017 e.v.	mei 2017	september 2021
Dementievriendelijke gemeente	2017 - 2020	december 2018	september 2021
Nota vrijwilligersbeleid 2020-2026	2020 - 2026	september 2020	2026
Projectplan huisvesting, inburgering en participatie vergunninghouders	2017 - 2020	mei 2017	december 2021
Wmo-verordening 2020	onbepaald	februari 2020	2022
Verordening Jeugdhulp gemeente Nuenen 2020	onbepaald	mei 2020	onbepaald
Nota schuldhulpverlening	2021 - 2025	februari 2021	2025
Verordeningen Werk en Inkomen (actualisatie enkele verordeningen participatiewet)	2020 e.v.	mei 2020	onbepaald
Nota jeugdbeleid 2021-2024	2021 - 2024	april 2021	2024

Wat gaan we daarvoor doen?

Betaalbaar houden van zorg opdat inwoners die ondersteuning echt nodig hebben, die ook krijgen.

1. Stimuleren dat inwoners eerst kijken naar eigen mogelijkheden en die binnen hun sociaal netwerk

2. Stimuleren dat inwoners meer gebruik maken van algemene voorzieningen (zie ook programma 4)

Wat gaan we daarvoor doen?

Alle kinderen uit Nuenen groeien op in een gezond opvoedingsklimaat.

3. Zorg dragen dat het aanbod aan jeugdhulp aansluit bij de rechtmatigheid en doelmatigheid van de vraag

4. Faciliteren van vroegsignalering voor alle leeftijden in samenwerking met onderwijs en voorschoolse voorzieningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorgen dat iedereen kan deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

5. Stimuleren van maatschappelijke participatie

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de Nuenense gemeenschap.

6. Stimuleren en faciliteren van deelname aan inburgeringstrajecten en participatietrajecten om zelfredzaamheid te vergroten

Wat gaan we daarvoor doen?

Iedereen aan het werk

7. Bijstandsontvangers worden begeleid naar regulier werk en andere vormen van werkgelegenheid/dagbesteding

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Absoluut verzuim (5-18 jaar) *	% van het aantal leerplichtigen	0,13	0,3	0,2
Relatief verzuim (5-18 jaar) *	% van het aantal leerplichtigen	0,57	0,4	0,6
Jongeren met jeugdhulp*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	12,3	13	12,5
Jongeren met jeugdreclassering*	% van het aantal jongeren (12-23 jaar)	0	0	0
Jongeren met jeugdbescherming*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	0,7	0,6	0,6
Vroegtijdige schoolverlaters zonder kwalificatie (VSV-ers)*	% VO en Mbo'ers dat het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie	2	1,4	1,4
Jongeren met delict voor rechter (12-21 jaar)*	% van het aantal jongeren (12-21 jaar)	0	0,82	1,0
Kinderen in uitkeringsgezin*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	4	4,83	4,0
Jeugdwerkloosheid*	% van het aantal jongeren (16-22 jaar)	1,35	1,1	1,0
Bijstandsuitkeringen*	aantal per 1.000 inwoners (vanaf 18 jaar)	25,6	25,7	25
Lopende re-integratievoorzieningen*	aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	4,7	8	10
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement *	aantal per 1.000 inwoners	46	43	43

Mantelzorgers **	aantal geregistreerde mantelzorgers bij de gemeente	632	650	690
Mantelzorg belasting **	% volwassenen dat mantelzorg verricht (minimaal 8 uur per week)	12	23	23
Vrijwilligerswerk	% inwoners (vanaf 19 jaar) dat vrijwilligerswerk verricht in georganiseerd verband		33,5	33,5
Transformatie: verschuiving naar algemene voorzieningen **	percentage gebruik 0e, 1e en 2e lijns voorzieningen	46/51/3	63/35/2	63/35/2
Inburgeringstrajecten **	aantallen persoonlijke ontwikkelingsplannen	13	10	25
Taakstelling huisvesting vergunninghouders **	% realisatie versus taakstelling	110	100	100
Taakstelling huisvesting vergunninghouders	absolute aantal gerealiseerd c.q. begroot	22	16	30

* verplichte indicator op grond van BBV

** uit Monitor sociaal domein Nuenen

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

De Dienst Dommelvallei voert gemeentelijke taken uit met betrekking tot de Participatiewet en het minimabeleid, samen met de ketenpartners, zoals de WSD en het CMD. Daarnaast adviseert de dienst beleidsmatig op het taakveld sociale zaken en arbeidsmarktbeleid. Ook in 2022 is de dienst nog bezig met de afwikkeling van de coronapandemie. De dienst heeft diverse overheidsregelingen uitgevoerd (zoals Tozo, bedrijfskredieten en Tonk) die in het leven zijn geroepen om de (financiële) gevolgen van de coronapandemie te beperken. Deze regelingen moeten administratief worden afgerond en hierover moet verantwoording plaatsvinden. Daarnaast is het mogelijk dat in 2022 het aantal verzoeken om bijstand toeneemt. Hier wordt in formatieve zin op ingespeeld en ook wordt gekeken hoe inwoners kunnen worden geholpen om te voorkomen dat ze afhankelijk worden van een uitkering.

De verwachting is dat de Participatiewet de komende jaren sterk zal wijzigen. Wij willen hierop anticiperen. Daarom nemen wij deel aan de volgende (doelgroep)projecten:

- aanpak vergunninghouders door brede intake;
- ondersteuning via de Diagnose en Werkmethode AanZet;
- ondersteuning van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt met project Kansen;
- de aanpak voor Sinti-jongeren naar scholing en werk met POP-aanpak;
- werkwarenhuis 't Goed Nuenen.

Het inkoopproces binnen het sociaal domein in de Dommelvallei-organisaties wordt ondersteund door software. Deze software was aan vervanging toe. In het 1e kwartaal van 2022 wordt de nieuwe software ingericht en in gebruik genomen. Ook wordt gebruik gemaakt van een specifiek burgerportaal voor (digitale) producten en diensten binnen dit domein. Ook binnen het sociaal domein wordt zoveel mogelijk ingezet op zelfservice.

Werkvoorzieningsschap de Dommel (WSD)

De WSD voert de verplichtingen uit de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit voor werknemers uit de gemeente Nuenen. Daarnaast begeleidt de WSD inwoners die in het kader van de Participatiewet ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk. De basis voor 2022 vormt het door het bestuur vastgesteld koersdocument "Gezamenlijk doorontwikkelen". Op basis van dit koersdocument stellen de deelnemende gemeenten (regio Boxtel, inclusief Nuenen en Son en Breugel) lokale plannen op, in nauwe samenwerking met de WSD. Het koersplan vormt het financiële kader voor de komende jaren, dat met de uitwerking van de lokale plannen zal worden ingevuld. Bovendien ondersteunen de deelnemende gemeenten het ontwikkelen van een kennis- en expertisecentrum en het inzetten op plusdiensten bij de WSD.

De afgelopen jaren hebben de gemeenten, WSD, de Dienst Dommelvallei en lokale partners in de CMD's nauw samengewerkt in het Sociaal Domein. De samenwerking met de WSD wordt verder voortgezet en verstevigd.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

De GGD Brabant-Zuidoost streeft - onder regie van de deelnemende gemeenten - door middel van preventie naar gezondheidswinst van alle inwoners. Ook in 2022 richt de GGD Brabant-Zuidoost zich op het bestrijden van de coronapandemie. De GGD houdt een voldoende personele buffer aan om testen, traceren (bron en contactonderzoek) en vaccineren te kunnen blijven uitvoeren. De GGD Brabant-Zuidoost verwacht extra kosten als gevolg van de corona-activiteiten. Het GGD bestuur heeft toegezegd de financiële gevolgen inzichtelijk te maken. Vooralsnog worden de kosten rechtstreeks door het Rijk vergoed. De GGD is tevens bezig met een *Plan van aanpak Gezond Leven tijdens en na Corona*. Dit plan is opgenomen in het meerjarenbeleidsplan 2022 - 2026 van de GGD.

Het product Vroeghulp wordt tot 2023 voortgezet als basistaak van de GGD, als onderdeel van de Jeugdgezondheidszorg. In 2023 wordt dit geëvalueerd. Het gevolg is dat de inwonerbijdrage verhoogd wordt met 8,4 eurocent per inwoner.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	51	34	63	63	63	63
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	644	698	685	685	685	685
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.587	2.488	3.191	3.191	3.198	3.194
6.2 Wijkteams	328	369	543	543	543	543
6.3 Inkomensregelingen	7.900	6.179	6.189	6.189	6.189	6.189
6.4 Begeleide participatie	1.524	1.455	1.478	1.454	1.469	1.469
6.5 Arbeidsparticipatie	674	683	679	679	679	679
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	948	852	837	837	837	837
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.082	3.273	3.181	3.181	3.181	3.181
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.542	3.460	3.396	3.396	3.396	3.396
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	25	20	20	20	20	20
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	448	345	433	433	433	433
7.1 Volksgezondheid	844	816	862	877	896	914
Totaal Lasten	22.597	20.671	21.558	21.549	21.589	21.604
Baten						
0.10 Mutaties reserves	250	0	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	88	98	76	76	76	76
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	147	165	365	365	365	365
6.2 Wijkteams	117	87	110	110	110	110
6.3 Inkomensregelingen	7.142	4.966	5.050	5.028	5.028	5.028
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2	0	0	0	0	0

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	137	218	218	218	218	218
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	12	0	0	0	0	0
Totaal Baten	7.895	5.534	5.818	5.796	5.796	5.796
Saldo (baten -/- lasten)	-14.702	-15.137	-15.739	-15.752	-15.793	-15.808

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

3. Werk (Participatie), Zorg & Jeugd					
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Hogere kosten bewegingsonderwijs basisonderwijs door stijging aantal leerlingen	-16.500	-16.500	-16.500	-16.500	Zie voor toelichting programma 4.
Indexering subsidie LEVgroep	-	-	-	-	In verband met cao-verhogingen.
Uitvoeringsbudget lokaal jeugdbeleid	102.000	102.000	102.000	102.000	
Prijsindexering Taxbus voor collectief vervoer	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	Zie voor toelichting doelstelling 4.
Aanvullende invoerings- en uitvoeringskosten Wet Inburgering	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000	
Kosten inburgeringsvoorzieningen onder nieuwe Wet Inburgering	-14.000	-8.000	-5.000	-2.000	Mede als gevolg van uitstel invoering naar 1-1-2022. Hiervoor is hetzelfde bedrag door het Rijk in het gemeentefonds gestort bij de meicirculaire 2021, zie programma 8.
Specifieke uitkering inburgeringsvoorzieningen onder nieuwe Wet Inburgering	-	-	-	-	Hiervoor ontvangen we een specifieke uitkering, zie volgende regel, budgettair neutraal.
Verhoging teruggevorderde bijstandsuitkeringen door extra toezichthouder sociaal domein	200.236	200.236	200.236	200.236	Specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen.
Uitvoeringskosten Wet gemeentelijke schuldhulpverlening: RIS-systeem voor vroegsignalering schuldenproblematiek		22.000	22.000	22.000	Kosten zie programma 2
Tariefstijging jeugdbescherming/reclassering	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	Zie voor toelichting doelstelling 2.
Bijdrage GGD volgens programmabegroting 2022 GGD	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	
Verhoging bijdrage GGD voor extra taken: Rijksvaccinatieprogramma (meningokokken) en prenataal huisbezoek JGZ.	-18.611	-16.095	-16.417	-35.056	Ten laste van stelpost inflatie (zie programma 8)
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan gebouwen: wijkaccommodaties, kinderdagverblijven	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	Hiervoor is hetzelfde bedrag door het Rijk in het gemeentefonds gestort bij de meicirculaire 2021, zie programma 8.
Actualisatie kapitaallasten (aangepaste planning investeringen 2022-2025 en lopende investeringen 2021)	-49.761	-49.761	-49.761	-49.761	Budgettair neutraal, verschuivingen tussen programma's en dekking binnen stelpost beleidsvoornemens
Kleine aanpassingen < € 10.000	25.000	24.436	-28.578	-28.452	Dit houdt o.m. verband met de investering in de MFA D'n Heuvel in Gerwen die vertraagd is, maar wel duurder uitvalt dan eerder begroot (raadsvoorstel wordt naar verwachting nog dit jaar voorgelegd aan de raad, zie ook programma 4). Zie overzicht investeringen in de financiële begroting.
	-12.875	-12.875	-12.875	-12.875	
Nieuw beleid:	2022	2023	2024	2025	Toelichting

Pilot M@zl	-8.200	-8.200			Gedurende 2 schooljaren, zie voor toelichting doelstelling 4.
Pilot jeugdhulp op basisscholen	-30.000	-30.000			2 jaar met ingang van januari 2022. Zie voor toelichting doelstelling 3 en 4.
Vanuit extra middelen jeugd 2022: Subsidie LEVgroep voor uitbreiding formatie jongerenwerk ten behoeve van preventie en bereiken bredere doelgroep	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	Zie voor toelichting doelstelling 4.
Vanuit extra middelen jeugd 2022: extra middelen voor verbetering/doorstroom jeugdzorg (wachttijdstroom verminderen)	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	Zie voor toelichting doelstelling 3.
Vanuit extra middelen jeugd 2022: extra formatie voor gedragswetenschapper die kwaliteit jeugdzorg moet waarborgen	-36.000	-36.000	-36.000	-36.000	Zie voor toelichting doelstelling 3.
Totaal programma 3	532.947	502.995	515.131	530.644	

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

Portefeuillehouder(s)

J. Pernot

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Alle kinderen uit Nuenen groeien op in een gezonde (fysieke en sociale) leefomgeving.	1. Zorgen voor adequate onderwijshuisvesting.
Verminderen van lichamelijke of psychische klachten van onze inwoners en leefbaarheid verhogen.	2. Vergroten deelname aan lokale maatschappelijke activiteiten. 3. Instandhouden van de verenigingsdichtheid en verscheidenheid in onze gemeente. 4. Handhaven adequaat niveau van accommodaties.
Aanbieden van zorg voor inwoners die ondersteuning nodig hebben.	5. Faciliteren van initiatieven van algemene voorzieningen via subsidiebeleid.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Meerjarenspreidingsplan onderwijshuisvesting 2015	2015 - 2035	juli 2015	onbepaald
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Nuenen, Gerwen en Nederwetten 2017	onbepaald	juli 2017	september 2021
Algemene Subsidieverordening	vanaf 2017	mei 2016	onbepaald
Nota Accommodatiebeleid	vanaf 2017	september 2017	Kadernotitie Accommodatiebeleid 2021-2024 is in juni 2021 vastgesteld in raad. Planning is in december 2021/februari 2022
Nota vrijwilligersbeleid 2020-2026	2020 - 2026	november 2020	2026
Nota jeugdbeleid 2021 - 2024	2021 - 2024	april 2021	2025

Wat gaan we daarvoor doen?

Alle kinderen uit Nuenen groeien op in een gezond opvoedingsklimaat.

1. Zorgen voor adequate onderwijshuisvesting

Wat gaan we daarvoor doen?

Verminderen van lichamelijke of psychische klachten van onze inwoners.

2. Vergroten deelname aan lokale maatschappelijke activiteiten

3. Instandhouden van de verenigingsdichtheid en verscheidenheid in onze gemeente

4. Handhaven adequaat niveau van accommodaties

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanbieden van zorg voor inwoners die ondersteuning nodig hebben

5. Faciliteren van initiatieven van algemene voorzieningen via subsidiebeleid

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Goede onderwijshuisvesting	Aantallen klachten over huisvestingsklimaat	0	0	0
Voorkomen van eenzaamheid/sociaal isolement	aantal groepen / aantal deelnemers dagopvang	*	4 groepen/ 8 deelnemers gemiddeld	4 groepen/8 deelnemers gemiddeld
	aantal groepen / aantal deelnemers huiskamerprojecten	*	3 groepen/8 deelnemers gemiddeld	3 groepen/8 deelnemers gemiddeld

* deze activiteiten hebben door de coronapandemie geen doorgang gevonden in 2020

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	0	700	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	1.104	1.176	1.154	1.153	1.147	1.144
5.1 Sportbeleid en activering	161	143	159	115	115	115
5.2 Sportaccommodaties	1.055	1.153	1.148	1.064	1.379	1.363
5.6 Media	441	439	460	460	460	460
Totaal Lasten	2.761	3.611	2.921	2.792	3.101	3.082
Baten						
0.10 Mutaties reserves	23	737	37	14	39	39
4.2 Onderwijshuisvesting	85	70	75	75	75	75
5.1 Sportbeleid en activering	35	20	20	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	266	195	195	195	195	195
Totaal Baten	409	1.022	327	284	309	309
Saldo (baten -/- lasten)	-2.352	-2.589	-2.594	-2.508	-2.792	-2.773

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

4. Verenigingen & accommodaties					
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting

Hogere inkomsten uit onderhoudsbijdragen van scholen (Dassenburcht en De Koppel) door gestegen leerlingenaantallen	10.803	10.803	10.803	10.803	
Actualisatie huur (indexering) Dassenburcht en De Koppel	-	-	-	-	Ten laste van stelpost inflatie (stelpost beleidsvoornemens, zie programma 8)
Hogere doordecentralisatiebijdrage Nuenens College vanwege stijging aantal leerlingen	37.000	37.000	37.000	37.000	Hier staat hogere algemene uitkering tegenover, nemen we stelpost voor op in programma 8
Indexering subsidie bibliotheek	-	-	-	-	In verband met cao-verhogingen.
Extra onderhoudskosten Hongerman	10.000				Budget voor eventuele luchtmetingen om de luchtkwaliteit te monitoren.
Electriciteitskosten sportparken	15.000				Bij sportpark Oude Landen is een onduidelijke situatie over de energiekosten. Budget is al jaren te laag. Het is de bedoeling sluitende afspraken te maken in 2022.
Onderhoudskosten sportparken	14.000				Door het ontbreken van accommodatiebeleid zijn er nog geen duidelijke afspraken over het onderhoud van de sportparken. Het huidige budget is structureel niet toereikend. Voor nu eenmalig verhoging van het budget opgenomen in afwachting van accommodatiebeleid.
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan gebouwen: gymzalen en kleedaccommodaties sportparken	16.246	16.246	16.246	16.246	Budgettair neutraal, verschuivingen tussen programma's en dekking binnen stelpost beleidsvoornemens
Actualisatie kapitaallasten (aangepaste planning investeringen 2022-2025 en lopende investeringen 2021)	9.333	23.549	-558	-237	
Kleine aanpassingen < € 10.000	-4.829	-4.829	-4.829	-4.829	
Nieuw beleid:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Locatieonderzoek 2e sporthal	20.000				Zie voor toelichting doelstelling 1.
Totaal programma 4	94.892	21.676	45.783	45.462	

Programma 5. Wonen & Leefomgeving

Portefeuillehouder(s)

C. van Brakel

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Prettig wonen voor verschillende doelgroepen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naast Nuenen-West ook faciliteren van kleinere woningbouwprojecten om zodoende te komen tot een gedifferentieerd woningaanbod 2. Vergroten van de sociale huurvoorraad. 3. Bereikbaar maken van koopwoningen voor starters op de woningmarkt 4. Verbeteren van de woonsituatie op woonwagencentrales. 5. Voldoen aan de huisvestingstaakstelling met betrekking tot vergunninghouders.
De kwaliteit van de leefomgeving en gezonde levensstijl verbeteren.	<ol style="list-style-type: none"> 6. Gezondheid als de verbindende factor. 7. Bevorderen van een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving.
We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk.	<ol style="list-style-type: none"> 8. Faciliteren en inkaderen van initiatieven voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld door de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Programma Wonen 2020-2030	2020-2030	juli 2020	onbepaald
Visie op Wonen Stedelijk Gebied Eindhoven	2019 e.v.	juli 2019	onbepaald
Programma woonwagencentrales	2018-2022	november 2017	onbepaald
Nota grondbeleid	2019 e.v.	juli 2019	onbepaald
Landschapsstudie en toolbox buitengebied	2020 e.v.	26 mei 2020 (door college)	
Omgevingsvisie	2021 e.v.		september 2021

Wat gaan we daarvoor doen?

Prettig wonen voor verschillende doelgroepen.

1. Naast Nuenen-West ook faciliteren van kleinere woningbouwprojecten om zodoende te komen tot een gedifferentieerd woningaanbod
2. Vergroten van de sociale huurvoorraad
3. Bereikbaar maken van koopwoningen voor starters op de woningmarkt
4. Verbeteren van de woonsituatie op woonwagencentrales
5. Voldoen aan de huisvestingstaakstelling met betrekking tot vergunninghouders

Wat gaan we daarvoor doen?

De kwaliteit van de leefomgeving en gezonde levensstijl verbeteren.

6. Gezondheid als de verbindende factor

7. Bevorderen van een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk.

8. Faciliteren en inkaderen van initiatieven voor ruimtelijke ontwikkelingen

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Nieuwbouw woningen *	aantal per 1.000 woningen	15,8	19	21
Demografische druk *	% van het aantal inwoners van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot aantal inwoners van 20 tot 65 jaar.	88	87,8	90
Sociale huurwoningen	totaal aantal	1.655	1.670	1.650

* Verplichte indicator op grond van BBV

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	461	185	185	185	185	185
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	397	78	210	210	210	210
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	25	0	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	180	84	87	87	87	87
8.1 Ruimtelijke ordening	1.389	858	1.033	931	931	931
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	7.858	7.431	4.214	4.275	4.276	4.278
8.3 Wonen en bouwen	1.481	1.282	1.050	972	1.016	1.024
Totaal Lasten	11.790	9.917	6.779	6.660	6.705	6.714
Baten						
0.10 Mutaties reserves	64	91	91	91	91	90
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	460	199	257	257	257	257
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	521	93	93	93	93	93
8.1 Ruimtelijke ordening	673	0	0	0	0	0

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	8.427	6.983	3.766	3.827	3.828	3.829
8.3 Wonen en bouwen	844	918	950	930	909	909
Totaal Baten	10.989	8.284	5.156	5.197	5.178	5.179
Saldo (baten -/- lasten)	-801	-1.634	-1.623	-1.462	-1.528	-1.535

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

5. Wonen & Leefomgeving					
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Uitbreiding contract cyclomedia dat is ondergebracht bij Dienst Dommelvallei	5.400	5.400	5.400	5.400	Dekking voor extra middelen I&A (zie I&A beleid (Dienst Dommelvallei) in programma 1) binnen bestaand budget.
Budget omgevingsplannen	-20.000				Het bedrag voor het jaar 2021 wordt wegens uitstel van invoering van de Omgevingswet doorgeschoven naar 2022. Als gevolg daarvan valt dit bedrag vrij in 2021. Dit verwerken we in de tussentijdse rapportage najaar 2021.
Budget bestemmingsplannen	-47.000				Vanwege uitstel van invoering van de Omgevingswet is in 2022 nog budget nodig voor bestemmingsplannen.
Kosten van afhandeling asbestsloopmeldingen overbrengen naar taakveld 7.4 Milieubeheer (budgettair neutraal)	20.000	20.000	20.000	20.000	Zie ook programma 6
Functioneel beheer i.v.m. invoering Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	-30.500	-30.500	-30.500	-30.500	I.v.m. invoering van de Omgevingswet zijn nieuwe computersystemen nodig. Voor het functioneel beheer van deze systemen (waaronder PowerBrowser) is (extra) formatie nodig.
Bijstelling rente- en beheerskosten startersleningen	24.500	24.500	24.500	24.500	Deze kosten zijn te hoog begroot en worden naar beneden bijgesteld.
Bijdrage Vereniging Woonwageningenbelangen Nuenen	-10.000	-10.000			O.b.v. de Overlegwet is de gemeente als verhuurder verplicht (een gedeelte van) de kosten te vergoeden voor externe adviseur van de Sinti.
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan gebouwen: begraafplaats Oude Landen	-3.314	-3.314	-3.314	-3.314	Budgettair neutraal, verschuivingen tussen programma's en dekking binnen stelpost beleidsvoornemens
Actualisatie kapitaallasten (aangepaste planning investeringen 2022-2025 en lopende investeringen 2021)	2.943	77.193	124.461	115.901	Dit houdt verband met de investering in de renovatie woonwageningenlocaties, die vertraagd zijn. Zie overzicht investeringen in de financiële begroting.
Kleine aanpassingen < € 10.000	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300	
Nieuw beleid:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Kadernota: Doelgroepenbeleid: onderzoek naar wensen en kansen qua woningbehoefte binnen diverse doelgroepen, zoals ouderen en alleenstaanden.	-12.500				Zie voor toelichting doelstelling 1.
Onderzoek bouwmogelijkheden Nederwetten	-40.000				Zie voor toelichting doelstelling 8.
Totaal programma 5	-113.771	-79.979	137.247	128.687	

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer

Portefeuillehouder(s)

C. van Brakel en J. Pernot

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
We zijn in staat de gevolgen van een veranderend klimaat op te vangen.	1. Voorkomen van wateroverlast, besmettingsgevaar en droogte.
Nuenen doet mee aan verantwoorde en weloverwogen ontwikkelingen die zeker op de lange(re) termijn – maar mogelijk al veel eerder – positief zullen bijdragen aan ons gezamenlijke woon-, leef- en werkklimaat.	2. Verduurzamen van onze gebouwenvoorraad
In 2020 bestaat slechts 5 % van het huishoudelijk afval uit restafval.	3. Stimuleren van initiatieven tot verduurzaming.
Goede bereikbaarheid van de gemeente Nuenen c.a.	4. Verbeteren van de (boven-)lokale mobiliteit.
In 2025 maximale scheiding en maximaal 30 kg restafval per persoon per jaar.	5. Stimuleren van hergebruik van grondstoffen.
Groenste gemeente van Nederland.	6. Bevorderen van de bewustwording van het belang van het openbare groen voor een duurzame leefomgeving
Levendige en aantrekkelijke gemeente.	7. Versterken van de leefbaarheid, het gebruik en de beleving van de openbare ruimte.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2027	2018 - 2027	juli 2017	eind 2027
Beheerplan Wegen 2022-2026	2022 - 2026	maart 2021	begin 2026
verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023	2019 - 2023	december 2018	eind 2023
Subsidieverordening afkoppelen hemelwater	2021 e.v.	december 2020	onbepaald
Verordening Ondergrondse Infrastructuur	2015 e.v.	februari 2015	onbepaald
Beleidsplan Spelen en bewegen	2017 - 2020	juli 2017	onbepaald
Groenbeheerplan	2020 - 2026	december 2019	eind 2026
Bomenbeleidsplan	2017 - 2031	februari 2017	eind 2031
Groenstructuurplan	2011 - 2020	november 2010	eind 2022
Beheerplan gemeentebossen	2017 - 2022	mei 2017 (vastgesteld door het college)	eind 2022
Mobiliteitsvisie Nuenen, uit te werken in beleidsmodules	2018 e.v.	december 2017	onbepaald
Beleidsmodules per vervoerswijze (als uitwerking Mobiliteitsvisie)	2019 e.v.	december 2019	onbepaald
Strategisch Meerjarenplan Blink 2018-2022	2018 - 2022	juni 2018	2022
Afvalstoffenverordening Nuenen 2016	onbepaald	maart 2016	2022
Nota Duurzaamheid	2019 - 2023	december 2019	eind 2023
Beheerplan Civiele kunstwerken	2020 - 2024	februari 2020	2024
Nota bodembeheer en Nota bodembeheer PFAS	2021 e.v.	juli 2021	onbepaald

Wat gaan we daarvoor doen?

We zijn in staat de gevolgen van een veranderend klimaat op te vangen.

1. Voorkomen van wateroverlast, besmettingsgevaar en droogte

Wat gaan we daarvoor doen?

Nuenen doet mee aan verantwoorde en weloverwogen ontwikkelingen die zeker op de lange(re) termijn – maar mogelijk al veel eerder – positief zullen bijdragen aan ons gezamenlijke woon-, leef- en werkklimaat.

2. Verduurzamen van onze gebouwenvoorraad

3. Stimuleren van initiatieven tot verduurzaming

Wat gaan we daarvoor doen?

Goede bereikbaarheid van de gemeente Nuenen c.a.

4. Verbeteren van de (boven-)lokale mobiliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 bestaat slechts 5% van het afval uit restafval.

5. Stimuleren van hergebruik van grondstoffen

Wat gaan we daarvoor doen?

Groenste gemeente van Nederland.

6. Bevorderen van de bewustwording van het belang van het openbare groen voor een duurzame leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Levendige en aantrekkelijke gemeente.

7. Versterken van de leefbaarheid, het gebruik en de beleving van de openbare ruimte

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Fijn huishoudelijk restafval*	kg per inwoner	78	75	65

Hernieuwbare energie*	% hernieuwbare energie t.o.v. de totale hoeveelheden gebruikte energie	**	6,4	6,7
-----------------------	--	----	-----	-----

* verplichte indicator op grond van BBV

** over 2020 zijn nog geen cijfers bekend

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

GR BLINK

Blink is een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie in de vorm van een publiek-privaat-samenwerkingsmodel (PPS) waarin acht deelnemende gemeenten en private partner Prezero samenwerken voor de uitvoering van de wettelijke zorgplicht van de gemeente en haar maatschappelijke verantwoordelijkheid in de rol van afvalregisseur richting de circulaire economie. Primair gaat het om het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken die bij wet, in het bijzonder de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente zijn opgedragen en/of voortvloeien uit de aan de gemeente op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding, binnen de kaders van het publiekrecht en in samenwerking met een privaatrechtelijke rechtspersoon.

De gemeenten bepalen de beleidsmatige kaders voor de werkzaamheden, geven deze in opdracht bij Blink en stellen voor de uitvoering hiervan de financiële middelen aan Blink ter beschikking. Prezero draagt zorg voor het ter beschikking stellen van de operationele bedrijfsmiddelen, be- en verwerkingsmogelijkheden van de afval- en grond- stromen, ondersteunende bedrijfsprocessen, fungeert als expertisecentrum, etc. De samenwerking wordt periodiek geëvalueerd. Elk vier jaar wordt het Strategisch Meerjarenplan (SMP) opgesteld voor de koers van Blink en de door Blink uit te voeren projecten ten behoeve van de gemeenten in het kader van de transitie naar een circulaire economie.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

De ODZOB voert onder regie van de gemeente alle milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uit. Hiervoor wordt jaarlijks een werkprogramma afgesproken. De basis van het werkprogramma komt voort uit een regionale overeenkomst waarbinnen voor de deelnemende gemeenten dezelfde kaders gelden.

De ODZOB wordt ook ingezet voor sectorale adviestaken, zoals bodem, geluid, lucht, asbest etc. Deze zijn in veel gevallen gelieerd aan ruimtelijke ontwikkelingen en de verschillende bouwprojecten in Nuenen.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	193	0	125	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	2.840	2.984	3.380	3.419	3.543	3.599
2.2 Parkeren	31	8	7	7	7	7
2.5 Openbaar vervoer	17	15	9	9	9	9
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.326	2.067	2.133	2.040	2.057	2.027
7.2 Riolering	1.374	991	989	1.030	967	1.043
7.3 Afval	2.177	2.224	2.254	2.274	2.305	2.340
7.4 Milieubeheer	700	522	675	662	585	563

Totaal Lasten	9.658	8.811	9.571	9.440	9.472	9.588
Baten						
0.10 Mutaties reserves	319	61	188	71	61	61
2.1 Verkeer en vervoer	118	80	110	111	111	111
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6	0	0	0	0	0
7.2 Riolering	2.233	1.937	2.010	2.050	2.090	2.132
7.3 Afval	2.717	3.036	3.123	3.141	3.187	3.234
7.4 Milieubeheer	198	0	0	0	0	0
Totaal Baten	5.591	5.114	5.431	5.372	5.449	5.538
Saldo (baten -/- lasten)	-4.066	-3.697	-4.140	-4.068	-4.022	-4.050

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer					
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Verkeersmaatregelen - Veilig Verkeer Nederland	-13.430	-13.430	-13.430	-13.430	Veilig Verkeer Nederland heeft een realistisch werkprogramma ingediend waarvoor subsidie wordt verstrekt. De kosten vallen dus (structureel) hoger uit.
Bijdrage provincie voor verkeersveiligheid	13.430	13.430	13.430	13.430	Bijdrage provincie voor verkeersveiligheid is (structureel) hoger vanwege hogere kosten gemeente.
Verkeersregelingen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	Reinigen en onderhouden ANWB borden.
Inspectie civiele kunstwerken 2024			-20.000		Incidentele ophoging van het budget voor het uitvoeren van de inspectie, noodzakelijk om een nieuw beheerplan te kunnen opstellen.
Tariefstijging electra openbare verlichting	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	
Aanleg inritten openbaar gebied (kosten)	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	Het betreft kosten die in rekening wordt gebracht bij derden, zoals onder andere bij initiatiefnemers van bouwplannen (budgettair neutraal, regel hieronder).
Aanleg inritten openbaar gebied (opbrengsten)	25.000	25.000	25.000	25.000	Budgettair neutraal, zie regel hierboven.
Inhuur medewerker openbaar groen	-10.000				Inhuur is tijdelijk noodzakelijk om achterstanden in de data van het groenbeheer weg te werken.
Extra onderhoud bomen Park	-50.000				Vitaliteit bomen is sterk achteruit gegaan door evenementen in het Park. Daarom is extra onderhoud noodzakelijk voor het behoud van de bomen.
Groenonderhoud en incidenteel onderhoud Dagstrand Enode	-11.500	-11.500			Tijdelijke situatie waarin het Dagstrand Enode is opengesteld als niet-ingerichte zwempas. Zie voor nadere toelichting programma 7.
Spelen en bewegen: beëindigen ondersteuning vanaf 2025				30.000	Conform beheerplan.

Kosten van afhandeling asbestslopmeldingen overbrengen van taakveld 8.3 Wonen en bouwen naar 7.4 Milieubeheer (budgettair neutraal)	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	Zie ook programma 5
Resultaat riolering	7.957	6.639	86.300	84.941	Met name vanwege achterblijvende btw.
Resultaat reiniging wegen	-16.998	-14.363	-11.682	-8.964	
Resultaat afval	-5.888	-10.415	-10.077	-10.657	
Actualisatie kapitaallasten (aangepaste planning investeringen 2022-2025 en lopende investeringen 2021)	-22.742	144.069	476.781	547.282	Door diverse verschuivingen en realistischere planning van investeringen in m.n. infrastructuur zijn de kapitaallasten tijdelijk lager. Zie het overzicht investeringen in de financiële begroting.
Kleine aanpassingen < € 10.000	-24.518	-24.518	-24.518	-24.518	
Nieuw beleid:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Kadernota: Luchtkwaliteit- en geluidsmetingen verkeer	-20.000	-10.000	-10.000		Zie voor toelichting doelstelling 7,
Transitievisie warmte: Opstellen wijkuitvoeringsplan en voorbereiding uitvoering voor de pilot wijk aardgasvrij maken	-84.000	-81.000	-54.000	-42.000	Omvat kosten voor projectleiding, communicatie/participatie, technisch onderzoek e.d. Voorlopig voor 5 jaar (2022-2026). Zie ook toelichting onder doelstelling 2 en 3. In september 2021 wordt hiertoe een raadsvoorstel aan de raad voorgelegd.
Totaal programma 6	-286.689	-50.088	383.804	527.084	

Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie

Portefeuillehouder(s)

R. Stultiëns en J. Pernot

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Nuenen c.a. is een ondernemersvriendelijke gemeente.	1. Bevorderen van een toekomstbestendig centrum. 2. Vitaliseren van bestaande bedrijventerreinen. 3. Actief bijdragen aan Brainportambities.
Economische betekenis van de toeristische sector vergroten.	4. Versterken van de toeristische aantrekkingskracht. 5. Bevorderen van de ontwikkeling Landgoed Gulbergen.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Intergemeentelijke structuurvisie Rijk van Dommel en Aa			onbepaald
Detailhandelsvisie Stedelijk Gebied Eindhoven	2015 e.v.	september 2015	onbepaald
Regionale programmering bedrijventerrein Stedelijk Gebied Eindhoven	2017 e.v.	2017	september 2021
Verordening reclamebelasting 2017	2017 e.v.	december 2016	onbepaald
Structuurvisie ruimtelijke beeldkwaliteit kern Nuenen - De Wereld van Van Gogh	2019 e.v.	februari 2020	onbepaald
Toekomststrategie "Groots, een hoogstaand en toegankelijk voorzieningen aanbod in het Stedelijk Gebied Eindhoven"	201 e.v.	juli 2021	onbepaald
Omgevingsvisie	2021 e.v.		september 2021

Wat gaan we daarvoor doen?

Nuenen c.a. is een ondernemersvriendelijke gemeente.

1. Bevorderen van een toekomstbestendig centrum
2. Vitaliseren van bestaande bedrijventerreinen
3. Actief bijdragen aan Brainportambities

Wat gaan we daarvoor doen?

Economische betekenis van de toeristische sector vergroten

4. Versterken van de toeristische aantrekkingskracht
5. Bevorderen van de ontwikkeling Landgoed Gulbergen

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
------	-----------	-------------------	----------------	----------------

Funciemenging *	verhouding tussen banen en woningen, bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	43,3**	43	43
Vestigingen *	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	144,9**	140	140
Netto arbeidsparticipatie *	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	68,5**	68	68
Banen *	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	563,1**	440	440
Aantal banen in de recreatie en toerisme sector	aantal banen	22,1**	20	22
Cijfer voor ondernemersklimaat gegeven door ondernemers	rapportcijfer	niet bekend***	6,8	6,9
Bezoekersaantallen Vincentre	aantal	7.158	12.000	12.000
Opbrengst toeristenbelasting	€	63.236****	24.150	24.150

* verplichte indicator op grond van BBV

** cijfer uit jaarrekening 2020 opgenomen, het betreft het cijfer over 2019, omdat het cijfer over 2020 toen nog niet bekend was

*** in 2020 is er geen ondernemerspeiling uitgevoerd

**** in 2020 is zowel over 2e halfjaar 2018, geheel 2019 en 2020 toeristenbelasting geïnd

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Metropoolregio Eindhoven

Binnen deze samenwerking wordt er gewerkt aan een solide en duurzame economische structuur binnen de regio. Met gelden uit het Stimuleringsfonds wordt het innovatievermogen in het brede MKB gestimuleerd. Ook Nuenense ondernemers kunnen hiervoor in aanmerking komen. In 2021 is een onderzoeksrapportage Brede Welvaart in de regio gepresenteerd. In 2022 wordt gekeken wat we met deze uitkomsten kunnen en hoe we deze kunnen worden verbinden aan de diverse (gemeentelijke) beleidsterreinen.

Metropoolregio en de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen trekken gezamenlijk op om Landgoed Gulbergen te ontwikkelen.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	2.894	0	0	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	155	122	120	120	120	120
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	22	1	27	27	27	27
3.4 Economische promotie	95	55	98	98	98	98
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	846	961	807	833	1.249	1.268
5.4 Musea	0	68	68	68	68	68
5.5 Cultureel erfgoed	22	38	41	38	38	38
Totaal Lasten	4.035	1.245	1.161	1.184	1.599	1.619
Baten						

0.10 Mutaties reserves	2.916	67	4	4	183	183
3.1 Economische ontwikkeling	29	12	9	9	9	9
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	3	3	3	3	3
3.4 Economische promotie	63	35	35	35	35	35
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	25	7	18	18	18	18
Totaal Baten	3.035	124	68	68	248	248
Saldo (baten -/- lasten)	-1.000	-1.121	-1.093	-1.116	-1.352	-1.371

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

7. Economie, Toerisme & Recreatie					
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Indexering subsidie Kunstkwartier	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	In verband met cao-verhogingen.
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan gebouwen: Klooster, muziekkiosken, toren	4.222	4.222	4.222	4.222	Budgettair neutraal, verschuivingen tussen programma's en dekking binnen stelpost beleidsvoornemens
Actualisatie kapitaallasten (aangepaste planning investeringen 2022-2025 en lopende investeringen 2021)	29.080	262.495	-7.744	-29.100	Lagere lasten in 2022 en 2023 houden verband met de investering in SCC Het Klooster, doordat m.n. de renovatie van het theater niet nu wordt opgepakt maar tegelijk met de overige vernieuwingsinvesteringen.
Kleine aanpassingen < € 10.000	4.320	4.320	4.320	4.320	
Totaal programma 7	31.622	265.037	-5.202	-26.558	

Programma 8. Financiën & Belastingen

Portefeuillehouder(s)

J. Pernot

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Verantwoord financieel huishoudboekje is te allen tijde leidend.	1. Reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting.
Lastenverlichting die voor alle inwoners merkbaar is (ook in de zin van goede dienstverlening, zie programma 1).	2. Verlagen OZB indien er financiële ruimte is.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Financiële verordening 2017	2017 e.v.	mei 2017	onbepaald
Nota reserves en voorzieningen	2019 e.v.	februari 2019	onbepaald
Nota risicomanagement en weerstandsvermogen	2015 e.v.	februari 2015	onbepaald
Nota activering, waardering en afschrijving	2006 e.v.	januari 2006	onbepaald
Belasting/legesverordeningen	jaarlijks	november 2020	november 2021

Wat gaan we daarvoor doen?

Verantwoord financieel huishoudboekje is te allen tijde leidend.

1. Reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting

Wat gaan we daarvoor doen?

Lastenverlichting die voor alle inwoners merkbaar is (ook in de zin van goede dienstverlening, zie programma 1).

2. Verlagen OZB indien er financiële ruimte is

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Gemiddelde WOZ-waarde woningen *	duizend euro	331	351	375
Woonlasten meerpersoonshuishoudens *	euro	924	956	932 #
Woonlasten éénpersoonshuishoudens *	euro	717	764	745 #
Woningen in bezwaar	aantal / %	370 / 3,51	605 / 5,61	605 / 5,61
Niet-woningen in bezwaar	aantal / %	24 / 2,39	35 / 4,02	35 / 4,02
Gegronde WOZ-bezwaren woningen	aantal / %	95 / 26,03	120 / 44,61 **	120 / 44,61**
Gegronde WOZ-bezwaren niet-woningen	aantal / %	12 / 50	3 / 27,27 **	3 / 27,27 **

* verplichte indicator op grond van BBV

** voorlopige (eigen) cijfers voor belastingjaar 2021. Op 1-9-2021 was 44% van de bezwaren beoordeeld (44% van de woningen en 31% van de niet-woningen). Op 1-9-2021 zijn alleen de bezwaren van particulieren beoordeeld, de bezwaren van no cure no pay bureaus moeten nog beoordeeld worden. Omdat het percentage gegronde bezwaren bij particulieren doorgaans veel hoger ligt dan bij no cure no pay bureaus zal dit naar verwachting nog dalen naar een vergelijkbaar percentage als voorgaande jaren.

cijfers zijn afkomstig van www.waarstaatjegemeente.nl, 2022 is hier nog niet bekend. De eigen inschatting van de woonlasten in 2022 is gebaseerd op de gemiddelde lastendruk, zie paragraaf lokale heffingen.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

In Dienst Dommelvallei worden de bedrijfsvoeringstaken uitgevoerd op terrein van financiën, belastingen en planning & control. Daarmee levert zij een bijdrage aan het opstellen van de begroting en andere P&C documenten, interne controle en rechtmatigheid en dergelijke.

Transitie naar gebruiksoppervlakte

In 2022 moeten we als gevolg van een wetswijziging waarderen op basis van gebruiksoppervlakte in plaats van inhoud. De totale OZB-opbrengst wijzigt hierdoor niet, maar voor een individuele aanslag kan het tot een groot verschil leiden. De verwachting is dat dit tot extra vragen en bezwaren leidt. We proberen dit effect zo klein mogelijk te maken door actieve communicatie naar belastingbetalers.

Rioolheffing

Met ingang van 1 januari 2022 verzorgt Dienst Dommelvallei, en niet meer Brabant Water, de aanslagen rioolheffing en zorgt voor de inning en invordering. De lagere kosten komen ten gunste van de rioolheffing.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.034	102	103	305	211	731
0.5 Treasury	70	195	157	117	76	76
0.61 OZB woningen	136	132	123	123	123	123
0.62 OZB niet-woningen	18	30	45	45	45	45
0.64 Belastingen overig	50	51	53	53	53	53
0.8 Overige baten en lasten	23	492	824	864	1.074	1.318
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	30	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	1.361	1.002	1.305	1.508	1.583	2.346
Baten						
0.10 Mutaties reserves	118	0	338	0	0	0
0.5 Treasury	62	197	160	120	79	79
0.61 OZB woningen	4.779	4.839	5.021	5.167	5.317	5.470
0.62 OZB niet-woningen	1.301	1.327	1.376	1.398	1.421	1.445
0.64 Belastingen overig	70	75	75	75	75	75
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	29.346	30.134	31.790	31.844	32.341	33.053
0.8 Overige baten en lasten	19	0	0	0	0	0

Totaal Baten	35.696	36.572	38.760	38.605	39.233	40.122
Saldo (baten -/- lasten)	34.336	35.570	37.455	37.098	37.650	37.776

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

8. Financiën & Belastingen						
Bestaand beleid of autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025	Toelichting	
Herberekening OZB	36.800	5.700	-27.400	-62.400	Bij de ozb gaan we uit van alleen inflatiecorrectie op de totale baten. Verschillen ontstaan door een lagere inflatie dan vorig jaar meerjarig doorgerekend was en een hogere (totale) WOZ-waardestijging dan vorig jaar meerjarig was doorgerekend.	
Aanpassing gemeentefonds aan decembercirculaire 2020	-57.346	-10.768	-10.754	-10.735	De maartbrief 2021 had geen gevolgen voor de jaren 2022 - 2025 en leidt dus niet tot aanpassingen.	
Aanpassing gemeentefonds aan meicirculaire 2021	157.220	-21.841	-	-	Een deel van de mutatie gemeentefonds bevat nieuwe taken of uitbreiding ervan, zodat er kosten tegenover staan. Zie hiervoor programma 3 en stelpost in dit programma, totaal € 127.000 in 2022 oplopend tot € 156.000 in 2025. Daarnaast nemen we enkele stelposten op waarvan we correcties verwachten in de septembercirculaire 2021, zie regels hieronder. Per saldo is het resultaat van de meicirculaire 2021 negatief: in 2022 € 65.000, in 2023 € 251.000, in 2024 € 362.000 en in 2025 € 397.000.	
Stelpost correctie WOZ-waarden meicirculaire 2021	-180.000	-180.000	-	-		
Aanpassing stelpost btw-compensatiefonds aan meicirculaire 2021	85.000	85.000	85.000	85.000		
Stelpost hogere algemene uitkering vanwege stijging aantal leerlingen voortgezet onderwijs	37.000	37.000	37.000	37.000	Gevolg van stijging aantal leerlingen Nuenense college. Kosten meegenomen in programma 4.	
Stelpost voor nieuwe wet over transparantie, Wet Open Overheid: projectleiding, training, aanpassen systemen/koppelingen	-102.000	-115.000	-	-	Voorlopig is hetzelfde bedrag opgenomen als wat door het Rijk in het gemeentefonds is gestort bij de meicirculaire 2021, zie hierboven.	
Stelpost prijsstijging jeugdzorg (inkoopcontract)	-100.000	-100.000	-	-	Met de zorgaanbieders zijn regionaal prijsafspraken gemaakt, waarbij een jaarlijkse tariefsverhoging is afgesproken. Voorlopig wordt hiermee middels een stelpost rekening gehouden.	
Aanpassing stelpost inflatie op basis van meicirculaire 2021	99.054	494.058	54.421	-44.386	Lagere inflatie dan eerder berekend. Dit is ook een effect van de lagere algemene uitkering gemeentefonds. In 2023 wordt een stelpost uit een eerdere circulaire tegengeboekt.	
Cao-stijging lonen bestaande formatie ten laste van stelpost inflatie	132.233	251.305	353.114	402.292	Dekking binnen stelpost (loon)inflatie voor loonstijgingen, zie ook programma 1. Per saldo is er sprake van een voordeel omdat de loonstijging lager is dan het uitgangspunt bij de vorige begroting 2021. Momenteel lopen nog cao-onderhandelingen, waarvoor we met een kleine marge rekening houden.	
Indexering bijdrage MRE en RhcE tlv stelpost inflatie	4.747	4.747	4.747	4.747	Zie ook programma 1.	
Indexering bijdrage VRBZO tlv stelpost inflatie / stelpost beleidsvoornemens	19.894	19.894	19.894	18.682	Zie ook programma 2.	

Indexering bijdrage GGD tlv stelpost inflatie	18.611	16.095	16.417	35.056	Zie ook programma 3.
Indexering huur scholen tlv stelpost inflatie	17.445	17.445	17.445	17.445	Zie ook programma 4.
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan gebouwen: dekking binnen stelpost beleidsvoornemens	23.506	23.506	23.506	23.506	Budgettair neutraal, verschuivingen tussen programma's en dekking binnen stelpost beleidsvoornemens
Stelpost coronakosten 2022: besteding restant reserve Rijkscompensatie coronacrisis in 2022	-222.775				Uitgangspunt is dat het Rijk de gemeenten compenseert voor de gevolgen van de coronapandemie. De ontvangen Rijksmiddelen in 2020 en 2021 zijn, voor zover niet besteed, in de bestemmingsreserve Rijksmiddelen corona gestort. We gaan ervan uit dat we het restant van deze reserve besteden in 2022. De coronagevolgen begroten we daarmee steeds budgettair neutraal.
Dekking uit reserve Rijkscompensatie coronacrisis voor kosten van uitzending en digitale archivering van commissievergaderingen 2022	40.000				Zie ook programma 1.
Dekking uit reserve Rijkscompensatie coronacrisis voor uitgestelde activiteiten NGN200 in 2022	50.000				Zie ook programma 1.
Dekking uit reserve Rijkscompensatie coronacrisis voor meerkosten toezicht en handhaving coronamaatregelen 2022	25.000				Zie ook programma 2.
Besteding restant reserve Rijkscompensatie coronacrisis in 2022	222.775				Zie stelpost coronakosten hierboven.
Kleine aanpassingen < € 10.000	12.031	12.031	12.031	12.031	
Nog te verdelen over programma's:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Toerekening salariskosten aan projecten en gesloten huishoudingen (afval, riolering, grexen)	-57.924	-57.924	-57.924	-57.924	
Toerekening overhead aan gesloten huishoudingen (afval, riolering, grexen)	80.274	56.361	53.880	27.903	
Onbuigingen/nieuw beleid:	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Stelpost algemene uitkering compensatie tekorten jeugdhulp	1.100.000	661.000	605.000	538.000	Zie ook nieuw beleid programma 3. Vanaf 2023 mogen we volgens Rijks- en provinciale richtlijn 75% structureel ramen.
Totaal programma 8	1.441.545	1.198.609	654.891	458.043	

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen een overzicht van de lokale heffingen en belastingen.

Beleid

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan:

- de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- de Invorderingswet 1990;
- de Gemeentewet;
- diverse uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. We mogen geen uitzonderingen maken op wettelijke regels. Dit om rechtsongelijkheid voor de inwoners te voorkomen.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Geen algemene lastenstijging. De gemiddelde lasten voor de inwoners mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie. Lastenverzwaring voor inwoners blijft achterwege en indien enigszins mogelijk zullen we gemeentelijke belastingen, tarieven, heffingen en/of leges verlagen.
- We streven naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies.
- We hanteren het profijtbeginsel bij de overige heffingen.

In overeenstemming met deze beleidsuitgangspunten stellen wij voor de tarieven voor 2022 als volgt aan te passen:

- Voor de OZB stellen wij voor om rekening te houden met de WOZ-waardeontwikkeling en de tarieven met de inflatiecorrectie van 1,65% te verhogen.
- Leges en tarieven in de tarieventabel worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,65%.
- Het vastrecht afvalstoffenheffing en de ledigingstarieven voor gft en restafval blijven gelijk.
- De grondslag voor de rioolheffing verandert. Met ingang van 2022 betalen huishoudens een vast bedrag op basis van het aantal bewoners, de gebruikers van niet-woningen gaan een gestaffeld tarief betalen op basis van het waterverbruik.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerendezaakbelastingen:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt.
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De hoogte van de OZB is afgeleid van de WOZ-waarde (een percentage). Jaarlijks worden nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. De aanslagen zijn gebaseerd op de WOZ-waarden met een waardepeildatum die 1 jaar voorafgaand aan het belastingjaar ligt. Er is geen wettelijk maximum gesteld aan de jaarlijkse stijging van de OZB-tarieven.

De tarieven voor 2022 zijn bijgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de nieuwe WOZ-waarden zodat er sprake is van een gelijkblijvend niveau van de opbrengst onroerendezaakbelastingen, exclusief de areaaluitbreiding en de tariefaanpassing. Het voorstel voor vaststelling van de tarieven wordt tegelijk met de begroting aangeboden aan de raad.

De inschatting van de totale WOZ-waarde voor 2022 (voorlopige stand per 1 september 2021) ten opzichte van de werkelijke WOZ-waarde over 2021 is als volgt:

Omschrijving	2021	2022
Totale waarde woningen	3.815.500.000	4.078.000.000
Totale waarde niet-woningen	352.000.000	345.000.000

De belastingcapaciteit heeft een relatie met de inkomsten die een gemeente ontvangt via het gemeentefonds. Hoeveel geld een individuele gemeente uit het gemeentefonds krijgt, hangt namelijk af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeente. De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen. Het aandeel van een gemeente in het gemeentefonds is kleiner naarmate het vermogen om belastingen te heffen groter is. Het gaat hier om de WOZ-waarde van onroerende zaken in de gemeente, berekend tegen een voor alle gemeenten gelijk tarief.

In onderstaande tabel geven we de korting op het gemeentefonds weer ten opzichte van werkelijke opbrengst. We doen dit op basis van de waarde 1-1-2021 omdat dit de laatst vastgestelde waarde is.

Belastingsoort	Waarde	Ons tarief	Opbrengst	Kortingstarief	Korting	Saldo
OZB eigenaren woningen	3.815.500.000	0,1284%	4.899.102	0,07152%	2.728.846	2.170.256
OZB gebruikers niet-woningen	329.000.000	0,1866%	613.914	0,08967%	295.014	318.900
OZB eigenaren niet-woningen	352.000.000	0,2324%	818.048	0,11130%	391.776	426.272
			6.331.064		3.415.636	2.915.428

De ramingen voor de baten OZB 2022 zijn als volgt:

Omschrijving	2022
Eigenaren woning	5.013.500
Eigenaren niet-woning	829.800
Gebruikers niet-woning	545.800

Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten

De gemeente is verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en de Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten wordt afvalstoffenheffing geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente verplicht is huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn verdeeld in twee componenten:

1. Een vast deel: hiertoe behoren kosten die niet in de invloedssfeer liggen van de individuele inwoners zoals de kosten van de milieustraat, glas-, papier- en plasticinzameling;
2. Een variabel deel: het gaat hier om het zogenaamd "de vervuiler betaalt" principe; hoe vaker iemand zijn rest- en gft-afval aanbiedt, hoe hoger de kosten voor deze aanbieder zijn.

Reinigingsrechten worden geheven van niet-woningen (bedrijven) die hebben aangegeven gebruik te maken van de inzameldienst voor huishoudelijke afvalstoffen. Het betreft hier geen bedrijfsafval. De tarieven van de afvalstoffenheffing worden bepaald waarbij de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten wordt de volledige BTW over deze kosten meegenomen (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er kort gezegd naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

Voor 2022 blijven de afvalstoffenheffing en de ledigingstarieven gelijk aan 2021.

Rioolheffing

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt rioolheffing geheven. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel.

De tarieven van de rioolheffing worden zodanig vastgesteld dat de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten mag ook de BTW over deze kosten meegenomen worden (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er kort gezegd naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

Vanaf 1 januari 2022 gaat de heffingsgrondslag deels veranderen. Voor woningen is vanaf 1 januari 2020 het aantal personen van het huishouden bepalend voor de hoogte van de rioolheffing. Bij niet-woningen blijft de grondslag het waterverbruik. De raad heeft hiermee ingestemd in de vergadering van 8 juli 2021.

Verder gaat Dienst Dommelvallei vanaf 1 januari 2022 de rioolheffing uitvoeren. Naast de beoogde kostenbesparing heeft dit als voordeel dat onze inwoners alle gemeentelijke belastingen op de aanslag gemeentelijke belastingen krijgen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolheffing

Op grond van het BBV zijn gemeenten verplicht de berekening van tarieven van heffingen inzichtelijk te maken. De tarieven en heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. De geraamde baten mogen niet hoger zijn dan de geraamde lasten (artikel 229b Gemeentewet).

Onderstaande overzichten geven aan dat afval en riolering 100% kostendekkend zijn:

Dekkendheid afvalstoffenheffing	2022
Afval taakveld 7.3	
Lasten milieustraat	700.598
Lasten overige afvalstromen	1.512.219
Kapitaallasten	40.288
Mutatie voorziening	442
Totaal kosten afval taakveld 7.3	2.253.547
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	247.995
Kwijtschelding taakveld 6.3	71.308
Straatreiniging taakveld 2.1	178.881
BTW taakveld 0.11*	371.272
Totaal toerekenbaar	869.456
Totaal lasten	3.123.003
Opbrengst afvalstoffenheffing	2.583.983
Baten milieustraat	111.100
Baten overige afvalstromen	427.920
Baten totaal (taakveld 7.3)	3.123.003
Dekkendheidspercentage afval	100%

* De BTW rekenen we conform artikel 229B van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de BTW compensabel en werd tegelijkertijd een uitname uit het gemeentefonds gedaan.

Dekkendheid rioolheffing	2022
Riolering taakveld 7.2	
Beheer en onderhoud riolering	758.320
Kapitaallasten	369.782
Mutatie voorziening	-139.081
Totaal kosten riolering taakveld 7.2	989.021
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	231.731
Kwijtschelding taakveld 6.3	60.000
Straatreiniging taakveld 2.1	290.964
Watertaken taakveld 5.7	123.794
BTW taakveld 0.11*	314.000
Totaal toerekenbaar	1.020.489
Totaal lasten	2.009.510
Opbrengst rioolheffing taakveld 7.2	2.009.510
Baten totaal	2.009.510

Dekkendheidspercentage riool	100%
------------------------------	------

* De BTW rekenen we conform artikel 229B van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de BTW compensabel en werd tegelijkertijd een uitname uit het gemeentefonds gedaan.

Leges

Wanneer de gemeente een bepaalde dienst levert, kunnen daarvoor leges worden geheven. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld in de Tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Net als riool- en afvalstoffenheffing moeten de tarieven dusdanig worden vastgesteld dat de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. Bij de vaststelling van een aantal tarieven, zoals voor reisdocumenten, moet rekening gehouden worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven. De verschillende leges die worden geheven, worden in principe jaarlijks verhoogd met de daarvoor geldende inflatiecorrectie, met uitzondering van de leges/tarieven die zijn vastgesteld door het Rijk en in MRE-verband.

Kostendekkendheid leges

Op grond van het BBV moeten gemeenten inzichtelijk maken dat de tarieven en heffingen hoogstens kostendekkend zijn.

Per hoofdstuk van de legesverordening is hieronder de kostendekkendheid weergegeven op basis van de geraamde baten en lasten. Alleen hoofdstukken vanuit de modelverordening die zijn opgenomen in de legesverordening van Nuenen zijn opgenomen. Per titel in de legesverordening wordt gestreefd naar maximale kostendekkendheid, ondanks dat jurisprudentie de legesverordening als één geheel ziet en dus de legesverordening als geheel maximaal kostendekkend mag zijn. Tussen afzonderlijke hoofdstukken binnen een titel mag kruissubsidiëring worden toegepast. Opbrengsten uit leges van een bepaald hoofdstuk mogen kosten binnen een ander hoofdstuk compenseren.

Onderstaande overzichten geven aan dat de leges hoogstens kostendekkend zijn.

De lasten zijn uitgesplitst in salaris, overhead en directe lasten. Hierbij is rekening gehouden met jurisprudentie over hetgeen wel en niet aan de leges mag worden toegerekend.

De salaris- en overheadlasten in titel 1 zijn toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken. Op basis van de toegerekende salarislasten is het opslagpercentage voor de overhead bepaald.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Titel 1	Algemene Dienstverlening					
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	-36.000	29.487	29.927	1.124	59%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	-174.087	78.632	79.804	35.353	90%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	-107.000	62.251	63.178	45.000	63%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Basisregistratie personen	-9.750	29.487	29.927	1.800	16%
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie	-	6.553	6.650	-	0%
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	-12.750	32.764	33.252	900	19%
Hoofdstuk 10	Gemeentearchief	-	6.553	6.650	-	0%
Hoofdstuk 11	Huisvestingswet	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 12	Leegstandswet	-	6.553	6.650	-	0%
Hoofdstuk 16	Kansspelen	-	9.829	9.976	-	0%
Hoofdstuk 17	Telecommunicatie	-12.500	6.553	6.650	-	95%
Hoofdstuk 18	Verkeer en vervoer	-688	9.829	9.976	-	3%
Hoofdstuk 19	Kinderopvang	-	6.553	6.650	-	0%
Hoofdstuk 20	Diversen	-2.750	19.658	19.951	-	7%
	Totaal titel 1	-355.525	304.701	309.241	84.177	51%

De salaris- en overheadlasten in titel 2 zijn (voornamelijk) toegerekend vanuit het taakveld 8.3 Wonen en Bouwen, waaronder de bouwvergunningen vallen. Ook hier is op basis van de toegerekende salarislasten de overhead bepaald. De baten en lasten binnen titel 2 van de legesverordening hebben voornamelijk betrekking op hoofdstuk 2 en 3, vandaar is vanwege de samenhang besloten alle lasten toe te rekenen aan hoofdstuk 3 binnen titel 2 en is dit niet verder uitgesplitst.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunningen					
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 2	Principe verzoek / vooroverleg / beoordeling conceptaanvraag	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	-784.875	335.444	340.442	163.975	93%
Hoofdstuk 4	Vermindering	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 5	Teruggaaf	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	Intrekking omgevingsvergunning	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 10	In deze titel niet benoemde beschikking	-	-	-	-	-
	Totaal titel 2	-784.875	335.444	340.442	163.975	93%

De salaris- en overheadlasten in titel 3 zijn voornamelijk toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn					
Hoofdstuk 1	Horeca	-8.250	6.553	6.650	-	62%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen of markten	-688	9.829	9.976	-	3%
Hoofdstuk 3	Seksbedrijven	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 4	Verbod exploiteren bedrijf zonder benodigde vergunning	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 5	Marktstandplaatsen	-	3.276	3.325	-	0%
Hoofdstuk 6	Winkeltijdenwet	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	-5.500	4.103	3.614	-	0%
	Totaal titel 3	-14.438	23.761	23.565	-	31%

Overige belastingen

Baatbelasting

Als de gemeente voorzieningen gaat aanleggen waar maar een deel van de inwoners (bijzonder) bij gebaat is kan de gemeente hen een baatbelasting opleggen. De belasting wordt ineens dan wel jaarlijks geheven gedurende maximaal 30 achtereenvolgende jaren. Momenteel is nog maar één baatbelasting van kracht. De betreffende voorziening is de aanleg van de rotonde op de Europalaan ("industrieterrein Berkenbos").

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 225 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven van diegene die mensen tegen vergoeding laat overnachten onder andere in hotels, pensions, vakantieonderkomens en op vaste standplaatsen. Het geldt alleen als de persoon die hier verblijft geen inwoner van de gemeente is.

Vermakelijkhedenretributie

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt vermakelijkhedenretributie geheven bij de organisatoren van evenementen waarbij entree wordt geheven. Deze retributie wordt pas geheven als meer dan 2.000 betalende bezoekers het evenement hebben bezocht. Er wordt alleen geheven als er gebruik wordt gemaakt van voorzieningen die door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand zijn gebracht. De tarieven voor 2022 blijven gelijk aan die van 2021.

Marktgeden

Marktgeden worden geheven van degene die een standplaats inneemt (of van degene aan wie een standplaats is toegewezen) op de wekelijkse warenmarkt. Marktgeden zijn afhankelijk van het aantal strekkende meters frontlengte van de standplaats.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven in het vastgestelde centrumgebied ten behoeve van het ondernemersfonds.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtscheldingsregels zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente heeft, als gevolg van artikel 255 van de Gemeentewet, slechts op 2 onderdelen beleidsvrijheid:

- De raad kan bepalen dat er helemaal geen dan wel gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend.
- De raad kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen die er toe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend.

Op grond van het laatste onderdeel heeft de gemeente gekozen voor het voor 100% meenemen van de kosten van bestaan. Het bestaande beleid wordt hiermee voortgezet. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de volgende heffingen:

- onroerendezaakbelastingen;
- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

Overzicht tarieven

	2020	2021	2022
OZB Eigenaar Woning	0,1332%	0,1284%	0,1231%
OZB Eigenaar Niet-woning	0,2274%	0,2324%	0,2411%
OZB Gebruiker Niet-woning	0,1862%	0,1866%	0,1935%
Afvalstoffenheffing vastrecht (per jaar)	109,92	153,60	153,60
Afvalstoffenheffing 25 liter gft-afval	0,00	0,00	0,00
Afvalstoffenheffing 80,140 of 240 liter gft-afval	1,50	2,00	2,00
Afvalstoffenheffing 25 liter restafval	2,25	2,25	2,25
Afvalstoffenheffing 80 liter restafval	7,25	7,25	7,25
Afvalstoffenheffing 140 liter restafval	13,00	13,00	13,00
Afvalstoffenheffing 240 liter restafval	21,75	21,75	21,75
Afvalstoffenheffing 30 liter ondergronds	1,35	1,60	1,60
Afvalstoffenheffing 60 liter ondergronds	2,75	3,25	3,25
Rioolheffing (per m ³ water)	1,49	1,39	
Rioolheffing 1-persoonshuishouden			75,00
Rioolheffing 2-persoonshuishouden			140,00
Rioolheffing 3-persoonshuishouden			205,00
Rioolheffing 4-persoonshuishouden			270,00
Rioolheffing 5- of meerpersoonshuishouden			330,00

Rioolheffing niet-woning 0 - 200m3			140,00
Rioolheffing niet-woning 201 - 500m3			487,00
Rioolheffing niet-woning > 500 m3			695,00

Vergelijking buurgemeenten

In onderstaande tabel worden de eenheden gebruikt die het COELO toepast voor het bepalen van de woonlasten. Onderstaande tabel geeft inzicht in de gegevens over 2021 (afgerond op hele euro's).

	Son en Breugel	Nuenen	Eindhoven	Best	Geldrop-Mierlo
OZB Eig. woning	0,0877%	0,1284%	0,10930%	0,0895%	0,0788%
OZB Eig. niet-woning	0,1903%	0,2324%	0,30044%	0,1965%	0,1728%
OZB Gebr. niet-won.	0,1567%	0,1866%	0,22103%	0,1576%	0,1404%
Afvalstoffenheffing *) (meerpers.huishouden)	290	402	334	299	333
Rioolheffing	137	190	156	174	194

*) Diftar gemeenten worden door het COELO berekend op basis van vastrecht plus een gemiddeld aantal ledigingen (18 maal een grijze container van 140 liter en 7 maal een groene container van 140 liter). De aantallen van het COELO zijn gebaseerd op een landelijk gemiddelde. In de meeste diftar gemeenten is het gemiddelde aantal ledigingen lager. Bij de tabel hieronder, Ontwikkeling lokale lastendruk, gaan we uit van het gemiddelde aantal ledigingen in Nuenen.

Ontwikkeling lokale lastendruk

Jaar	2020	2021	2022
WOZ-waarde	331.000	354.000	375.000
Wijziging WOZ-waarde	5,41%	6,95%	5,93%
OZB	441,-	455,-	462,-
Afvalstoffenheffing #)	224,-	272,-	272,-
Rioolheffing ##)	204,-	190,-	160,-
Totaal	869,-	917,-	894,-
Lastenontwikkeling	0,7%	5,5%	-2,5%

#) Uitgangspunt hierbij is het gemiddeld aantal ledigingen restafvalcontainers (8) en gft-afvalcontainers (7) in Nuenen, herrekend naar alsof er alléén 140-liter containers zijn.

##) Uitgangspunt voor 2020 en 2021 is het gemiddelde waterverbruik per huishouden van 137m³. Voor 2022 is uitgegaan van het gemiddelde aantal personen per huishouden in de gemeente Nuenen: 2,3.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente Nuenen. Hiervoor geven we een overzicht van de risico's. Vervolgens zetten we deze af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit. Als laatste worden de financiële kengetallen gepresenteerd.

Ontwikkelingen: coronavirus

Met de coronacrisis is bevestigd dat een ongekende crisis realiteit kan worden. Een pandemie is in deze paragraaf al langer gekwalificeerd als risico. Daarmee moet ook in de toekomst rekening gehouden worden.

Het benodigde weerstandsvermogen is niet nadelig veranderd ten opzichte van voorgaande jaren. Een belangrijke reden daarvoor is dat het Rijk heeft aangegeven dat gemeenten financieel niet de dupe mogen worden van de huidige coronacrisis.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de Nota risicomangement en weerstandsvermogen 2015 wordt het beleidskader voor het weerstandsvermogen beschreven. Dit kader luidt als volgt:

- De gemeenteraad wordt via de planning- en controldocumenten (begroting en jaarrekening) geïnformeerd over de 15 belangrijkste risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen
- De 'Nota risicomangement en weerstandsvermogen' wordt als basis gehanteerd voor de opstelling van de verplicht voorgeschreven paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening
- Uitgegaan wordt van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio > 1)
- Als de ratio weerstandsvermogen door de toename van risico's onder de 1 uitkomt zal ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit worden aangevuld, of zullen extra inspanningen worden gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit terug te brengen. In deze situatie zal het college voorstellen doen aan de gemeenteraad die ervoor moeten zorgen dat het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau komt.

Inventarisatie van de risico's

In veel gevallen kunnen we de exacte waarde van een risico niet bepalen. Om de risico's toch te kwantificeren werken we met klassengemiddelden. Deze klassengemiddelden leiden tot de financiële gevolgen in de onderstaande tabel. De risicowaarde bepalen we vervolgens aan de hand van de volgende berekening:

$$\text{Risicowaarde in €} = \text{kans (in percentage)} \times \text{gevolg (in €)}$$

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren rekenen we hierbij met een zekerheidspercentage van 90%.

Hoewel zorgvuldig is geprobeerd om alle risico's in beeld te brengen, kan het voorkomen dat een risico niet is opgenomen. Zoals eerder genoemd is risicomangement een dynamisch proces en voortschrijdend inzicht zorgt voor een steeds vollediger beeld.

Het is onmogelijk en onwenselijk om te sturen op alle geïdentificeerde risico's. Door de risico's te kwantificeren wordt de lijst geordend. Op deze manier ligt de focus op de risico's die de grootste impact op de organisatie hebben. Zowel de kans dat een risico zich manifesteert als de impact die het risico met zich meebrengt moet worden bepaald.

Er wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico daadwerkelijk optreedt. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van het bedrag dat de gemeente kwijt is indien het risico optreedt. Het kwantificeren van risico's is een proces van taxeren en inschatten en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter.

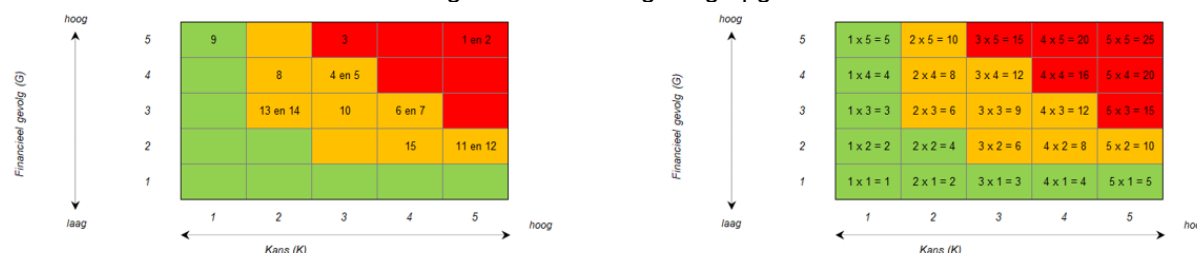
Onderstaande tabellen geven de verdeling weer van de klassen waarop de inschatting wordt gebaseerd. Tabel 1 is de verdeling van klassen naar kans, tabel 2 is de verdeling van klassen in financieel gevolg:

Klasse	Kans (Waarschijnlijkheid)	Klasse gemiddelde (%)	Klasse	Financieel gevolg (€)	Klasse gemiddelde (€)
1	Eén keer per 10 jaar of minder (1-20%)	10%	1	< 50.000	25.000
2	Eén keer per 5 à 10 jaar (21-40%)	30%	2	50.000 – 100.000	75.000
3	Eén keer per 2 à 5 jaar (41-60%)	50%	3	100.000 – 250.000	175.000
4	Eén keer per 1 à 2 jaar (61-80%)	70%	4	250.000 – 500.000	375.000
5	Eén keer per jaar of vaker (81-99%)	90%	5	> 500.000	-

Matrix (kans x gevolg top 15 risico's)

Voor de bepaling van de score in de risicomatrix worden de klassescores bepaald. Onderstaand 2 tabellen. In de eerste tabel is de top 15 opgenomen. Het getal in de matrix correspondeert met het risiconummer uit de top 15. Zo is zichtbaar welk risico in het groen, oranje of rood is opgenomen. In de tweede tabel is de scoreberekening van de kans x gevolg opgenomen.

Top 15 risico's

Risico		Kans in %	Kans in €	Risicowaarde
1	Exploitatie grond Het bedrag is ten opzichte van de jaarrekening 2020 gelijk gebleven. Voor een nadere toelichting zie de risicorapportages met risicoanalyse per project.	Concrete	berekening	17.300.151
2	Wmo en jeugd Wmo/Jeugd is een open-einde regeling. Door een mogelijke toename van het aantal aanvragen en/of een andere soort zorginzet bestaat het risico dat het budget wordt overschreden.	Concrete	berekening	900.000
3	Op orde brengen standplaatsen woonwagens Eventuele meerkosten voor de verbetering van woonwagens kunnen voor risico komen van de gemeente.	Concrete	berekening	425.000
4	Saneringskosten grond Om de standplaatsen van de woonwagens op orde te brengen dient de grond voor een deel gesaneerd te worden. Deze meerkosten zijn voor rekening en risico van de gemeente.	Concrete	berekening	187.500
5	Cybercriminaliteit Cybercriminaliteit is criminaliteit met ICT als middel én doelwit. Cybercriminaliteit is veelvoorkomend. Er zijn verschillende vormen van cybercriminaliteit. Een onoplettende medewerker of een goed uitgevoerde vorm van cybercriminaliteit kan leiden tot problemen op financieel gebied, het verlies van productieve uren of tot grote privacyrisico's. De kans hierop neemt toe en ook de impact wordt groter. Dit wordt onder meer veroorzaakt door het steeds complexer worden van de ICT aan de ene kant. En aan de andere kant blijkt uit een benchmark dat we onder het gemiddelde zitten qua middelen. Er zijn cyberaanvallen geweest op gemeentes, ziekenhuizen, MKB bedrijven enzovoorts.	50%	375.000	187.500
6	Legesopbrengsten Het risico is aanwezig dat opbrengsten leges achterblijven ten opzichte van de begroting.	70%	175.000	122.500

	<p>Het is moeilijk exact te voorspellen hoeveel aanvragen omgevingsvergunningen ingediend gaan worden, dit is ook mede afhankelijk van de economische omstandigheden. Mogelijk door corona worden veel, vooral kleinere, aanvragen ingediend waardoor de inkomsten kunnen tegenvallen. De gemeente zet in op snelle realisering van nieuwbouwwoningen. Onzeker is of deze al in 2021 vergund kunnen worden. Door de onzekerheid over de economische situatie, de ontwikkeling in de bouwwereld en de invloed van milieumaatregelen is sprake van een financieel risico.</p>			
7	<p>Algemene uitkering gemeentefonds</p> <p>Via circulaire wordt de gemeente 2 maal per jaar geconfronteerd met aanpassingen vanuit het gemeentefonds. De afspraak tussen het Rijk en de gemeenten is 'samen de trap op, samen de trap af'. Indien het Rijk bezuinigt, wordt er ook minder geld in het gemeentefonds gestort.</p> <p>Deze schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend.</p> <p>De besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds is aan het nieuwe kabinet. Invoering is vooralsnog voorzien per 1 januari 2023. Op 2 februari 2020 zijn voor het eerst herverdeeleffecten per individuele gemeente zichtbaar gemaakt. Op 9 juli 2021 heeft hier een aanpassing op plaatsgevonden waarin negatieve uitschieters voor bepaalde groepen gemeenten zijn vervlakt. Ook is een nieuwe maatstaf in het sociaal domein geïntroduceerd die een betere indicatie geeft voor de gezondheid van de bevolking. Het betreft de verdeelmaatstaf die meet hoeveel inwoners gebruik maken van specialistische GGZ. Gezien alle ontwikkelingen in de gemeentelijke financiën kiezen de fondsbeheerders ervoor om de herverdeeleffecten van de herijking te maximeren op € 60,- per inwoner. Oftewel maximaal € 15,- per inwoner per jaar over een periode van vier jaar. Dit geldt zowel voor gemeenten met een negatief herverdeeleffect als voor gemeenten met een positief herverdeeleffect. De aangebrachte mutaties werken nadelig uit. Het nadelig herverdeeleffect is voor de gemeente Nuenen nu voorlopig berekend door het Rijk op afgerond € 575.000 (€ 25,- per inwoner) en dat terwijl er eerst nog sprake was van een positief herverdeeleffect.</p>	70%	175.000	122.500
8	<p>Planschade</p> <p>Door wijzigingen in bestemmingsplannen is er mogelijk een kans op planschades.</p>	30%	375.000	112.500
9	<p>Crisisbeheersing</p> <p>Iedere gemeente kan te maken krijgen met incidenten, die de status van een crisis krijgen. Deze kunnen plaatsvinden zowel in het fysieke als het sociale domein. Ook kunnen crises lokaal, regionaal of bovenregionaal van karakter zijn.</p>	10%	1.000.000	100.000
10	<p>Dienst Dommelvallei</p> <p>De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei. Omdat Dienst Dommelvallei geen eigen reserves heeft, wordt het totaal van de risico's van de dienst via de verdeelsleutel belegd bij de drie deelnemende gemeenten.</p>	Concrete	berekening	89.100
11	<p>GGD</p> <p>De Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant Zuidoost heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg. Op basis van de begroting wordt financieel bijgedragen. Het onafgedekte risico, zijnde € 2.550.000, dient te worden opgenomen in de eigen risicoparagraaf van de deelnemende gemeentes, herrekend naar de risicowaarde per gemeente.</p>	Concrete	berekening	76.593
12	<p>Bodemverontreiniging/-sanering</p> <p>De gemeente loopt voortdurend het risico geconfronteerd te worden met schade aan het milieu door bijvoorbeeld bodemverontreinigingen.</p>	90%	75.000	67.500
13	<p>Vennootschapsbelasting</p> <p>De Belastingdienst heeft nog geen uitspraak gedaan over de uitgangspunten voor de Vpb-aangifte. Hierdoor kan de definitieve aangifte afwijken van de voorlopige aangifte.</p>	30%	175.000	52.500
14	<p>Belastingaangifte</p>	30%	175.000	52.500

	De gemeente is aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaves, Btw aangiften, opgave Btw compensatiefonds en de WKR. Bovendien kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor belastingsschulden van andere bedrijven op basis van inleners of ketenaansprakelijkheid.			
15	Beveiligingsincident	70%	75.000	52.500
	De gemeente heeft informatiebeveiliging hoog in het vaandel staan. Toch ligt een incident op dit terrein tegenwoordig op de loer en is daarmee een reëel risico voor de gemeente.			
	<i>Subtotaal top 15</i>			19.848.344
	<i>Overige risico's</i>			336.584
	<i>Onvoorzien</i>			250.000
	<i>Totaal</i>			20.434.928
	Totaal o.b.v zekerheidspercentage (90%)			18.391.435

Wijzigingen:

Ten opzichte van de jaarrekening 2020 is de totale risicowaarde (o.b.v. zekerheidspercentage 90%) afgenomen met € 152.852. Dit komt omdat het eerder opgenomen risico rond 'Attero' verdwenen is uit de top 15. Dit ging over een contract dat gewesten met Attero hadden afgesloten over het verbranden van afval. Op basis van een rechterlijke uitspraak is dit geen risico meer voor de gemeente Nuenen. Vanwege het wegvallen van het risico rond 'Attero' is het risico rond een beveiligingsincident opgenomen in de top 15. Dit is geen nieuw risico, maar viel voorheen net buiten de top 15. Er hebben zich geen verdere verschuivingen binnen de top 15 voorgedaan.

Inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden.

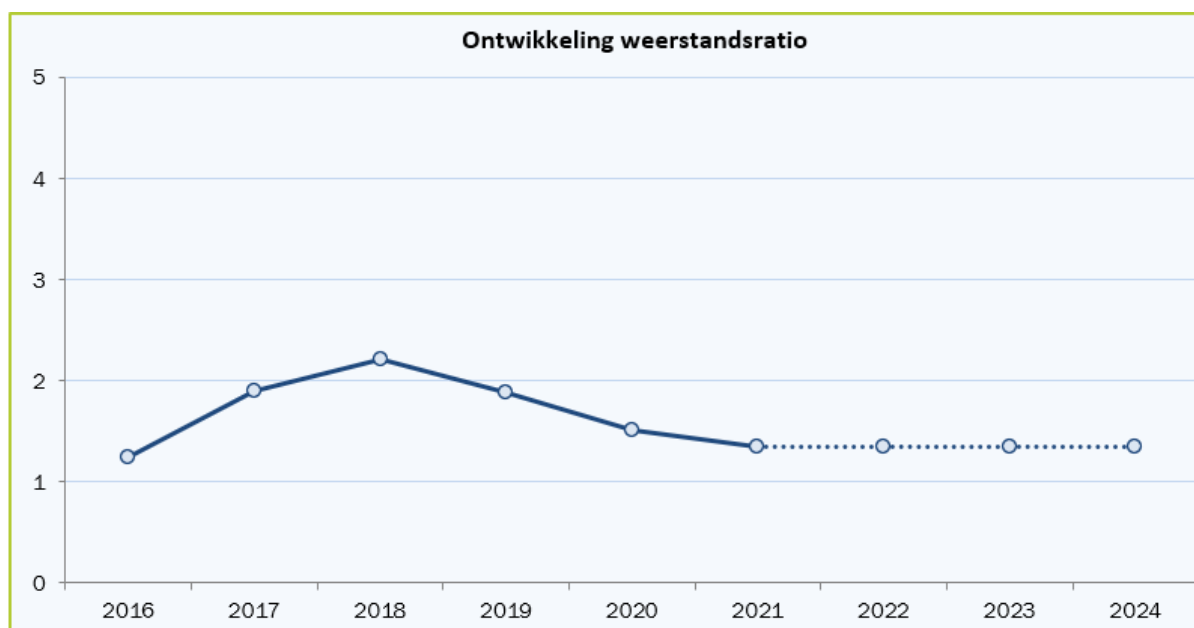
Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	4.370.000	-
Algemene reserve bouwgrond	12.353.000	-
Algemene reserve bouwgrond winstnemingen	9.659.000	-
Stille reserve	pm	-
Raming onvoorzien uitgaven	0	143.000
Onbenutte belastingcapaciteit	-	0
Totale weerstandscapaciteit	26.382.000	143.000

Weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen kan worden vastgesteld door de totale weerstandscapaciteit (structureel en incidenteel) te delen door het bedrag dat in de top 15 aan risico's is opgenomen (op basis van het zekerheidspercentage van 90%). Dit leidt tot het weerstandsvermogen:

$$26.525.000 / 18.391.435 = 1,44$$

Wij concluderen hiermee dat het weerstandsvermogen voldoende is om de risico's op te vangen. In onderstaande grafiek is weergegeven wat het te verwachten verloop van de ratio weerstandsvermogen voor de komende 4 jaar is. Uitgangspunt is dat de risico's de komende jaren gelijk blijven.

Financiële kengetallen

Kengetallen geven inzicht in bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen bijdragen aan het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De combinatie van de kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bieden kengetallen de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken.

Een individueel kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van de gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen moeten in samenhang bekeken worden, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente.

Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Voor de provincie als toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

De volgende financiële kengetallen moeten in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen worden:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit

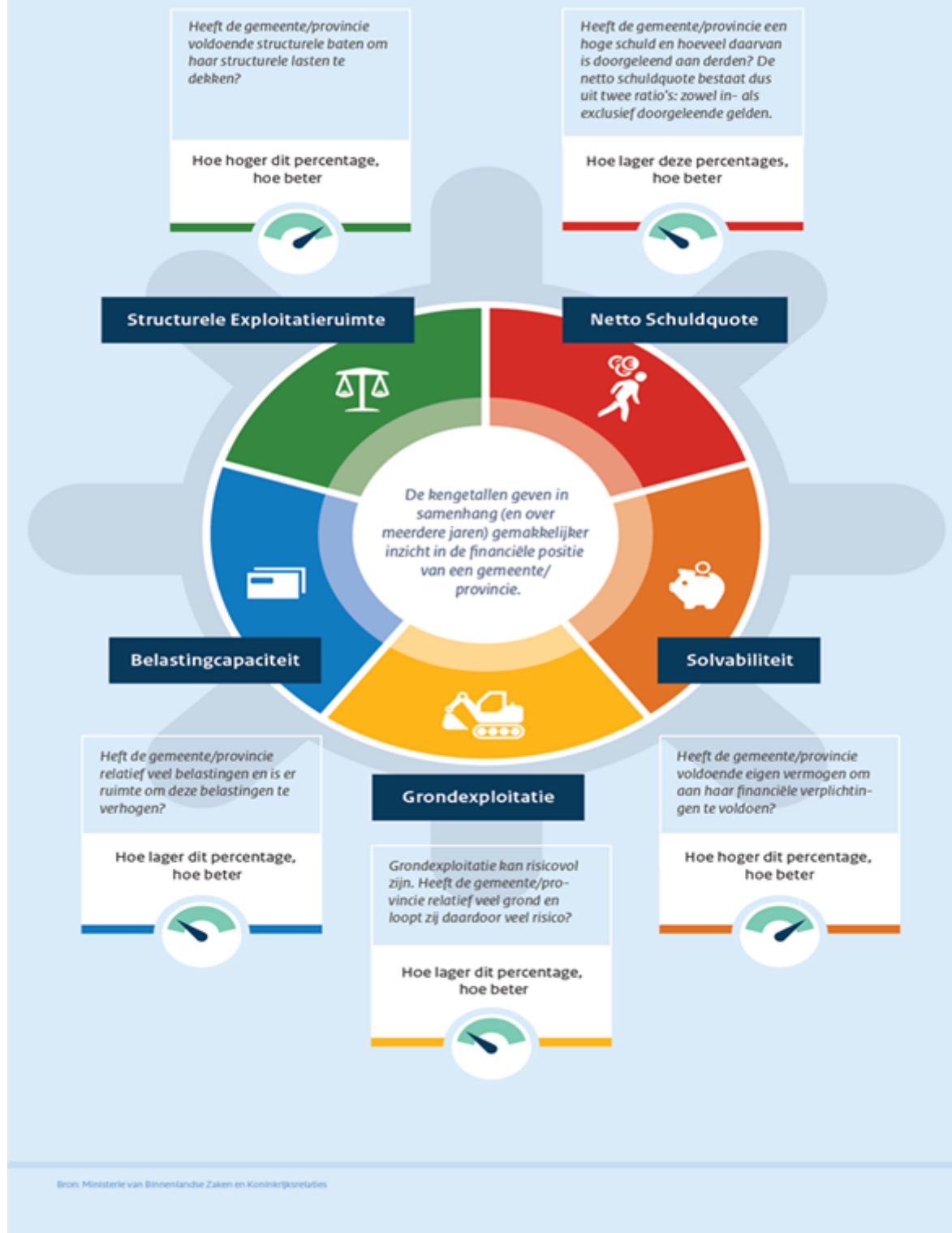
De toezichthouder hanteert geen normering, maar maakt gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90-130	>130
Solvabiliteitsratio	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105

Sturen met financiële kengetallen

Financiële situatie gemeente / provincie

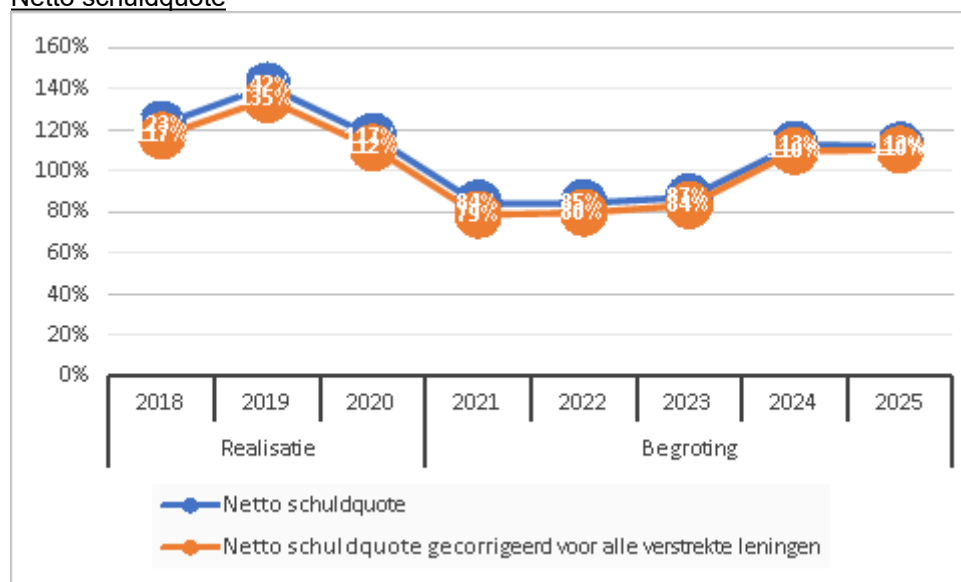
Uitgangspunten

Voor de kolommen realisatie is uitgegaan van de balans zoals opgenomen in de betreffende jaarrekening. De kengetallen voor de begroting 2021 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2021-2024. De kengetallen voor 2022-2025 zijn afkomstig uit voorliggende meerjarenbegroting.

Omschrijving	Realisatie			Begroting				
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto schuldquote	123%	142%	117%	84%	85%	87%	113%	113%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	117%	135%	112%	79%	80%	84%	110%	110%
Solvabiliteitsratio	28%	27%	28%	34%	35%	35%	30%	30%
Grondexploitatie	121%	137%	113%	65%	74%	66%	62%	55%
Structurele exploitatieruimte	2%	-3%	1%	2%	1%	1%	1%	2%
Belastingcapaciteit	121%	117%	112%	118%	110%	110%	110%	110%

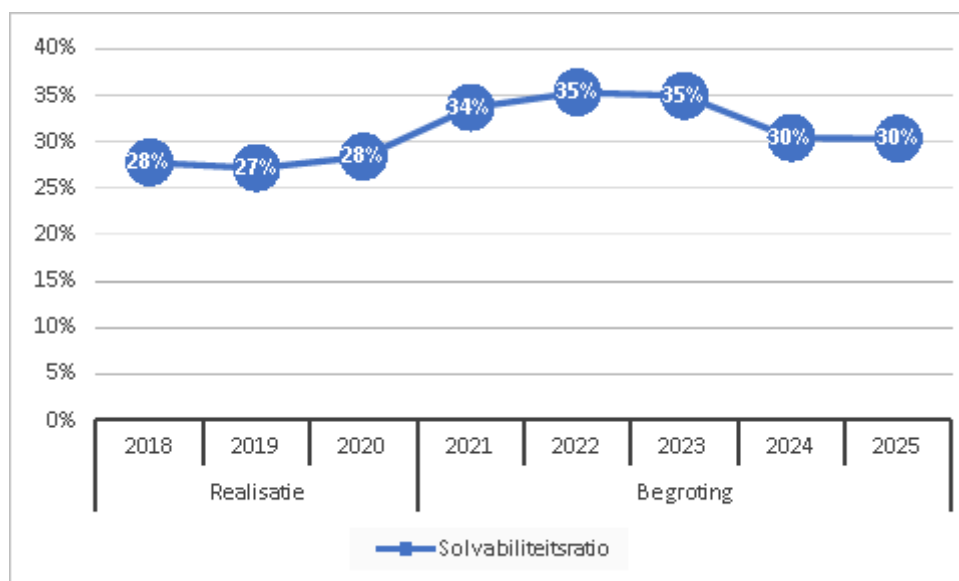
Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting.

Netto schuldquote

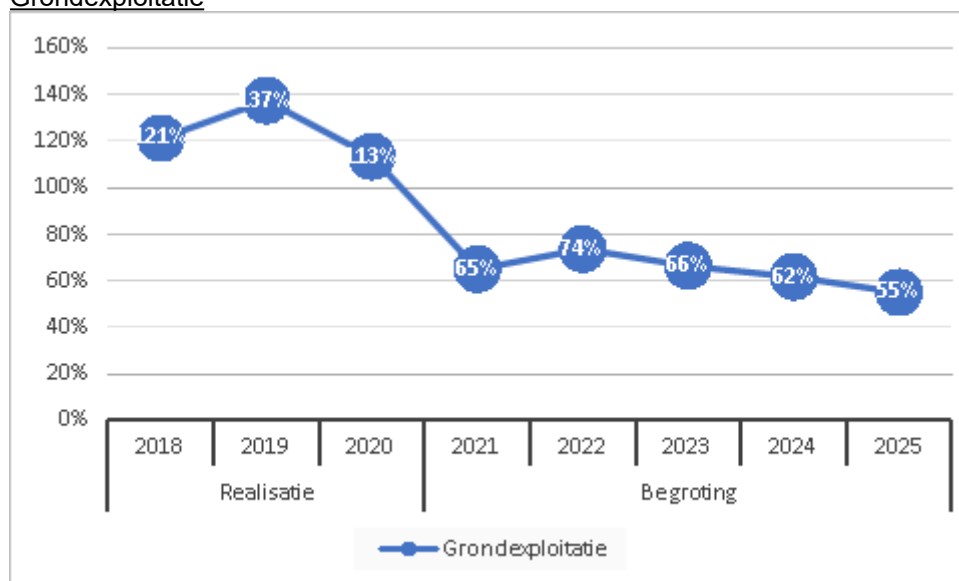
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

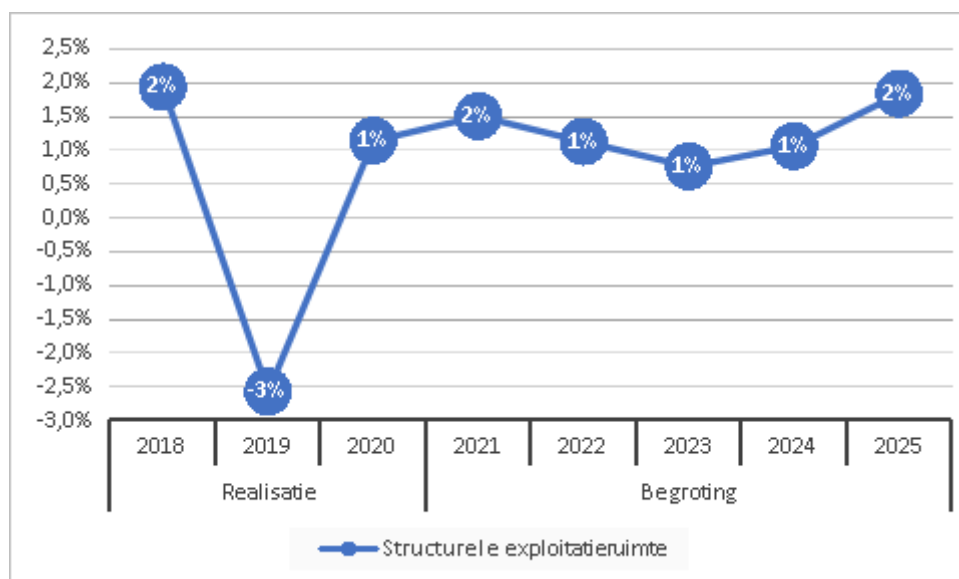
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

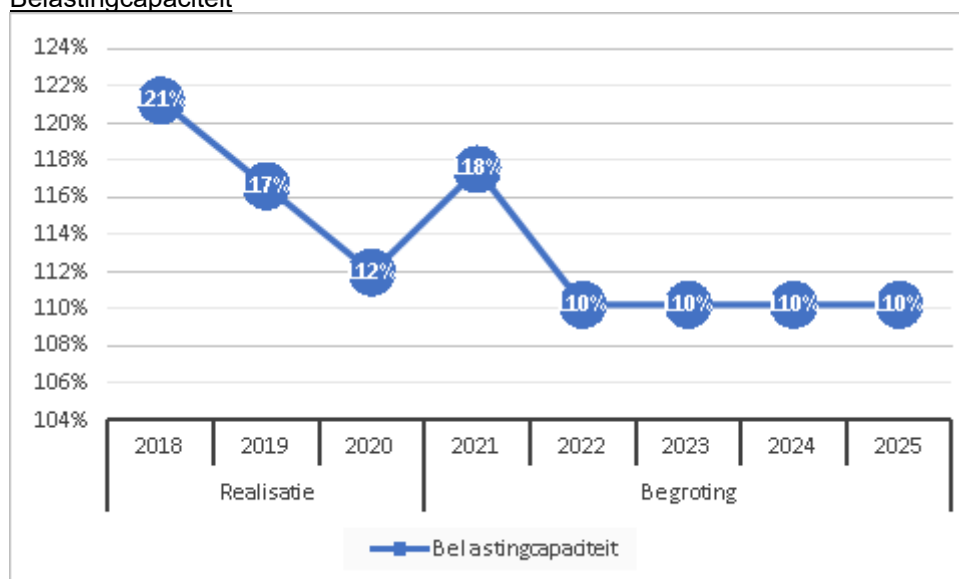
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstig) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. In dit geval landelijk gemiddelde tarieven.

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld.

Conclusie

Netto schuldquote (zowel gecorrigeerd als niet gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

De hoogte van dit kengetal wordt voor de gemeente Nuenen beïnvloed door 2 oorzaken:

- De gemeente heeft vanaf 2005 veel geïnvesteerd in de grondexploitaties, met name Nuenen West. Daarnaast is er in 2012 geïnvesteerd in Eeneind West. Om deze investeringen te financieren is het de afgelopen jaren noodzakelijk geweest om kort- dan wel langlopende leningen aan te trekken.
Het kengetal voor de begroting is lager dan de werkelijke kengetallen in de afgelopen jaarrekeningen. Dit wordt met name veroorzaakt door het, conform afspraken, ramen van de verkoop van de gronden Eeneind West. De geraamde verkoop heeft nog niet plaatsgevonden. Het kengetal neemt daarnaast af door de realisatie van geraamde verkopen in Nuenen West en Luistruik.
- Het oplopen van dit kengetal in de begrotingsjaren vanaf 2022 wordt mede veroorzaakt door de geraamde investeringen, waarvan de grootste zijn:
  - het Klooster (2022-2024);
  - de Hongerman (2022-2023);
  - MFA D'n Heuvel (2022-2023);
  - renovatie van de woonwagenlocaties (2022-2025);
  - bundelroutes w.o. Smits van Oyenlaan (2023-2025).

Solvabiliteitsratio

Omdat de (geraamde) reserves en voorzieningen nagenoeg ongewijzigd blijven wordt de stijging in de begrotingsjaren 2021 en 2022 veroorzaakt door het, conform afspraken, ramen van de verkoop van de gronden Eeneind West. Omdat de geraamde investeringen toenemen, laat dit kengetal vanaf 2024 een lichte daling zien in dat begrotingsjaar.

De lichte toename in de realisatie wordt veroorzaakt door de positieve resultaten in de jaarrekeningen (m.u.v. 2019) en het achterblijven van de geraamde investeringen.

Grondexploitatie

De gemeente heeft vanaf 2005 veel geïnvesteerd in de grondexploitaties, daarom is dit kengetal hoog. De sterke afname van het kengetal ten opzichte van de laatste jaarrekening en de begrotingsjaren wordt met name veroorzaakt door het, conform afspraken, ramen van de verkoop van de gronden Eeneind-West en Nuenen-West.

Structurele exploitatieruimte

De resultaten van de begrotingsjaren zijn positief. Dit betekent dat alle structurele lasten, inclusief de kapitaallasten van de geraamde investeringen, opgevangen worden binnen een structureel sluitende begroting.

Belastingcapaciteit

Het landelijk gemiddelde van het kengetal voor de belastingcapaciteit wordt jaarlijks op 100% gesteld. De gemeente Nuenen heeft in het verleden, toen er negatief eigen vermogen was, besloten tot een forse verhoging van de ozb. Het kengetal neemt af omdat de afgelopen jaren ingezet is op verlaging van de belastingdruk, mits dat gezien de financiële situatie verantwoord was.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Nuenen heeft een uitgestrekt buitengebied en een intensief bebouwd binnengebied met een totale oppervlakte van 3.361 ha. De gemeente is verdeeld over vier kernen: Nuenen, Gerwen, Nederwetten en Eeneind. Zowel binnen als buiten de kernen vinden tal van activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Om deze activiteiten in goede banen te leiden zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, groen, riolering, gebouwen, speeltoestellen, verkeersregelingen en ten slotte beelden en platiëken.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud daarvan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de (jaarlijkse) lasten. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft inzicht in het beleid en de financiële consequenties van het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Wegen

De gemeente beschikt over een uitgebreid wegennet ten behoeve van de verbinding binnen de kernen, tussen de kernen en de aansluiting op het regionale wegennet. Op dit moment bestaat dit wegennet uit ruim 228 kilometer verharde wegen.

Beleid

Het vastgestelde beheerplan gaat uit van cyclisch onderhoud. Bij deze systematiek wordt het onderhoud zodanig gepland dat gedurende de gehele levensduur van de verhardingen periodiek grootschalig onderhoud kan worden uitgevoerd. Financieel gezien betekende dit de eerste 10 jaar een uitgave van gemiddeld € 977.000,-.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Wegen 2022-2026	2022-2026	maart 2021	begin 2026

Uitgangspunten

In het rapport van de wegeninspectie wordt aangegeven wat nodig is voor onderhoud wegen in de komende vijf jaar. Bij elk nieuw rapport van de wegeninspectie wordt beoordeeld of de voorziening voor de komende vijf jaren voldoende is.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2022	2023	2024	2025
Groot onderhoud (storting voorziening)	977.000	977.000	977.000	977.000
Klein onderhoud (incl. inspectie)	173.000	173.000	214.000	173.000
Totaal	1.150.000	1.150.000	1.190.000	1.150.000

Jaarlijks wordt volgens het programma uit het beheerplan wegen het benodigd (gemiddeld) bedrag (€ 977.000,-) gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor cyclisch onderhoud. De werkelijke uitgaven fluctueren, de werkelijke uitgaven worden ten laste van de voorziening gebracht. In 2022 is de verwachte uitgave € 372.961,-. Voor reconstructie en rehabilitatie van de wegen zijn geen middelen beschikbaar in de onderhoudsvoorziening. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt apart aan de raad om budget gevraagd. Eind 2021 resteert in de voorziening een bedrag van € 300.469,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Het achterstallig onderhoud is een indicator van het CROW (uitgedrukt in kosten) en is gedefinieerd als onderhoud op wegvakonderdelen waarbij de richtlijn al is overschreden, met andere woorden waarbij het onderhoud al eerder uitgevoerd had moeten worden.

Jaarlijks wordt een inspectie uitgevoerd van het gehele areaal. Op basis van deze inspecties vindt (kleinschalig) onderhoud plaats, met name op wegvakonderdelen waarbij de richtlijn is overschreden. Daarmee houden wij de wegen veilig en heel en voorkomen we achterstallig onderhoud. Verder worden grootschalige werkzaamheden gepland en uitgevoerd vanuit een mix van inspectiegegevens en geplande cycli.

Openbare verlichting

De gemeente Nuenen heeft ruim 6.000 lichtmasten en 6.300 armaturen. De kosten voor openbare verlichting bestaan uit de jaarlijkse kosten voor elektriciteit en klein onderhoud en de kosten voor vervangingsinvesteringen.

Beleid

Het beleid is erop gericht om tot en met 2027 de meest verouderde openbare verlichting te vervangen door energiezuinige (led)verlichting. Ook worden de armaturen met een hoog energieverbruik vervangen.

Beleidsplan

Het beleidsplan Openbare verlichting is vastgesteld op 6 juli 2017.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan OVL 2018-2027	2018-2027	6-7-2017	Eind 2027

Uitgangspunten

Bij het streven naar een duurzame, schone en veilige openbare ruimte is het uitgangspunt dat lichtmasten gemiddeld na 40 jaar worden vervangen en armaturen na 20 jaar. In het beleidsplan OVL is opgenomen dat tot en met 2027 de verouderde armaturen en lichtmasten worden vervangen door energiezuinige (led)verlichting. Ook worden de armaturen met een hoog energieverbruik vervangen. Hiervoor is een investering van circa € 2.420.000,- benodigd. De energiekosten en de kosten voor onderhoud dalen hierdoor. Ook heeft de gemeente de intentie om gehoor te geven aan het SER energieakkoord.

In het beleidsplan openbare verlichting wordt voorgesorteerd op het toepassen van Smart Lighting. Armaturen worden daarom uitgerust met communicatie modules. Hiermee kan informatie vanuit het armatuur verkregen worden (bijvoorbeeld energieverbruik) en kan bijvoorbeeld een nieuw dimregime naar het armatuur verzonden worden.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Jaarlijks wordt voor het vervangen van de masten en de armaturen een investeringskrediet van € 242.000,- beschikbaar gesteld.

Naast middelen voor de vervangingsinvesteringen wordt nog een bedrag voor regulier onderhoud, zoals remplace en masten schilderen, uitgegeven van afgerond € 113.000,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Civiele kunstwerken

Met civiele kunstwerken worden bruggen, viaducten etc. bedoeld. Voor het groot onderhoud hiervan is een voorziening gevormd.

Beleid

In het vastgestelde beheerplan Civiele kunstwerken heeft de raad gekozen voor het onderhouden van de civiele kunstwerken op C-niveau. Bij dit niveau ligt de nadruk op veilig en heel. Enkele kunstwerken, zoals in het centrumgebied en op diverse gemeentegrenzen, worden op A-niveau onderhouden.

Beleidsplan

Het beheerplan Civiele kunstwerken is vastgesteld op 13 februari 2020.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Civiele kunstwerken	2020-2024	13 februari 2020	2024

Uitgangspunten

Voor het vervangen van civiele kunstwerken bij einde levensduur zijn geen middelen beschikbaar in het onderhoudsfonds. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt hiervoor apart aan de raad om budget gevraagd.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2022	2023	2024	2025
Groot onderhoud	115.122	115.122	115.122	115.122
Klein onderhoud	20.000	20.000	40.000	20.000
Totaal	135.122	135.122	155.122	135.122

Jaarlijks wordt volgens het beleidsplan civiele kunstwerken het benodigd (gemiddeld) bedrag van € 115.122,- gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor het planmatig onderhoud. De werkelijke uitgaven fluctueren (jaarlijks gemiddeld € 162.000,-). Voor de vervanging van civiele kunstwerken zijn geen middelen beschikbaar in de onderhoudsvoorziening. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt apart aan de raad om budget gevraagd. Eind 2021 resteert in de voorziening een bedrag van € 386.116,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Uitstel kan alleen aan de orde zijn wanneer de veiligheid niet in het geding is.

Groen

De groenstructuur van de gemeente Nuenen wordt enerzijds bepaald door de historische en moderne wegenstructuur, anderzijds door de diverse grotere (historische) groen- en parkgebieden en waterstructuren binnen de kern. Om dit optimaal tot zijn recht te laten komen dient het groen goed beheerd te worden. De gemeente Nuenen draagt zorg voor het gemeentelijk groen. Het openbaar groen heeft een grote waarde wat betreft gezondheid, veiligheid, beleving en duurzaamheid. Samen met onze inwoners nemen we maatregelen om verzorgd en gebruiksvriendelijk openbaar groen te realiseren.

Beleid

Gemeentebossen

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de gemeentebossen. Het bosbezit van de gemeente Nuenen is in totaal circa 65 ha groot en ligt verspreid over vijf grotere gebieden in de gemeente en enkele kleinere bospercelen in en rond het dorp Nuenen. Door middel van een beheerplan zijn het beheer en onderhoud van de gemeentebossen voor de periode 2017 – 2022 vastgelegd.

Bomen

De gemeente Nuenen is een groene gemeente en zal dat ook blijven. Bomen dragen in belangrijke mate bij aan een prettig leefklimaat. Het is daarom belangrijk te zorgen en blijven zorgen voor een gezond bomenbestand.

Uit bijdragen van inwoners aan het Bomencafé is duidelijk geworden dat de inwoners graag bomen in de eigen omgeving hebben, maar er ook iets over te zeggen willen hebben.

Zoals met ieder plan zijn ook met het uitvoeren van dit beleidsplan kosten gemoeid.

Openbaar groen

Centrale vraag in het Groenstructuurplan is waar groen kan verdwijnen en waar het beeldbepalend en onmisbaar is voor de groene uitstraling en prettige leefomgeving van de gemeente Nuenen. Verder is in het Groenstructuurplan aangegeven waar belangrijke structuren ontbreken. Het Groenstructuurplan is de basis voor verder beleid, beheer en planvorming.

Bermen en Watergangen

Bermen: binnen de gemeente Nuenen hebben we ruim 78 ha aan bermgras. Bermen bestaan uit een vegetatie van gras en kruiden. Bermen met bermgras vervullen meerdere functies zoals:

- verhoging van de stabiliteit van de weg;
- opvang van regenwater;
- bieden van ruimte voor bomen, kabels, leidingen, lichtmasten, bebakening, verkeersborden, uitwijkmanoeuvres en parkeren;
- ecologische functie voor planten, insecten en kleine zoogdieren;
- ontsluitingsmogelijkheden bieden aan naastliggende percelen;
- verfraaiing dorpsaangezicht/verbetering woon- en leefklimaat.

Watergangen: het voornaamste doel is het bergen en/of afvoeren van water. Daarom is het beheer er op gericht dit mogelijk te maken. Afhankelijk van de watergang in het waterafvoerend systeem wordt regelmatig onderhoud zelfs verplicht door het Waterschap dat eenmaal per jaar een schouwronde uitvoert op het uitgevoerde werk. Het beheer van de A-watergangen valt onder de verantwoordelijkheid van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas. Het beheer van de B- en C-watergangen wordt uitgevoerd door de aangelanden, waaronder de gemeente Nuenen.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan gemeentebossen	2017-2022	23-5-2017 (vastgesteld door college)	eind 2022
Bomenbeleidsplan	2017-2031	9-2-2017	eind 2031
Groenstructuurplan	2011-2020	25-11-2010	eind 2022
Groenbeheerplan	2012-2026	12-12-2019	eind 2026

Uitgangspunten

Bermen

In het kader van ecologisch bermbeheer en de biodiversiteit is de maaifrequentie aangepast naar maximaal 1x tot 2x per jaar. Bij het maaien wordt het maaisel afgevoerd. Bij iedere maaibeurt blijft 20% overstaan. Om verruiging te voorkomen wordt het overstaande deel bij de volgende maaibeurt mee gemaaid, en blijft op andere delen 20% overstaan. De toetsing van goed maaibeheer van bermen en watergangen is vastgelegd in Kleurkeur van de Vlinderstichting. Door deze nieuwe standaard kunnen opdrachtgevers en aannemers zich beter voorbereiden op een insectenvriendelijk bermbeheer. In het maaibestek van bermen en watergangen zijn de richtlijnen van Kleurkeur opgenomen en geeft het een garantie dat het maaibeheer gericht is op het verhogen van de ecologische kwaliteit.

Watergangen

Wij voeren beheer en onderhoud uit aan watergangen (sloten) met een afvoerende en een bergende functie van het oppervlaktewater binnen het stroomgebied van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas. Overeenkomstig de Keur oppervlaktewateren betreft dit sloten met een beperkt belang, niet zijnde in onderhoud bij de bovengenoemde waterschappen.

Bossen

De kwaliteit en functionaliteit van bossen die in eigendom zijn van de gemeente wordt op sobere wijze in stand gehouden van ten behoeve van de openluchtrecreatie en het milieu.

Landschappelijke beplanting

De landschappelijke beplanting bestaat uit lintvormige en kleinschalige landschapselementen (wegbeplantingen, houtsingels, poelen etc.). Dit alles wordt op sobere wijze in stand gehouden ten behoeve van:

- beeld, milieu;
- verbindingen tussen landschapselementen;
- coulissenwerking.

Openbaar groen

De kwaliteit en functionaliteit van de groenvoorziening wordt op sobere wijze in stand gehouden. Daarmee wordt een groene uitstraling van de gemeente voor haar eigen inwoners en gebruikers (inwoners van buiten de gemeente en toerisme) in stand gehouden. Het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau is B. De 'Parels' die als visitekaartje dienen worden op kwaliteitsniveau A onderhouden.

Bomen

Nuenen is een bolwerk van bomen. De gemeente Nuenen staat ervoor om dat bolwerk te laten bestaan uit gezonde bomen waar de gemeente haar groene karakter mee behoudt, een prettig leefklimaat heeft en ook in de toekomst zal behouden. Het boombeheer gaat over nu en over later.

Financieel	2022	2023	2024	2025
Bossen	10.775	10.775	10.775	10.775
Watergangen	80.880	80.880	80.880	80.880
Landschappelijke beplanting	20.765	20.765	20.765	20.765
Openbaar groen	1.366.642	1.261.642	1.263.142	1.257.642
Totaal	1.479.062	1.374.062	1.375.562	1.370.062

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

De gemeentelijke riolering bestaat uit ca. 150 km vrij vervalriolering (binnen de bebouwde kommen) en ca. 60 km drukriolering (in het buitengebied). Daarnaast zijn er nog voorzieningen zoals bergbezinkbassins en gemalen.

Beleid

De gemeente heeft zorgplichten op het gebied van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Hoe de gemeente om gaat met deze zorgplichten is vastgelegd in het beleidsplan

Beleidsplan

Het vigerende Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) heeft een looptijd tot en met 2023. In het vGRP staan de beleidsdoelen, geplande projecten, onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen. Verder maakt de rioolheffingsberekening deel uit van het vGRP.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019 – 2023 (vGRP)	2019-2023	13-12-2018	2023

Uitgangspunten

De doelen vastgelegd in het vGRP zijn:

- Een goede inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- Inzameling, transport en / of verwerking van afvloeiend hemelwater, voor zover dit redelijkerwijs niet kan door particulieren;
- Voorkomen van structureel nadelige gevolgen van te hoge of te lage grondwaterstanden, voor zover dit onder de gemeentelijke zorgplicht valt;
- Klimaatbestendig ontwerpen.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

De jaarlijks benodigde budgetten voor groot onderhoud zijn vastgesteld in het vGRP. Wanneer in een jaar meer geld ontvangen is dan uitgegeven wordt dit bedrag gestort in de voorziening riolering. Dit geld blijft daardoor beschikbaar voor de doelen uit het GRP.

Financieel	2022	2023	2024	2025
Onderhoudskosten riolering	349.014	354.249	359.563	364.956
Totaal	349.014	354.249	359.563	364.956

Eind 2021 resteert in de voorziening een bedrag van € 4.207.212,-

Achterstallig onderhoud

Er is geen achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Uitstel kan alleen aan de orde zijn wanneer de veiligheid niet in het geding is.

Gebouwen

De gemeente heeft de nodige gebouwen in beheer. Deze zijn onder te verdelen in gebouwen voor eigen gebruik, algemene gebouwen, sociaal culturele accommodaties en sportaccommodaties.

Actualisatie gebouwenbeheerplan

Het bestaande beheerplan uit 2018 is in 2021 o.b.v. de eerder vastgestelde uitgangspunten t.w. conditieniveau 3 (kwaliteit onderhoudsniveau "redelijk", zoals gedefinieerd in de Nederlandse norm NEN 2767) geactualiseerd voor de jaren 2022-2031. Recent zijn de nieuwe conditiemetingen verricht en zijn de meerjarenonderhoudsplanningen geactualiseerd. Op basis van deze geactualiseerde meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) is de jaarlijkse dotatie in de voorziening onderhoud gebouwen, op basis van een uitgaventermijn van 10 jaar, vanaf 2022 vastgesteld op € 425.000,-. De voorgaande dotatie o.b.v. MJOP 2018 bedroeg € 422.634,- per jaar. De extra dotatie van € 2.366,- is bekostigd uit de structurele stelpost beheerplan gebouwen. De uitgaven voor het dagelijks onderhoud bij de gebouwen zijn ook geactualiseerd en heeft geleid tot een structurele stijging samen van € 21.140,- en kan ook worden gedekt uit de hierboven genoemde structurele stelpost. De gewijzigde bedragen zijn in deze voorliggende begroting 2022-2025 opgenomen.

Het geactualiseerde beheerplan zal ook als basis worden gebruikt om betere aansluiting te vinden op het accommodatiebeleid en de klimaatdoelstellingen. Per soort gebouw (algemeen, sport, onderwijs en sociaal-cultureel) wordt een uitwerking gemaakt met de specifieke normen en eisen voor de betreffende gebruiksoort.

Strategische keuzes

Voor 2022 staat geen aan- en/of verkoop van maatschappelijk vastgoed gepland.

Het huidige vastgoed wordt volgens de in 2021 geactualiseerde meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) op niveau 3 onderhouden.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling actualisatie beheerplan
Beheerplan gebouwen	2018-2032	9-11-2017	2021

Uitgangspunten

Voor de gebouwen die economisch eigendom zijn van de gemeente Nuenen en waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het groot onderhoud, is een voorziening gevormd. Uitgangspunt voor deze voorziening is wat minimaal nodig is om de gebouwen veilig, heel en functioneel te houden op basis van sober en doelmatig onderhoud. Het uitgangspunt is conditieniveau 3. Tevens wordt bij regulier onderhoud een verduurzamingslag gemaakt door de materialen te vervangen voor een duurzamere variant, daar waar budget het toelaat.

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

(op basis van het geactualiseerde MJOP 2021)

Financieel	2022	2023	2024	2025
Dotatie voorziening	425.000	425.000	425.000	425.000
Besteding uit voorziening	381.542	271.478	1.046.589	417.353

Mutatie voorziening	43.458	153.522	-621.589	7.647
---------------------	--------	---------	----------	-------

Eind 2021 bedraagt de voorziening € 1.398.575,-.

Achterstallig onderhoud

Het benodigde onderhoud aan gebouwen wordt bepaald aan de hand van inspecties. Elk gebouw wordt om de 3 jaar geïnspecteerd. Het beheerplan gebouwen is gebaseerd op de cijfers die voortvloeien uit de inspecties. Recent zijn de gebouwen opnieuw geïnspecteerd. Dit heeft geleid tot een financiële bijstelling van de dotatie aan de voorziening (zie hierboven). Er is geen achterstallig onderhoud.

Speeltoestellen

De gemeente heeft verschillende speeltoestellen in de openbare ruimte staan. Deze worden beheerd volgens het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Beleid

Spelen en bewegen in de openbare ruimte 'Speelruimtebeleidsplan 2017-2020' is tot stand gekomen via co-creatie met inwoners van Nuenen. Het plan is gericht op een leeftijd voor jong tot oud en is voor iedereen. De uitgangspunten zijn verwerkt in het speelruimtebeleidsplan.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Spelen en bewegen in de openbare ruimte	2017-2020	6-7-2017	onbepaald

Uitgangspunten

Het nieuwe speelruimtebeleid is via co-creatie tot stand gekomen, waarbij is samengewerkt met inwoners, verenigingen en andere belanghebbenden als gelijke partners. De belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe beleid zijn:

- Spelen voor alle leeftijden (jong en oud);
- Risicovol spelen in een natuurlijke omgeving;
- Gebruik maken van (aanwezige elementen in) de gehele openbare ruimte;
- Ontmoeten als belangrijk onderdeel van de "Centrale speelgelegenheid Nuenen";
- Aansluiten bij de behoeftes van de omgeving en trends.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Voor het onderhoud aan speeltoestellen wordt 4 keer per jaar een inspectie uitgevoerd en worden de toestellen waar nodig onderhouden. Het budget voor onderhoud bedraagt jaarlijks € 41.500,-. Voor het uitvoeren van het beleid Spelen en Bewegen wordt een investeringskrediet gevraagd van € 85.000,-. Uitgangspunt om hiervoor 3 wijken via bewonersparticipatie te renoveren.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Verkeersregelingen

Beleid

Voor het vervangen van verkeersborden, verkeerstekens, wegmarkeringen, etc. is budget in de exploitatie beschikbaar.

Uitgangspunten

Verkeersborden worden vervangen wanneer ze versleten, beschadigd of verdwenen zijn. Ook worden ze één maal per jaar schoongemaakt. Het onderhoud aan wegmarkeringen vindt plaats op basis van de geconstateerde (rest-)kwaliteit. De verkeersregelinstallaties worden structureel onderhouden.

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2022	2023	2024	2025
Groot en klein onderhoud verkeerslichten, -borden en wegwijzers	63.250	63.250	63.250	63.250
Totaal	63.250	63.250	63.250	63.250

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Beelden en Plastieken

Beleid Kunstwerken (beelden en plastieken)

Gemeente Nuenen c.a. heeft 36 beelden en plastieken in bezit. Dit betreft uitsluitend kunstwerken die reeds in het bezit zijn van de gemeente.

Het cultuurbeleid is omstreeks 2010 afgeschaft vanwege financiële uitgangspunten. Sindsdien is er geen beleid voor beeldende kunst in de openbare ruimte, evenmin is er op dit moment een onafhankelijke commissie die zich met kunst bezig houdt of de gemeente hierover adviseert. Hoe om te gaan met eventueel nieuwe te ontvangen / aan te schaffen stukken zal eerst in hoofdlijnen door de raad worden vastgesteld aan de hand van een nog op te stellen beleidsstuk.

Beleidsplan

In 2022 wordt het nieuwe beleidsplan beelden en plastieken opgesteld.

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Indien grote gebreken geconstateerd worden zal een separaat voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Financieel	2022	2023	2024	2025
Onderhoud Beelden en Plastieken	6.000	6.000	6.000	6.000

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiering

Inleiding

Het opstellen van de paragraaf financiering in de begroting en de jaarstukken is in zowel het BBV als in de wet Fido verplicht gesteld. Financiering betreft de wijze waarop de gemeente Nuenen de benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van deze paragraaf vindt plaats binnen de wettelijke kaders van het BBV en de wet Fido. Naast deze wetgeving is een treasury statuut vastgesteld. In dit statuut zijn nadere regels opgenomen om daarmee de financieringsfunctie te sturen, te beheersen en te controleren. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten en -baten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Interne en externe ontwikkelingen

Extern

De ECB blijft in de komende 12 maanden een ruim monetair beleid voeren. De lange rentetarieven blijven op een zeer laag niveau.

Intern

Voor de begroting zijn de volgende interne rentepercentages gebruikt, de berekening volgens BBV:

Renteschema	%
Rente over voorziening verliesgevende complexen bouwgrond	2,00%
Rente grondexploitatie	-0,06%
Rente activa	0,50%

In onderstaand schema is het renteresultaat berekend volgens BBV:

Stap	Renteschema	2022	2023	2024	2025
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen niet zijnde projectfinanciering	-100	-95	-71	1
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen voor projectgefinancierde grondexploitatie	0	0	0	0
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen die doorgezet zijn aan derden	46	27	8	3
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen voor projectgefinancierd overig	0	0	0	0
	De externe rentelasten over de verwachte nieuw aan te trekken korte en lange financiering	26	38	50	101
	De externe rentebaten	-8	-8	-8	-8
1	Saldo rentelasten en rentebaten	-36	-37	-21	97
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	22	19	6	-28
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0	0
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-46	-27	-8	-3
2	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-25	-9	-2	-31
3	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
3	Rente voorzieningen	68	70	71	73
4	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3)	8	24	48	139
5	De aan taakvelden toegerekende rente	-302	-373	-420	-420
	Renteresultaat op het taakveld treasury (4+5)	-295	-349	-372	-282

Het genoemde renteresultaat komt terug op het taakveld treasury, maar is niet het enige resultaat op dat taakveld. Ook bijvoorbeeld ontvangen dividend wordt geraamd op het taakveld, maar maakt geen onderdeel uit van het renteschema.

Financieringsbehoefte

Op basis van de begroting 2022 wordt een meerjarige financieringsbehoefte opgesteld.

Boekwaarde 1-1	2022	2023	2024	2025
----------------	------	------	------	------

Activa	53.283	59.015	76.872	81.612
Grondexploitaties	41.601	37.259	35.207	31.949
Geldleningen OG*	-76.284	-33.833	-33.364	-2.876
Reserves en voorzieningen	-47.408	-47.523	-48.104	-48.719
	-28.807	14.917	30.610	61.966

* Dit is de huidige leningenportefeuille.

Uit bovenstaand schema blijkt dat er vanaf 2023 € 15 miljoen gefinancierd moet worden oplopend naar € 62 miljoen in 2025.

Beleidsvoornemen financiering

Het beleid is erop gericht om de financieringsbehoefte af te dekken met kortlopende financiering, omdat de rente op de kortlopende middelen lager is dan de rente op langlopende middelen. Hierbij wordt rekening gehouden met de kasgeldlimiet. Deze bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld, over 3 maanden gezien, niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Gezien de rentevisie, waarbij er vanuit wordt gegaan dat de rente dit jaar laag blijft en komende jaren licht kan gaan oplopen, kan voorlopig aan deze strategie worden vastgehouden. Zodra de rentevisie wijzigt en uitgaat van een stijgende rente op korte termijn, kan de overweging gemaakt worden om een groter deel van de financieringsbehoefte te financieren met langlopende leningen.

Renterisicobeheer

De overheid heeft twee instrumenten voor het toetsen van het renterisico: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. Indien voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moet de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

Stap	Omschrijving	2022
	Bepalen toegestane kasgeldlimiet	
	Omvang begrotingstotaal	56.137
	Percentage regeling	8,50%
1	Toegestane kasgeldlimiet	4.772
	Vlottende korte schuld	
	opgenomen gelden < 1 jaar	4.000
	Schuld in rekening courant	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	6
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0
2	Totaal vlottende korte schuld	4.006
	Vlottende middelen	
	Contante gelden in kas	1
	Tegoeden in rekening courant	2.299
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
3	Totaal vlottende middelen	2.300
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	1.706
	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-) (1-4)	3.066

Voor 2022 wordt met kasgeldleningen gewerkt tot de bovengrens van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal (zie tabel hieronder).

Stap	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	42.451	469	30.488	59
3 (1+2)	Renterisico	42.451	469	30.488	59
4	Begrotingstotaal	56.137	55.760	56.630	57.609
5	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
6 (4 x 5)	Renterisiconorm	11.227	11.152	11.326	11.522
7	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-)	-31.223	10.683	-19.162	11.463

Voor 2023 en 2025 is er ruimte om langlopende leningen af te sluiten, voor de jaren 2022 en 2024 is er een geprognosticeerde overschrijding volgens de renterisiconorm. Overschrijding ontstaat doordat in deze jaren er aflossingen worden gedaan op leningen waarbij pas op het einde van de looptijd het volledige bedrag wordt afgelost. Voor het jaar 2022 zijn dit aflossingen van € 13,5 miljoen en € 25 miljoen. Voor het jaar 2024 is dit een aflossing van € 30 miljoen.

Leningenportefeuille

Een belangrijk onderdeel van het financieringsbeleid vormt de omvang, flexibiliteit, gemiddelde looptijd en rentegevoeligheid van de leningenportefeuille. De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Opgenomen langlopende leningen						
Leningverstrekker	Looptijd		rente	oorspronkelijk	1-1-2022	31-12-2022
	Van	t/m				
BNG	2012	2022	3,17%	13.500	13.500	0
NWB	2015	2027	1,21%	220	114	96
Prov NB	2017	2027	0,00%	2.321	2.113	2.113
BNG	2019	2024	-0,32%	30.000	30.000	30.000
BNG	2021	2022	-0,49%	25.000	25.000	0
BNG	2005	2022	3,95%	3.500	3.500	0
Totaal				74.541	74.227	32.208

Opgenomen langlopende leningen tbv woningbouw						
Omschrijving	Looptijd		rente	oorspronkelijk	1-1-2022	31-12-2022
	Van	t/m				
BNG	1991	2041	3,93%	1.180	824	785
BNG	2004	2024	4,59%	5.800	1.233	840
Totaal				6.980	2.057	1.625

Bedrijfsvoering

Inleiding

Het doel van de bedrijfsvoering is het zo goed mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. Concreet gaat het om een goede dienstverlening aan de inwoners en het gemeentebestuur door:

- een efficiënt werkende organisatie;
- een zorgvuldig besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning en beheersing van de beleidsuitvoering;
- waar mogelijk op een verantwoorde manier benutten van ICT-mogelijkheden;
- gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

Coronavirus

Op dit moment is het coronavirus nog steeds van invloed op onze werkzaamheden. Voor onze medewerkers geldt dat zij de richtlijnen hanteren om de verspreiding van het coronavirus zo veel mogelijk te beperken. Er wordt nog voornamelijk vanuit huis gewerkt. Als dat vanwege systeemeisen, privacyrichtlijnen of privé-omstandigheden niet kan, wordt op kantoor gewerkt, waar natuurlijk ook de corona-richtlijnen in acht worden genomen.

Er is een actueel calamiteitenplan. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt welke processen cruciaal zijn voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en hoe te handelen als er een stijging in het ziekteverzuim van medewerkers ontstaat.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

Na de beschrijving van de missie en visie van de ambtelijke organisatie is met het ontwikkelprogramma Nuenen ontwikkelt Door (NOD) een volgende stap gezet in de doorontwikkeling van de organisatie. Het ontwikkelprogramma geeft aan hoe de ambtelijke organisatie vorm gegeven gaat worden zowel vanuit cultuur (eigenaarschap en resultaatgerichtheid) als structuur. Doordat we willen aansluiten bij de leefwereld van de samenleving is het van belang dat er een ontschotting plaatsvindt in de organisatie inrichting. We willen integrale beleidsvorming bevorderen door maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkeling bijeen te brengen. Het proces om te komen tot deze andere organisatiestructuur is gestart. Het zal in 2022 behulpzaam zijn bij de integrale aanpak van vraagstukken.

Strategisch HRM-beleid

Het strategisch HRM-plan zetten we in om (middel-)lange termijn ontwikkelingen die van invloed zijn op de ontwikkeling van de organisaties te vertalen naar een gezamenlijk HRM-instrumentarium met ruimte voor couleur locale. Het huidige HRM plan wordt herijkt in het strategisch HRM plan 2022 - 2025.

Hybride werken

De gedwongen massale overstap naar thuiswerken heeft geleid tot nieuwe inzichten over werken en verandert de betekenis en functie van het kantoor, zoals we kennen van voor de coronacrisis. Wetende dat de huidige situatie op korte termijn niet voorbij zal zijn en juist zal transformeren naar een "nieuw normaal" hebben we ons de vraag gesteld: wat doen we op de lange termijn, voorbij de coronacrisis? Daarom verdiepen we ons in de vraag hoe en waar we in de toekomst werken. De verdieping zal leiden tot een nieuwe perspectief op werken waarvan zowel thuiswerken als op kantoor werken deel uitmaakt.

e-HRM

De verdere doorontwikkeling van de digitale HR-service is een permanent proces. Vanaf 1 januari 2022 werken we vanuit een e-HRM systeem waardoor HR-gerelateerde managementinformatie op elk moment geautomatiseerd beschikbaar is (Management Self Service). Medewerkers maken gebruik van de Employee Self Service waarbij ze op elk moment online toegang hebben tot hun eigen gegevens. P&O-processen worden gedigitaliseerd en P-dossiers digitaal opgeslagen.

Informatievoorziening

Op basis van het nieuw in 2021 opgestelde Informatiebeleid Dommelvallei 2021-2025 werken we aan de digitale transformatie. Speerpunten in het nieuwe informatiebeleid zijn:

- digitaal voor en met de burger;

- slimme inzet van data;
- veilig en vertrouwd;
- basis op orde.

In samenwerking met de Dommelvallei-partners vertalen we deze speerpunten naar een projectportfolio en een informatieplan per domein.

Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)

Per 1 juli 2022 is de Omgevingswet van kracht. Op dat moment zijn de meeste essentiële componenten van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) in gebruik genomen. Naar verwachting zal er nog een aantal jaren doorgewerkt worden aan de ontwikkeling van het stelsel.

Digitale duurzaamheid

Digitale duurzaamheid is het aandachtsgebied dat zich richt op het in de tijd gezien toegankelijk en bruikbaar houden van digitale informatie. Systemen voor burgerzaken, het sociaal domein en vergunningen-toezicht-handhaving (VTH-systeem) koppelen we aan het zaakstelsel om archiefwaardige documenten op te slaan in dit centrale digitale archief.

In 2022 ronden we het project digitaliseren van permanent te bewaren analoge bouw- en milieuvergunningen af. De analoge documenten worden onder strikte voorwaarden gedigitaliseerd en daarmee vervangen door duurzame, digitale exemplaren.

Werkplekvoorzieningen

Het thuiswerken wordt structureel van aard. En digitalisering verhoogt de benodigde flexibiliteit van werknemers. Om dit mogelijk te maken gaan we naar 1 flexibele werkplek. We voorzien medewerkers van laptops die dit mogelijk maken. In 2021 is deze transitie van de werkplek in gang gezet, in 2022 ronden we die af.

Innoveren door datagedreven te werken en sturen

Naast de focus op een goede solide basis, is er de ambitie om meer datagedreven te gaan werken en sturen. De inzet van een data-analyse draagt bij aan efficiënter en effectiever werken en sturen.

Beheerorganisatie digitaal werken

Door toenemende digitalisering neemt de beheerlast toe. Het is nog onduidelijk wat de beheerlast voor 2022 is. Naast het beheer van de generieke digitale kantooromgeving en het zaakstelsel vraagt het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet extra inzet. Samen met de Dommelvallei-organisaties onderzoeken we hoe functioneel applicatiebeheer geprofessionaliseerd kan worden en wat daar voor nodig is. Het gezamenlijk oppakken van functioneel applicatiebeheer kan de kwetsbaarheid van de drie gemeenten verkleinen en meer ruimte bieden aan (gezamenlijke) expertise op dit thema.

Ondersteuning gemeenteraad

Bij de start van de nieuwe raadsperiode in 2022 wordt van gemeenten verwacht een pakket aan digitale voorzieningen aan raad-, commissie- en burgercommissieleden aan te bieden. Dit is het gevolg van het in 2019 van kracht geworden Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In 2021 brengen we in beeld welke informatie- en communicatiemiddelen en welke ondersteuning nodig is en welke kosten daar aan verbonden zijn.

Informatiebeveiliging en Privacy

1. Basis op orde

Veiligheid eerst

De gemeente Nuenen wil de informatiebeveiliging en gegevensbescherming van de organisatie naar een hoger niveau brengen. Medio 2020 is daarvoor vanuit Dienst Dommelvallei het programma BIO Top10 opgestart. De Chief Information Security Officer (CISO) en Functionarissen Gegevensbescherming (FG's) zien erop toe dat de invoering van de BIO Top10 maatregelen opgepakt is.

Kwetsbaarheids-/penetratietesten

Met het uitvoeren van kwetsbaarheids-/penetratietesten gaan we na hoe goed onze gemeentelijke informatiesystemen en gegevens beschermd zijn tegen aanvallen. Het geeft ons een diepgaand en compleet overzicht van het beveiligingsniveau van onze manier van werken en de gemeentelijke ICT-infrastructuur.

Inrichting risicomangement

Risicomangement is een cyclisch, iteratief en terugkerend proces. Want dreigingen veranderen, doelstellingen veranderen, de omgeving verandert en wetgeving verandert. Door risicomangement cyclisch in te richten anticiperen en sturen we op veranderingen (de PDCA-cyclus). Hiervoor maken we gebruik van een Information Security Management System (ISMS) en een Privacy Management System (PMS).

CISO en FG's rapporteren over hun bevindingen. Zij sluiten daarvoor aan bij de P&C-cyclus van de organisatie.

Zaakgericht werken

We slaan in ons zaakstelsel veel en gevoelige gegevens op. We vinden het belangrijk om die goed te beveiligen. Daarvoor nemen we zowel technische als organisatorische maatregelen. De CISO controleert continu op toepassing van multifactorauthenticatie.

Om de privacy van onze inwoners te waarborgen, richten we het zaakstelsel zo in dat medewerkers alleen die gegevens kunnen raadplegen die zij nodig hebben voor hun taak. De FG's zien toe op een juiste inrichting en gaan steekproefsgewijs controleren of medewerkers geen oneigenlijk gebruik van de gegevens kunnen maken.

Verwerkers- en samenwerkingsovereenkomsten

In 2021 zijn we begonnen met de geplande inhaalslag voor het afsluiten van verwerkersovereenkomsten met onze verwerkers. De FG's blijven ook in 2022 sturen op het vastleggen van afspraken met onze samenwerkingspartners.

Verwerkingenregister

In het verwerkingenregister staan alle verwerkingsactiviteiten die onder de verantwoordelijkheid van een organisatie plaatsvinden. Dit register bevat onder andere de verwerkingsdoelstellingen, de categorieën van persoonsgegevens die we verwerken, wie de betrokkenen daarbij zijn, wie de gegevens mag ontvangen en hoe lang we de gegevens mogen bewaren. Iedere organisatie is verplicht om een eigen register bij en actueel te houden. De FG's sporen de leidinggevenden hiertoe aan en toetsen de volledigheid.

2. Bedrijfscontinuïteit

Bedrijfscontinuïteitsplan

We stellen in 2021 een bedrijfscontinuïteitsplan op waarin de volgende 3 onderwerpen worden uitgewerkt:

- Inhoudelijk en technisch: We stellen vast welke processen in welke volgorde en op welke wijze kunnen doorgaan bij uitval of niet-beschikbaarheid van systemen. Hiervoor analyseren en bepalen we oplossingsrichtingen.
- Privacy: Als (persoons)gegevens die de gemeenten in beheer hebben in verkeerde handen vallen zijn de mogelijke gevolgen voor inwoners, ondernemers en medewerkers bijna niet te overzien. De impact op de betrokkenen moet vastgesteld worden en oplossingen moeten worden bepaald. Ook om aansprakelijkheidsstellingen van getroffen en boetes van de privacytoezichthouder te voorkomen.
- Communicatie: Vanuit de gedachte dat transparante en open communicatie over het incident positieve effecten kan hebben. Openheid heeft als gevolg dat de berichtgeving gebaseerd kan worden op feiten en minder op speculaties.

Werken in de Cloud

We werken steeds meer in de Cloud. De risico's mitigeren we op 3 fronten:

- Veilige inrichting van de omgeving. Aandacht wordt gegeven om de juiste maatregelen te nemen bij de inrichting van de Cloud en bij de keuzes in de licenties. Ook komt er aandacht voor de keuze voor de juiste back-up strategie en het versleuteling van de gegevens.
- Beschermen van de gegevens door er voor te zorgen dat alleen de bevoegden toegang hebben door de autorisatieprocessen hierop aan te passen en periodieke controles op autorisaties uit te voeren.
- Beschermen van de toegang tot de gegevens door te zorgen dat alleen toegestane apparaten toegang krijgen en dat technisch af te dwingen.

Crisisbeheersing

Met de toegenomen dreigingen van buitenaf is een goede crisisbeheersing onontbeerlijk. Immers de risico's met betrekking tot de bedrijfscontinuïteit nemen toe omdat digitale processen steeds meer de standaard worden. Verantwoordelijkheid en rollen duidelijk beleggen bij het bestrijden van een crisis is belangrijk. Vanaf 2021 testen we en verbeteren we gestructureerd de crisisorganisatie.

Bewustwording

De veiligheid die we met de technische middelen kunnen bereiken is begrensd. Het menselijk gedrag speelt een doorslaggevende rol in het realiseren van de veiligheid van informatie in de praktijk. Bewustwording is en blijft voor informatiebeveiliging en gegevensbescherming daarom essentieel. We maken medewerkers bewust van de risico's van het werken met (persoons)gegevens en we maken risicomanagement expliciet onderdeel van de besluitvorming.

In 2021 is de werkgroep Privacy en Informatieveiligheid gestart met een grote Dommelvallei brede bewustwordingscampagne. Deze campagne omvat 4 fasen: de ontwerpfase, de ontwikkelfase, de implementatiefase en de evaluatie- en onderhoudsfase. We verwachten in 2022 de laatste fase te doorlopen. In deze fase beoordelen en evalueren we de behaalde resultaten en voeren we, waar dat nodig is, verbeteringen door. Bewustwording is een cyclisch proces.

Control

Accountteam

Control ondersteunt de gemeente via het zogenaamde accountteam. Het accountteam is op vaste momenten in de gemeente aanwezig. Er is periodiek overleg met de leidinggevenden. Via het Management Control Systeem wordt management informatie gepresenteerd aan het MT.

Aanbesteding nieuwe accountant

Vanaf boekjaar 2021 is Crowe Foederer de accountant. Deze accountant is uit de aanbestedingsprocedure als beste naar voren gekomen.

Insteek van de aanbesteding was een accountant die het partnerschap met de organisaties en gemeenteraden aangaat. In overleg met de nieuwe accountant worden de werkzaamheden voor de controles meer op elkaar afgestemd. Hiervoor zijn in de 2e helft van 2021 gesprekken gevoerd met de nieuwe accountant en formats uitgewisseld/ontwikkeld.

Rechtmatigheidsverantwoording

Op het moment van schrijven is het voornemen om de rechtmatigheidsverantwoording vanaf het boekjaar 2022 in te laten gaan. De noodzakelijke wetswijziging hiervoor is nog niet vastgesteld. De colleges geven vanaf het boekjaar 2022 zelf een verantwoording af over de rechtmatigheid. De precieze invulling van deze verantwoording is op dit moment nog onduidelijk. Aan de hand van de beschikbare informatie bereiden we ons in 2021 voor, zodat de colleges een rechtmatigheidsverantwoording kunnen afgeven bij de jaarrekening 2022.

We werken verder aan het hiervoor ontwikkelde In Control Framework. De nieuwe accountant en data-analyses spelen hierbij een grote rol.

Data-analyses

De verbijzonderde interne controle is altijd in ontwikkeling. Samen met de nieuwe accountant wordt gekeken naar de verdere inzet van data-analyses. Deze kunnen we, zoals nu in een aantal gevallen ook al wordt gedaan, inzetten om gegevensgerichte interne controlewerkzaamheden te verrichten. Data-analyses zetten we ook in om risico's in het proces op te sporen zodat de controle nog slimmer en efficiënter wordt.

Huisvesting

De huisvesting van de ambtelijke organisatie en het bestuur is momenteel als volgt:

- Jan van Schijvelvltlaan/Papenvoort (hoofdvestiging)
- Pastoorsmast (buitenwerf)
- Berg en Aardappeleerssteegje (Centrum Maatschappelijke Deelname)

Naast de eigen organisatie zijn in het gemeentehuis ook de bibliotheek en de politie gehuisvest.

Kengetallen

(peildatum 1-7-2021)

Verdeling man/vrouw en fulltime/parttime	Fulltime	Parttime	Totaal
Mannen	38	7	45
Vrouwen	23	36	59
Totaal	61	43	104
Verhouding man / vrouw 2021: 48% / 52%			

Verhouding man / vrouw in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2020: 46 % / 54 %		
Formatie	Factor	1-7-2021
Directie en Staf	fte	1,83
Afd. Samenleving	fte	25,59
Afd. Ontwikkeling en handhaving	fte	36,32
Afd. Openbare werken	fte	31,57
Totale formatie	fte	95,31

Gemiddelde leeftijd

Gemiddelde leeftijd	2021	2020
Mannen	47,9	51,6
Vrouwen	46,8	45,6
Totaal	47,1	48,3

Gemiddelde leeftijd landelijk binnen gemeenten in 2020: 48,1 jaar

Ziekteverzuim (exclusief zwangerschapsverlof)

Ziekteverzuim (1 januari tot 1 juli)	2021	2020
Verzuimpercentage	4,7	7,94
Verzuimfrequentie	0,29	0,42

Ziekteverzuimpercentage in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2020: 4,3

De ambitie blijft voor 2022 om te streven naar een ziekteverzuimpercentage dat gelijk is aan of lager ligt dan het landelijk gemiddelde (1e kwartaal van 2021, 4,8%). Het is nog onduidelijk welk effect de coronamaatregelen op het ziekteverzuim hebben. In het voorjaar van 2021 is de dienstverlening van een arbodienst opnieuw aanbesteed, wat de mogelijkheid biedt om accenten in die dienstverlening te verleggen ter optimalisering van de ondersteuning bij verminderen van het ziekteverzuim.

Verbonden partijen

Inleiding

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én waarmee financiële belangen gemoeid zijn.

Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren. Het deelnemen aan een verbonden partij komt altijd voort uit het publiek belang.

Onder bestuurlijk invloed wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Onder financieel belang wordt verstaan: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is, indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Conform artikelen 1, 5, 8, 9, 15, 26 en 36 van het BBV komen de volgende verbonden partijen aan de orde in deze paragraaf:

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei (DVV) te Mierlo;
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening de Dommel (WSD) te Boxtel;
- Gemeenschappelijke Regeling Reiniging Blink te Helmond.

Vennootschappen en coöperaties:

- Naamloze Vennootschap Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag;
- Naamloze Vennootschap Brabant Water te Den Bosch.

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond;
- Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot.

In deze paragraaf zal in tabelvorm elke verbonden partij uitgewerkt worden aan de hand van de volgende indelingen:

- Doel en openbaar belang van de verbonden partij;
- Algemene visie op en beleidsvoornemens over inschakelen van de verbonden partij: uitgangspunten waarom en wanneer we gebruik maken van de verbonden partij;
- Veranderingen en ontwikkelingen van de verbonden partij;
- Risico's: welke andere risico's zijn er bij deelname;
- Afbreukrisico van geen deelname;
- Alternatieven voor geen deelname;
- Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging: wie zijn er betrokken bij de samenwerking;
- Frequentie van terugkoppeling naar de raad;
- Financieel belang: welke kosten horen bij de samenwerking;
- Vermogenspositie en resultaat boekjaar van de verbonden partij.

De volgende afkortingen zijn gebruikt in de uitwerking van de verbonden partijen:

DB: Dagelijks bestuur

GR: Gemeenschappelijke regeling

NV: Naamloze Vennootschap

Gemeenschappelijke regelingen

GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Per 1 januari 2015 is de Metropoolregio Eindhoven (MRE) actief. Het doel van deze strategische, bestuurlijke samenwerking is het behouden en het verstevigen van de internationale concurrentiepositie van de regio en spitst zich toe op de behartiging van de gezamenlijke belangen op de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. Daarbij geeft MRE uitvoering aan het Stimuleringsfonds en dient als betaalautoriteit Brainport Development NV.

Per 1 januari 2015 maakt het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven. RHCE heeft taken op het gebied van toezicht, behoud en openbaar maken van de cultuurhistorische informatie en is archiefbewaarplaats van de door onze gemeente en andere overheden in Zuidoost Brabant overgebrachte archieven.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Er zijn maatschappelijke opgaven die niet begrensd worden door gemeentegrenzen, maar juist veel verder strekken. Het is goed om deze opgaven dan ook samen met anderen op regionale schaal op te pakken, waarbij aansluiting wordt gezocht met de Nationale Brainport Agenda. Hierdoor worden (ontwikkelings)mogelijkheden beter benut. Dit leidt ook tot kostenbesparing.

Daarnaast zijn wij via MRE vertegenwoordigd in de stichting Brainport en de triple helix. Deze stichting bepaalt de strategie van de ontwikkelingsorganisatie Brainport Development. Via de Regio Envelop zijn financiële middelen onder meer vanuit het Rijk beschikbaar om te investeren in nieuwe ontwikkelingen die zijn opgenomen in de Nationale Brainport Actieagenda.

De gemeente brengt haar archief na verloop van tijd onder bij RHCE, voor zover deze documenten niet vernietigd (moeten) worden.

Veranderingen en ontwikkelingen

MRE is na een intensief omvormingstraject op 1 januari 2015 gestart als opvolger van SRE. In 2017 is de samenwerking geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan is de samenwerking aangepast en de nieuwe afspraken zijn vastgelegd in het Samenwerkingsakkoord 2019 - 2022. Jaarlijks wordt er een werkprogramma opgesteld. In 2022 wordt de gemeenschappelijke regeling gewijzigd, zoals is afgesproken bij het vaststellen van de het Samenwerkingsakkoord 2019 - 2022.

Binnen RHCE heeft een heroriëntatie plaatsgevonden om met name de kosten te drukken. Door focus op wettelijke taken is er meer grip op de financiën en is de afstemming met de deelnemende gemeenten verbeterd. In 2020 is besloten om de huidige uitvoeringsactiviteiten, dienstverlening en werkwijzen voort te zetten, voorsnog onder de vlag van de MRE-organisatie. In 2022 wordt onderzoek gedaan naar de bestuurlijke en organisatorische positionering van RHCE. In 2016 is MRE geadviseerd om het RHCE te ontvlechten uit MRE-organisatie, omdat de taken van RHCE geen kerntaak van MRE betreft.

De voorziening Gulbergen is nog niet afgewikkeld, omdat de voormalige stortplaats officieel nog niet gesloten is en de nazorg nog niet is overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant. Het ziet er naar uit dat de nazorg van de stortplaats Gulbergen voorlopig niet aan de provincie wordt overgedragen in afwachting van onderzoek naar mogelijkheden om de toekomstige nazorgkosten te beperken. In 2020 is de erfpacht afgekocht, waardoor MRE weer volledige zeggenschap heeft over de gronden in het gebied. Dit maakt de weg vrij om nieuwe plannen te ontwikkelen voor Gulbergen en op zoek te gaan naar een marktpartij die deze plannen verder wil ontwikkelen en uitvoeren.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvormen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld door Algemeen Bestuur in juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door MRE worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de MRE-organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld.

De MRE-organisatie heeft over 2020 een positief rekeningresultaat van € 13.305.985 behaald, bestaande uit dienst Metropoolregio Eindhoven € 944.644 positief, RHCE € 586.112 positief en Gulbergen € 11.775.229 (als gevolg van vrijvallen voorziening in verband met afkoop erfpacht).

Afbreukrisico van geen deelname

Het risico is dat de gemeente zich buiten sluit als zij niet deelneemt aan MRE. MRE is een belangenbehartiger van de regio en weet ook middelen bij anderen (veelal via cofinanciering) los te krijgen.

Alternatieven voor geen deelname

Naast MRE zijn er allerlei andere vormen van (gemeentelijke) samenwerking mogelijk. Zo werken de gemeenten Eindhoven, Helmond, Son en Breugel, Geldrop-Mierlo, Waalre, Veldhoven, Best, Oirschot en Nuenen op subregionaal vlak samen binnen Stedelijke Gebied Eindhoven. De agenda's van de beide samenwerkingsverbanden worden op elkaar afgestemd, zodat er geen sprake is van een overlap.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant, zijnde de gemeenten: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Algemeen bestuur: M. Houben (burgemeester), plv. lid: J. Tesser (raadslid)

Raadstafel21: B. van Stiphout en H. Kranen (beide raadsleden)

Portefeuillehoudersoverleg Economie: J. Pernot (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit: C. van Brakel (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Transitie landelijk gebied: C. van Brakel (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Energietransitie: J. Pernot (wethouder)

Commissie van Advies voor Financiën: J. Pernot (wethouder)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening (ter kennisneming). Daarnaast worden van relevante zaken voor de raad mededelingen gedaan door het college in commissievergaderingen.

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

De omgevingsdienst is ingesteld om voor de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de gemeente aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De ODZOB heeft een relatie met de partners in de GR en andere opdrachtgevers die wordt gekenmerkt door: bereikbaarheid, beschikbaarheid, snelheid en betrouwbaarheid waar het gaat om de levering van diensten en producten, de beantwoording van vragen en het voldoen aan verzoeken over de fysieke leefomgeving. Wettelijk moeten zogenaamde basismilieutaken waarvoor de gemeente het gevoegd gezag is uitgevoerd worden door de omgevingsdienst. Nuenen heeft ervoor gekozen alle milieutaken (basis- en verzoektaken) door de Omgevingsdienst uit te laten voeren.

Veranderingen en ontwikkelingen

ODZOB streeft er naar om in de toekomst voor alle deelnemers de brede WABO- of omgevingstaken te gaan uitvoeren. Nuenen beschouwd de ODZOB op dit moment als uitvoeringsdienst voor de milieutaken en ziet voorsnog geen meerwaarde voor de uitvoering van de "brede" Wabo- of omgevingstaken door de ODZOB.

De omgevingsdienst ontwikkelt regionaal uitvoeringsbeleid voor diverse (basis)milieutaken. Het regionaal operationeel kader (ROK) handhaving en toezicht en vergunningverlening is in 2019 vastgesteld. In 2020 is de opzet en uitvoering daarvan regiobreed uitgerold. Regionaal en provinciaal worden daarmee dezelfde kaders en uitgangspunten gehanteerd voor de uitvoering van deze werkzaamheden. Gezamenlijk uitvoeringsbeleid voor bodemtoezicht is voorbereid. Met de Omgevingswet gaat een deel van de bodembevoegdheden van de provincie over naar de gemeente. Deze overdracht van taken is in 2021 deels uitgevoerd en wordt in 2022 naar verwachting afgerond. Bij het behandelen van de begroting 2022 van de Odzob is de verwachting uitgesproken dat de overdracht van de bodemtaken geen financiële gevolgen voor de gemeente zal hebben

Risico's

De omzet van de ODZOB is structureel hoger dan geraamd waardoor met name door verzoekstaken een positief resultaat is gerealiseerd.

Het gemeentelijk werkprogramma is slechts een klein onderdeel van het totale uitvoeringsprogramma. Invloed is daardoor slechts beperkt.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname voor wat betreft het basistakenpakket is wettelijk verplicht. Dit geldt niet voor de verzoektaken. ODZOB is er echter op ingericht om ook de uitvoering van verzoektaken voor haar rekening te nemen. Indien dit niet gebeurt is het financieel risico als gevolg daarvan voor de deelnemers van de GR. In 2021 is gebleken dat de ODZOB een positief resultaat heeft gedraaid met het huidige takenpakket. Van uitbreiding hiervan hoeft dan ook geen sprake te zijn. Een deel van deze inkomsten wordt gebruikt voor de in de invoering van de Omgevingswet en het opbouwen van een financiële reserve, conform regionale afspraken

Alternatieven voor geen deelname

Zoals gezegd is de deelname voor wat betreft het basistakenpakket wettelijk verplicht. Andere vormen van samenwerking worden soms gezocht voor specifieke taken die bij de ODZOB niet aanwezig zijn. Hiervoor wordt een beroep gedaan op andere regiogemeenten of adviesbureaus.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant.

Algemeen bestuur: lid: C. van Brakel (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, jaarrekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweezorg, ambulancezorg, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- Adequaats te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;
- Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulpverlening in de regio;
- Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook het aanschaffen en onderhouden van gemeenschappelijk materieel en de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot de taak van VRBZO;
- Het - samen met GGD BZO - organiseren, coördineren en uitvoeren van ambulancezorg, de bijbehorende procesregistratie en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevals-slachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg;
- Het organiseren en van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Omdat veiligheidsrisico's zich niet houden aan gemeentegrenzen én omdat veiligheid een complexe zaak is, is in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bepaald dat de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de verantwoordelijkheid voor veiligheid onderbrengen bij VRBZO. Hierdoor werken de gemeenten op regionale schaal aan een veilige leefomgeving voor mensen die er wonen en verblijven, professionele hulp verlenen als het nodig is, waarborgen creëren voor fysieke veiligheid en voorbereidingen treffen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Veranderingen en ontwikkelingen

COVID-19: Corona zette in 2020 en 2021 de hele wereld op z'n kop. Het betekende voor VRBZO een onverwachte uitdaging. Vanaf maart 2020 ging de crisisorganisatie 7 dagen per week aan de slag, samen met heel veel partners: gemeenten, GGD, Defensie, OM, Politie, Marchaussee. Na een korte adempauze in de zomerperiode 2020 kwam de tweede golf met eind 2020 en 1e halfjaar 2021 nog strengere maatregelen.

Vanaf 1 december 2020 werd gewerkt met als grondslag de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm). Hoewel de veiligheidsregio en de voorzitter een andere rol kregen, is een groot deel van de processen in stand gehouden voor coördinatie en uniformiteit in de regio. Tot 1 juli 2021 zijn alle veiligheidsregio's opgeschaald gebleven.

Afhankelijk van de ontwikkelingen heeft de coronacrisis ook nog invloed op de werkzaamheden van VRBZO in 2022. Leerpunten uit de evaluaties van de coronacrisis én de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's worden meegenomen in de herijking van het Regionaal Crisisplan 2022.

In maart 2021 heeft het AB de Visie 2025 VRBZO vastgesteld. VRBZO gaat de komende jaren op basis van uitvoeringsplannen aan de slag met de in de visie vastgestelde speerpunten en thema's: Samen voor veilig, Weerbare samenleving en Toekomstbestendige organisatie.

De invoering van de Wnra zorgt waarschijnlijk voor verhoging van de loonkosten voor vrijwilligers. Gelijke werkzaamheden moeten gelijk beloond worden. Om vrijwilligheid voor de brandweer te behouden is het nodig dat onderscheid gemaakt kan worden tussen beroeps- en vrijwillige brandweer. De landelijke Denktank Taakdifferentiatie stelt een oplossingsrichting voor die bestaat uit vier bouwstenen. De nadere uitwerking hiervan vindt vanaf het 2e halfjaar 2021 en in 2022 plaats. Functioneel Leefijdsontslag (FLO): Medewerkers van de parate dienst van de brandweer die voor 2006 in dienst waren hebben recht op de overgangsregeling FLO. Deze overgangsregeling is de afgelopen jaren enkele malen herzien. Individuele veiligheidsregio's hebben geen eigen beleidsvrijheid met betrekking tot deze regeling. Onderhandelingen vinden plaats op landelijk niveau vanuit de brandweerkamer van VNG. VRBZO heeft een voorziening FLO ingesteld en geeft in de begroting aan welk deel van de gemeentelijke bijdragen bestemd is voor FLO. Voor de begroting 2022 is dat € 1.330.000 (prijspeil 2020).

Risico's

Eind 2019 is de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2020 - 2023 vastgesteld. De risico's van de organisatie zijn in de beleidsnota gebundeld tot drie onderwerpen waaraan een risicobedrag voor het weerstandsvermogen is gekoppeld:

- risico's in algemene bedrijfsvoering € 500.000-1.000.000
- risico's model brandweezorg € 500.000-1.000.000
- risico grootschalige ramp/crisis € 500.000-1.000.000
- totaal benodigd weerstandsvermogen € 1.500.000-3.000.000

Het is niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig voordoen. Tevens is de impact van een ernstig incident en de majeure wijzigingen in model brandweezorg (nog) lastig te kwantificeren.

Daarom houdt VRBZO rekening met een totaal risicobedrag van € 2,0 miljoen.

Het weerstandsvermogen bedraagt € 2,0 miljoen en hoeft derhalve niet te worden aangepast.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname is een wettelijke plicht (Wgr, Wvr).

Alternatieven voor geen deelname

Geen alternatieven.

Deelname door 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: lid: M.J. Houben (burgemeester).

Dagelijks bestuur: lid: M.J. Houben (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening) en halfjaarlijks (1e en 2e samenvatting van de bestuursrapportage); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen over beleid en strategische keuzes binnen de Veiligheidsregio.

De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling waarborgen de betaling van rente en aflossing van de geldleningen die de Veiligheidsregio heeft gesloten, onder goedkeuring van gedeputeerde staten en volgens regels die het algemeen bestuur heeft vastgesteld. De waarborg geldt naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente van het betreffende kalenderjaar en indien de geldschieters dit wensen onder het doen van afstand van de voorrechten die de wet aan borgen toelaat.

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang

In stand houden van de GGD om daarmee de gezondheid van de bevolking en preventie van ziekten te bevorderen, alsmede snelle interventies op het gebied van gezondheid te verzorgen.

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en uitvoering van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de (openbare) gezondheid (zorg). Financiering o.b.v. bijdrage deelnemende gemeenten, bijdragen ziektekostenverzekeraars, ambulancehulpverlening en bijdragen particulieren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gemeente kan profiteren van de professionele kennis en voorzieningen welke de GGD bezit en door de gemeente niet zelfstandig in stand gehouden kunnen worden. Tevens wordt door de samenwerking met de regiogemeenten een schaalgrootte bereikt die een efficiënte en effectieve aanpak mogelijk maakt tegen zo laag mogelijke kosten.

Een positieve bijdrage aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente en uitvoering van tal van wettelijke taken.

Naast de uitvoering van de wettelijke taken maken we als gemeente dankbaar gebruik van de diensten van het lokaal team gezondheidsondersteuning. Medewerkers uit dit team ondersteunen de gemeente onder meer bij projecten op het gebied van alcohol- en drugspreventie en het activiteitenprogramma van de werkgroep mantelzorg en Nuenen dementievriendelijke gemeente. Tot slot levert de GGD ook waardevolle lokale onderzoeksgegevens (onder meer uit de gezondheidsmonitoren). Deze onderzoeksresultaten zetten wij in als beleidsindicatoren.

Veranderingen en ontwikkelingen

Op 17 september 2019 heeft het college kennis genomen van de uitwerking van de bestuursopdracht die in 2018 aan de GGD is gegeven. Belangrijkste onderdelen van de uitwerking zijn de integratie van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor 0-4 jarigen binnen de GGD en het verbeteren van de organisatie en bedrijfsvoering van de GGD. Ten behoeve van de integratie van de JGZ heeft een financieel boekenonderzoek plaatsgevonden. Op basis van de resultaten uit dit onderzoek heeft het Algemeen Bestuur van de GGD besloten akkoord te gaan met de integratie en verder te gaan met de uitvoering van de bestuursopdracht. Het Algemeen Bestuur van de GGD legt dit ter besluitvorming voor bij de colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de 21 deelnemende gemeenten.

Risico's

De financiële voordelen van de integratie van de jgz 0-4 jaar bij de GGD zijn niet voor 100%.

Het boekenonderzoek verwijst naar aandachtspunten die gepaard kunnen gaan met de integratie van JGZ 0 – 4 in de GGD. Die aandachtspunten en kansen hebben betrekking op:

- De locaties van waaruit JGZ 0 -18 in de toekomst gaat werken. Uitgangspunt is dat de bestaande consultatiebureaus gecontinueerd worden. Tegelijkertijd biedt de integratie 0-4/4-18 kansen om efficiëncyslagen te maken.
- De mogelijkheden voor efficiencywinst in de overheadsfeer.
- De ICT ondersteuning waarmee de JGZ 0 -18 in de toekomst gaat werken.
- De arbeidsvoorwaarden (cao en pensioenvoorziening) die in de toekomst gaan gelden voor het personeel dat overkomt vanuit Zuidzorg en Zorgboog.
- De toekomstige financieringsgrondslag voor JGZ 0 – 18.
- De doorlopende contracten aan JGZ gebonden die Zuidzorg en Zorgboog nu met derden hebben afgesloten (met name wat betreft huisvesting en ICT).

Afbreukrisico van geen deelname

Geen behartiging van onze belangen op dit gebied en niet kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen waaronder het in stand houden van een GGD.

Alternatieven voor geen deelname

Het zoeken naar andere instanties die uitvoering kunnen geven aan onze wettelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg. Volledig afzien van geen deelname is geen reële optie i.v.m.de in de Wet Publieke Gezondheid opgenomen eis dat de gemeente een GGD in stand moet houden.

De volgende gemeenten behoren tot het werkgebied van de GGD Brabant Zuidoost: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

In dit gebied wonen ca. 750.000 mensen.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: lid: R. Stultiëns (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Er vindt in ieder geval terugkoppeling plaats bij de vaststelling van de begroting en wijzigingen daarvan en verder incidenteel als onze vertegenwoordiger bij de GGD dit wenselijk acht.

GR Dienst Dommelvallei te Mierlo

Doel en openbaar belang

Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a. en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning & control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen c.a. de taken met betrekking tot werk en inkomen (sociale zaken en Participatiewet) en dienstverlening in deze dienst ondergebracht. Daarnaast voert deze dienst ondersteunende activiteiten (administratie en applicaties) uit met betrekking tot zorg en welzijn (Wmo) en jeugd.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Bij de vorming van Dienst Dommelvallei is aangegeven dat de dienst moet leiden tot: meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten en goed werkgeverschap.

Veranderingen en ontwikkelingen

In het kader van de doorontwikkeling van de dienst heeft in 2021 een strategisch sessie plaatsgevonden onder leiding van een externe adviseur. Hierin zijn enkele kansrijke ideeën om te komen tot innovatie en efficiencyvoordelen naar voren gekomen. Ideeën ten aanzien van professionalisering functioneel beheer en het verbreden van platformen worden nader uitgewerkt. Onderzocht wordt of deze ideeën leiden tot schaal- en efficiencyvoordelen. Daarnaast heeft de gemeente Geldrop-Mierlo aangegeven dat het niet langer meer wenselijk is om de dienst te huisvesten in het centrum van Mierlo. Deze locatie is in beeld voor herontwikkeling om tot komen een aantrekkelijk centrum in Mierlo. In 2022 wordt dan ook onderzocht waar de medewerkers van dienst in de toekomst gehuisvest kunnen worden. Wellicht dat de gemeentehuizen van Geldrop-Mierlo, Son en Breugel en Nuenen hiervoor een oplossing bieden. Tevens is vanuit met name Geldrop-Mierlo de wens om te kijken of er mogelijkheden tot samenwerking met gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten zijn op het gebied van ICT. Hiertoe vindt een verkennend gesprek plaats in 2021 en mogelijk krijgt dit een vervolg in 2022.

Risico's

Eventuele overschotten/tekorten worden teruggestort naar of bijbetaald door de deelnemende gemeenten. Dienst Dommelvallei sloot 2020 met een positief resultaat van € 265.814,- af. Dit resultaat wordt in z'n geheel teruggestort naar de gemeenten. Op basis van het financieel statuut heeft het Algemeen Bestuur ingestemd om een deel van het resultaat, zijnde een bedrag van € 62.111,- te storten in de reserve Personeel en Organisatie van de dienst. Deze bij is inmiddels bij de gemeenten in rekening gebracht.

Afbreukrisico van geen deelname

Indien de gemeente niet langer meer de uitvoering van bepaalde taken neerlegt bij de dienst, dient de gemeente deze taken zelf uit te voeren dan wel onder te brengen in een ander samenwerkingsverband.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door: de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a. en Son en Breugel

Algemeen bestuur: M.J. Houben (burgemeester), J. Pernot (wethouder) en C. van Brakel (wethouder).

Dagelijks bestuur: M.J. Houben (burgemeester) en M. Arents (gemeentesecretaris)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening en tussentijdse rapportages (ter kennisneming). Daarnaast worden van relevante zaken voor de raad mededelingen gedaan door het college in commissievergaderingen of hierover wordt een raadsinformatiebrief verstuurd aan de raad.

GR Werkvoorzieningsschap de Dommel (WSD) te Boxtel

Doel en openbaar belang

WSD voert de verplichtingen uit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) uit. Daarnaast verzorgt WSD de re-integratie van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voor gemeenten in het kader van de Participatiewet.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

In 2020 zijn alle gemeenteraden akkoord gegaan met de geformuleerde ambitie voor de doelgroep: iedereen doet naar vermogen mee, waarbij meedoen belangrijker is dan alleen het hebben van betaalde arbeid.

De koers van de WSD richt zich op het doorontwikkelen van de lokale infrastructuur van elke gemeente. De structuur richt zich op de begeleiding van inwoners in de gemeente zelf, de ondersteuning voor inwoners met de lokale partners en het organiseren van werkgelegenheid in de gemeente. Deze lokale infrastructuur wordt ondersteund met plusdiensten en een bundeling van expertise via WSD.

Veranderingen en ontwikkelingen

De WSW is per 1-1-2015 opgehouden te bestaan (er vindt geen nieuwe instroom plaats). De zittende doelgroep blijft gebruik maken van de WSW. Er vindt gemiddeld jaarlijks 5% uitstroom plaats van de doelgroep. Door middel van de instroom vanuit de Participatiewet wordt de omvang van het bedrijf en werknemersbestand in stand gehouden.

Risico's

WSD heeft een sluitende meerjarenbegroting opgesteld waarin rekening wordt gehouden met het behoud van het volume van 2100 medewerkers/inwoners vanuit de deelnemende gemeenten. De kans is aanwezig dat WSD aan de deelnemende gemeenten een aanvullende bijdrage vraagt wanneer dit niet gebeurt.

Afbreukrisico van geen deelname

Hoog (bestuurlijk maar ook financieel als je zou besluiten om niet meer te deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling).

Alternatieven voor geen deelname

Aansluiten bij andere gemeenschappelijke regeling of inkoop van diensten.

Deelname door de gemeenten Best, Boxtel, Haaren, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Meierijstad (alleen het verzorgingsgebied van de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode), Son en Breugel, Sint Michielsgestel en Vught.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

De heer R. Stultiëns (Wethouder en DB en AB WSD) en de heer L. Koenen (raadslid en AB WSD).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Naast de bestuurskosten zijn er nog kosten voor 49,34 (2021) geplaatste werknemers omgerekend naar 36 uur per week. Hiervoor wordt een bijdrage van het Rijk ontvangen.

GR Reiniging Blink te Helmond

Doel en openbaar belang

Het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken die bij wet, in het bijzonder de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente zijn opgedragen en/of voortvloeien uit de aan de gemeente op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding, binnen de kaders van het publiekrecht en in samenwerking met een privaatrechtelijke rechtspersoon.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Actieve bijdrage aan de lokale vertolking van het landelijk beleid inzake preventie van huishoudelijk afval conform het vigerende Landelijk Afvalbeheerplan (LAP), met in acht neming van lokale accenten. Verzekeren van de openbare dienstverlening wat betreft hoogwaardige inzameling en verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, met inbegrip van de uitvoering van reinigingstaken, dit alles binnen de grenzen van haar werkgebied.

Zorgdragen voor alle aanverwante activiteiten, zoals sortering, hergebruik en/of nuttige toepassing dan wel recycling van de huishoudelijke afval-/reststromen.

Belangrijk is dat binnen de samenwerking zonder winstoogmerk de kernactiviteiten met betrekking tot huishoudelijke afvalstoffen efficiënt en effectief worden uitgevoerd, zoals eerder omschreven, t.w. preventie en projectbeheer, inzameling, reiniging, sortering en overslag, afzet en commercialisatie alsmede implementatie beheers- en controlesystemen in naam en voor rekening van de bij Blink aangesloten gemeenten en eventueel later aangesloten publieke partijen.

Veranderingen en ontwikkelingen

Houdbaarheid van de gemeenschappelijke regeling in de huidige vorm (d.w.z. met een private partij als deelnemer) volgens de nieuwe wet gemeenschappelijke regelingen.

Het op 21 februari 2018 door het Algemeen Bestuur van Blink vastgesteld 'Strategisch Meerjarenplan 2018-2022' waarin de strategie en koers van Blink voor de komende jaren is vastgelegd. Het ondernemingsplan is gebaseerd op een tweetal pijlers:

Pijler 1: Verdere ontwikkeling van Blink als excellente uitvoeringsorganisatie;

Pijler 2: Ontwikkeling en rol van Blink gerelateerd aan de transitie naar een circulaire economie en de rol die gemeenten hierin lokaal en in de regio hebben.

Risico's

Risico van beëindiging van deelname in Blink door een of meerdere deelnemers. Het risico dat de gemeenschappelijke regeling in de huidige vorm volgens de nieuwe wetgeving niet meer houdbaar is. Financieel risico voor deelnemers vanwege het ontbreken van eigen vermogen.

Invloed van de private partner Prezero.

Afbreukrisico van geen deelname

Zelfstandige uittreding betekent schadeloos stellen van andere deelnemers. Aanbesteding en samenwerking met een andere afvalinzamelaar leidt tot veel minder flexibiliteit en minder invloed op de dagelijkse bedrijfsvoering.

Alternatieven voor geen deelname

Aanbesteding van de taken die betrekking hebben op huishoudelijke afvalstoffen en reiniging van verhardingen. Deelname in een andere GR constructie zoals Cure (de gemeenschappelijke regeling van gemeente Eindhoven, Valkenswaard en Geldrop-Mierlo).

Naast onze gemeente nemen de directie van Prezero Gemeentelijke Dienstverlening BV en nog zeven andere gemeenten in de regio deel in de gemeenschappelijke regeling.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: lid: J. Pernot (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

- Bij het vaststellen van de Begroting Blink;
- Bij wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling;
- Bij toetreding van nieuwe gemeenten. Per 1 januari 2022 wordt Son en Breugel deelnemer van Blink en mogelijk zal ook de gemeente Cranendonck in 2022 toetreden;
- 3-jaarlijkse evaluatie van Blink. In 2020 is gestart met het Evaluatieonderzoek door Berenschot. Het Evaluatieonderzoek wordt afgerond in 2021 en zal worden vervolgd met een Strategische Sessie waarin de toekomst en de inrichting van Blink de hoofdthema's zullen zijn .

Vennootschappen en coöperaties

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

Doel en openbaar belang

De BNG Bank is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. De BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De BNG Bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Het betalingsverkeer van de BNG Bank richt zich specifiek op zakelijke klanten in de publieke sector. De BNG Bank biedt een volledig pallet aan zakelijke producten. Digitaal, efficiënt en veiligheid staan hierbij centraal.

Veranderingen en ontwikkelingen

Per eind 2018 heeft de BNG Bank duurzame obligaties uitgegeven. De opbrengst hiervan wordt duurzame projectfinanciering alsmede balansfinanciering van de Nederlandse gemeenten en woningcorporaties, die in hun categorie het best scoren op het gebied van duurzaamheid en sociaal beleid.

Leningen tijdens coronacrisis

Jaarlijks wordt er dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Het uit te keren dividend heeft betrekking op het voorafgaande boekjaar. Gezien de Corona-situatie heeft de BNG vorig jaar (op basis van ECB aanbeveling aan banken om af te zien van dividend of deze te beperken) besloten om de dividenduitkering over 2019 maar gedeeltelijk (€ 0,43 per aandeel) uit te keren. De voorgestelde dividenduitkering over 2019 was in totaliteit 71 miljoen euro. Een bedrag ter hoogte van 24 miljoen is in maart 2021 uitgekeerd. Inmiddels heeft de ECB de dividendban ingetrokken. De resterende 47 miljoen euro dividend en de winstdeling over 2020 (101 miljoen euro) volgen nu in oktober 2021.

Investerings onder druk

De nettowinst binnen de BNG steeg in 2020 met 36 procent ten opzichte van een jaar daarvoor en komt uit op 221 miljoen euro. De bestuursvoorzitter van de BNG merkt op dat steunmaatregelen de financiële effecten van de coronacrisis dempen, maar dat gemeenten zich zorgen maken om het effect van de tekorten in het sociaal domein op de begroting. 'De ruimte voor investeringen binnen de gemeenten staat onder druk.'

Risico's

De BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AAA van Moody's, en AA+ van Standard & Poor's en AA+ van Fitch. Door deze top ratings kan de BNG Bank tegen lage prijzen geld aantrekken op de geld- en kapitaalmarkt. Hierdoor kan de bank hun klanten lage tarieven bieden.

De BNG streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen.

De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

De gemeente Nuenen bezit 1.755 aandelen à € 2,50 zijnde in totaal € 4.388,-.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de aandeelhouders. Dit zijn uitsluitend overheden.

Als aandeelhouder: J. Pernot (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

NV Brabant Water te Den Bosch

Doel en openbaar belang

Brabant Water is het drinkwaterbedrijf dat aan 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant drinkwater levert en ervoor zorgt dat de klanten altijd en overal in Brabant kunnen rekenen op zuiver en veilig drinkwater. Een verantwoordelijke taak, waarnaar gehandeld wordt. Brabant Water streeft niet naar winst, maar wel naar de beste kwaliteit en dienstverlening.

Brabant Water biedt naast drinkwater ook water op maat en gespecialiseerde diensten en advies aan.

De gemeente heeft een belang in Brabant Water N.V. van 22.246 aandelen à € 0,10 (totaal € 2.224,60).

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Brabant Water is als drinkwaterbedrijf primair verantwoordelijk voor het waarborgen van de continuïteit van de waterlevering in haar voorzieningsgebied en de kwaliteit en druk van het geleverde drinkwater.

Veranderingen en ontwikkelingen

Brabant Water levert water uit de beste bronnen en doet er daarbij alles aan om dat ook voor de toekomst veilig te stellen door goed te zorgen voor de waterwingebieden. Belangrijke thema's daarbij zijn duurzaamheid, gezondheid en veiligheid. In 2018 heeft Brabant Water de certificering 100% klimaatneutraal gekregen. Dat wil zeggen dat Brabant Water de productie uitvoert zonder schadelijke bijdrage aan klimaatverandering. Deze certificering daagt Brabant Water uit om verder te verduurzamen.

Steeds meer mensen kiezen bewust voor kraanwater. Dit wordt door Brabant Water op verschillende manieren gestimuleerd. Eén van die manieren is het educatieplatform Les je dorst. Door een samenwerking met zes andere drinkwaterbedrijven wordt het thema kraanwater bij steeds meer basisschoolleerlingen (groep 1 t/m 8), leerkrachten en ouders onder de aandacht gebracht. Ook de toekomst van water komt daarbij aan bod. Kinderen worden bewust gemaakt dat kraanwater helemaal niet zo vanzelfsprekend is. Leerlingen wordt verteld wat nodig is om in de toekomst voldoende en goed drinkwater te kunnen blijven leveren aan iedereen. En dat leerlingen daar zelf ook wat in kunnen betekenen, namelijk zuinig en bewust omgaan met water.

Risico's

n.v.t.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de aandeelhouders. Dat zijn de provincie Noord-Brabant en 60 gemeenten.

Als aandeelhouder: M.J. Houben (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, (justitiële) overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het doel is de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in de 21 gemeenten in Brabant Zuidoost. Het is van belang om onderscheid te maken tussen het zorg- en veiligheidshuis als professionele netwerkorganisatie en het zorg- en veiligheidshuis als facilitator voor ketenpartners. Het landelijk kader richt zich specifiek op het zorg- en veiligheidshuis als netwerkorganisatie van verschillende partners in de zorg-, de strafrechtketen en gemeenten, gericht op een ketenoverstijgende persoons-, systeem- en gebiedsgerichte aanpak van, of advisering rondom, complexe problematiek. In de rol van facilitator biedt de netwerkorganisatie aan ketenpartners de mogelijkheid om werkplekken te huren in een kantoor. Het zorg- en veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is in de kern een smalle organisatie. Haar professionaliteit ligt op het gebied van procesregie, advisering en informatievoorziening.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De kracht van het zorg- en veiligheidshuis is een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties om problemen op het gebied van veiligheid beter aan te pakken. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden.

Problemen worden in een mix van preventie, repressie en zorg aangepakt. Zo wordt geprobeerd potentieel grote problemen klein te houden. De casussen worden aangepakt middels de werkwijze Casus Op Maat en de Persoonsgerichte Aanpak.

Daarnaast stimuleert en ondersteunt het zorg- en veiligheidshuis de gemeenten om in de toekomst gebruik te maken van het escalatiemodel in de zorg- en veiligheidsketen AVE (aanpak voorkoming escalaties) en dit lokaal te implementeren.

Veranderingen en ontwikkelingen

In 2016 is de rechtsvorm van het Zorg- en Veiligheidshuis gewijzigd en is de Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost opgericht. Besloten werd om hierin deel te nemen.

In 2016 is gestart met de methodiek Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor een effectieve aanpak van hotshots (kopstukken/-sleutelfiguren). Deze systeemaanpak richt zich op daders van HIC-feiten, problematische jeugdkopstukken en andere personen die via de driehoek als veiligheidsprobleem zijn aangewezen.

In 2016 is in het zorg- en veiligheidshuis de Expertisetafel Radicalisering ingericht. Dit overleg is beschikbaar voor ondersteuning, advies en COM-zaken voor de schaalgrootte Oost Brabant voor wat betreft signalen/cases met betrekking tot radicalisering.

Vanaf begin 2018 is de naam gewijzigd in Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost.

Risico's

Alle 21 gemeenten uit de regio nemen deel aan de Stichting en dragen daaraan bij.

Afbreukrisico van geen deelname

Er kan dan geen gebruik worden gemaakt van de voordelen die het zorg- en veiligheidshuis kan bieden, zoals informatie, expertise en menskracht. Bepaalde organisaties hebben ook aangegeven geen capaciteit te hebben om deel te nemen aan overlegstructuren in alle afzonderlijke gemeenten.

Alternatieven voor geen deelname

De gemeente moet dan zelf meer regelen en kan geen beroep meer doen op inbreng van bepaalde maatschappelijke instanties en strafrechtpartners.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Samenwerking met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.

Alle gemeenten vaardigen een wethouder zorg of een burgemeester af als lid van het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur kiest uit hun midden weer – per basisteam – een wethouder zorg en een burgemeester als lid van het dagelijks bestuur. In 2018 werden de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur door voorzitter burgemeester P. Verhoeven (Heeze-Leende) en wethouder P.J. Looijmans (Geldrop-Mierlo) namens de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot

Doel en openbaar belang

Inkoopuitgaven maken een zeer groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar burgers, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012) laat voldoende ruimte over om eigen beleid te voeren op het gebied van inkopen en aanbesteden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarborgt de naleving van wet- en regelgeving, een doelmatige inkoop en bestuurlijke integriteit. Het inkoopbeleid gaat uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid. Door gebruik te maken van objectieve voorwaarden, kunnen gemeenten de keuze voor een leverancier verantwoorden. Deze helderheid biedt ook voordelen voor ondernemers, die weten waar ze aan toe zijn.

Veranderingen en ontwikkelingen

Sinds 2013 hebben gemeenten te maken met de Aanbestedingswet 2012. Op 1 juli 2016 zijn de wijzigingen op de Aanbestedingswet 2012 in werking getreden. Hiermee zijn de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen opgenomen in de Nederlandse wetgeving. Door de wijzigingen in de Aanbestedingswet hebben we te maken gekregen met wijzigingen in de dagelijkse inkooppraktijk.

Risico's

Door deel te nemen aan BIZOB wordt het risico op juridische procedures door onjuiste inkoop- en aanbestedingstrajecten verkleind.

Afbreukrisico van geen deelname

De aansluiting bij BIZOB is een keuze voor continuïteit in organisatorische en personele zin voor de invulling van de inkoopfunctie. Naast het mislopen van de mogelijk gunstigere prijzen en/of hogere kwaliteit, ligt er een afbreukrisico op gebied van efficiencyverbetering, rechtmatigheid en een versterking van de expertise.

Alternatieven voor geen deelname

In plaats van aansluiting bij BIZOB kan ook gekozen worden voor het volledig intern invullen van de inkoopfunctie. Daarnaast kan een commercieel inkoopbureau worden ingehuurd om gelijksoortige ondersteuning te bieden.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Het verzorgingsgebied van BIZOB is ingedeeld in vijf clusters, te weten: 1. BOV en De Kempen; 2. Dommelvallei+ en A2; 3. Peelgemeenten; 4. Noordoost; 5. Overig, aangesloten organisaties niet zijnde gemeenten.

BIZOB is een stichting en wordt aangestuurd door de gemeenten. Vanuit elke aangesloten gemeente zit iemand in de Vergadering van Aangeslotenen. Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van twee bestuurders per regio. Vanuit de Dommelvallei+ en A2 zijn dat burgemeester P. Verhoeven van Heeze-Leende en wethouder A. van Holstein van Waalre.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Verbonden Partijen	Realisatie Eigen vermogen 2020	Realisatie Vreemd vermogen 2020	Realisatie Resultaat 2020	Prognose Eigen vermogen 2022	Prognose Vreemd vermogen 2022	Prognose Resultaat 2022	Bijdrage 2021	Bijdrage 2022
Gemeenschappelijke regeling								
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	5.967.453	26.298.810	1.530.756	13.808.964	11.681.710	0	327.604	334.880
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	2.429.098	4.522.785	354.413	1.521.741	4.222.785	0	267.135	297.287
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	2.483.003	42.498.455	265.198	2.217.806	40.491.978	0	1.107.108	1.127.001
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuidoost (GGD)	4.420.407	30.526.063	944.290	3.755.000	12.523.000	0	775.945	813.686
Dienst Dommelvallei	360.000	5.575.000	265.814	422.000	4.160.000	0	5.775.609	5.812.130
Werkvoorziening de Dommel (WSD)	30.161.000	6.956.000	4.218.000	onbekend	onbekend	345.000	1.387.086	1.351.974
Reiniging Blink	nvt	4.154.000	nvt	nvt	onbekend	nvt	1.871.000	2.038.000
Vennootschappen en coöperaties								
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	5.097.000.000	155.262.000.000	221.000.000	onbekend	onbekend	onbekend	dividenduitkering opgeschort	onbekend
Brabant Water	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	geen bijdrage	geen bijdrage
Stichtingen en verenigingen								
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	90.902	79.284	-19.544	onbekend	onbekend	onbekend	5.836	6.004
Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)	974.598	1.008.732	568.702	onbekend	onbekend	11.586	162.792	165.312

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid en de grondexploitatie hebben een belangrijke invloed op -en samenhang met- de realisatie van de andere beleidsprogramma's van een gemeente. Daarnaast hebben het grondbeleid en de grondexploitatie een grote financiële impact op de algehele financiële huishouding van de gemeente. De eventuele financiële kansen en risico's zijn van belang voor de algemene financiële en reservepositie van de gemeente.

In deze paragraaf komen de achtergronden en algemene randvoorwaarden, aandachtspunten, uitgangspunten, kanttekeningen en risico's van het grondbeleid en de grondexploitaties van de gemeente Nuenen c.a. aan de orde.

Raadsbesluiten

De basis voor het huidige gemeentelijke grondbeleid en de grondexploitaties zijn de Nota Grondbeleid 2005-2012, de Nota Grondbeleid 2012-2018 en de Nota Grondbeleid 2019-2023. Daarnaast zijn de raadsbesluiten van "Ruimtebalans naar Masterplan" en "Prioritering projecten en grondexploitatie" uit 2005 relevant geweest voor (een groot deel van) de huidige grondexploitaties. Ook zijn vanaf 2006 tot en met heden diverse raadsbesluiten genomen (herijkingen grondexploitaties, jaarrekeningen, begrotingen, risicoanalyses, etc.), die van invloed zijn op de huidige actuele stand van het grondbeleid en de grondexploitaties.

In de Kadernota 2012 is vastgelegd om jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties te herzien. Ingeval sprake is van grote tussentijdse wijzigingen wordt de raad hierover separaat geïnformeerd c.q. wordt een voorstel met begrotingswijziging voorgelegd.

Sinds 2017 rapporteren we op een andere wijze over de projecten. Ten opzichte van de bij de jaarrekening herziene en vastgestelde exploitaties rapporteren we meerdere keren per jaar aan de raad op hoofdlijnen over de voortgang, de afwijkingen van grondexploitaties en de ontwikkelingen ten aanzien van de risico's.

Bij de jaarrekening 2020 zijn de grondexploitaties herzien ten opzichte van de grondexploitaties behorende bij de begroting 2021 en de jaarrekening 2019.

De meest recente raadsbesluiten zijn:

- Raadsbesluit juli 2019 "vaststelling Nota Grondbeleid 2019-2023";
- Raadsbesluit oktober 2019: "vaststelling subsidieverordening Sociale Volkshuisvesting 2019";
- Raadsbesluit november 2020 "vaststelling begroting 2021-2024";
- Raadsbesluit december 2020 "Kader grondprijzen en exploitatiebijdragen 2021";
- Raadsbesluit juli 2021 "vaststelling jaarrekening 2020";
- Raadsbesluit juli 2021 "vaststelling jaarrapportages grondexploitaties 2020".

Bestemmingsreserves

De bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves bovenwijkse voorzieningen, sociale volkshuisvesting, parkmanagement en groen voor rood zijn gereed en worden periodiek (parallel met de begroting en jaarrekening) geactualiseerd. Een van de herzieningen als gevolg van de gewijzigde voorschriften van het BBV betreft de "voeding" en waardering van de (gerealiseerde) voorzieningen in deze bestemmingsreserves. Te zijner tijd wordt u een financiële verordening voorgelegd, waarin de toerekening van bovenwijkse voorzieningen aan (actieve) grondexploitaties is opgenomen.

Voor de stand en prognose van deze bestemmingsreserves wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de bestemmingsreserves in deze begroting.

Bovenwijkse voorzieningen

Met de stortingen (vanuit de diverse projecten) groeit de reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn de investeringen om de bovenwijkse voorzieningen, welke volgen en "veroorzaakt" worden door de uitvoering van de (woningbouw)projecten, te kunnen realiseren. De belangrijkste investering, die in de afgelopen jaren in dit kader is gerealiseerd, is de aanpassing en realisatie van de HOV2 - Europalaan. De komende jaren wordt vooral geïnvesteerd in waterverbindingen en verkeersplannen/mobiliteit.

Sociale volkshuisvesting

Met de stortingen (vanuit de diverse projecten) groeit de reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn projecten waarin sociale woningbouw(huur) wordt gerealiseerd en die een (financiële) bijdrage nodig hebben voor de haalbaarheid van de ontwikkeling. Deze reserve stimuleert de realisatie van sociale huurwoningen. In 2019 is de 'Subsidieverordening sociale volkshuisvesting 2019' door de raad vastgesteld. Private partijen die een sociale huurwoning toevoegen aan de voorraad kunnen een aanvraag indienen voor een subsidie (afdracht uit de bestemmingsreserve). Uit de aanvraag moet onder andere blijken dat de bijdrage nodig is om het project financieel haalbaar te maken.

Parkmanagement

Met de stortingen vanuit de ontwikkelingsprojecten van bedrijventerreinen groeit ook deze reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn om bijvoorbeeld parkmanagement op Eeneind II Zuid mogelijk te maken. Deze reserve heeft het doel om de kwaliteit en leefbaarheid van de Nuenense bedrijventerreinen in stand te houden en te verbeteren.

Groen voor rood

Met de bijdragen vanuit het project Nuenen West blijft deze reserve in de komende jaren groeien. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn gericht op het verbeteren van het Dommeldal, dat als gevolg van de woningbouwontwikkeling Nuenen West een kwaliteitsimpuls moet te verkrijgen.

Financiële uitgangspunten: Besluit Begroting en Verantwoording

Conform de verslagleggingsvoorschriften van het BBV worden, op de balansdatum, voorzieningen gevormd voor bestaande risico's van te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten (art. 44, lid 1b). Deze voorschriften zijn van toepassing op de Bouwgronden in Exploitatie.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Er is nieuwe regelgeving voor de verslaglegging over de jaarcijfers van het grondbedrijf. In 2019 is de nieuwe notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving juli 2019' uitgebracht door de commissie BBV. De 'Notitie grondexploitaties 2016' van de Commissie BBV en de veelheid aan vragen die naderhand zijn beantwoord over grondexploitatie en grondbeleid en daarmee samenhangende problematiek zijn vertaald in de nieuwe notitie. De notitie is zoveel mogelijk reeds vertaald in de actualisatie van de grondexploitaties en deze toelichting op het grondbeleid.

De grondexploitaties zijn ingedeeld conform het BBV. Er is een onderscheid gemaakt in Bouwgrond In Exploitatie (BIE) en nog 2 projecten die onder de rubriek Materieel Vast Actief op de balans worden verantwoord. (voorheen bekend als Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG-projecten)).

Bouwgronden In Exploitatie (BIE)

Bouwgrond in exploitatie heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfase. In het verleden is in de praktijk een veelheid aan grondontwikkeling gerelateerde projecten geschaard onder het begrip grondexploitaties. Vanuit het belang van eenduidigheid is in bovenstaande notitie van de Commissie BBV voor afbakening van het begrip bouwgrond in exploitatie en de hieraan toe te rekenen kosten gezorgd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande regels zoals vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening.

Op basis daarvan is gekomen tot de definitie die binnen het BBV voor bouwgronden in exploitatie per 2016 geldt: gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Het startpunt van Bouwgrond in Exploitatie is zodoende het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

Het betreft hier een (door de raad vastgestelde) grondexploitatie in "volle" uitvoering door of met medewerking van de gemeente.

Het begrip is van belang voor de wijze waarop het gemeentelijk eigendom wordt beoordeeld en opgenomen in de financiële administratie. Vervaardigingskosten van bouwrijp en woonrijp maken van de locatie worden geactiveerd ofwel bijgeschreven op het balansactief. Activering van de gemaakte kosten is acceptabel, omdat een grondexploitatie geen éénjarig proces is.

Is er sprake van een voorzienbaar negatief resultaat van de grondexploitatie, dan wordt dat verlies onmiddellijk genomen in de vorm van een voorziening. Is er echter sprake van een verwacht positief resultaat van de grondexploitatie, dan wordt het resultaat gewoonlijk genomen voor zover dat met voldoende zekerheid gerealiseerd is (tussentijdse winstneming) of bij voortdurende onzekerheid pas geheel aan het einde van het proces en bij afsluiting van de grondexploitatie (winstneming).

Materieel vast actief

Onder Materieel vast actief zijn gronden opgenomen die (meestal) in het verleden anticiperend of strategisch zijn aangekocht. Deze gronden hebben een vaste bestemming en zitten niet in een transformatieproces. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden. Deze gronden zijn geactiveerd tegen (historische verkrijgingsprijs en bijkomende kosten, op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd tot de marktwaarde indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde. Deze marktwaardetoets is met name relevant op het moment dat de bestemming van de gronden wijzigt.

Er zijn twee projecten die onder materieel vast actief op de balans staan, Kloostertuin en Boschhoeve, beide projecten zijn gewaardeerd op basis van de huidige bestemming.

Verwachte resultaat grondexploitatie / project

Een grondexploitatie is geen statische, maar vooral een dynamische berekening van verwachte kosten en opbrengsten in combinatie met gerealiseerde kosten en opbrengsten. Het berekenen van een resultaat van een grondexploitatie is geen "exacte wetenschap" en betreft een modellering van de verwachte toekomstige situatie in het project.

Voor grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat zijn en worden voorzieningen gevormd. Ieder jaar wordt, bij de jaarrekening, de vereiste omvang van de voorzieningen en het benodigde weerstandsvermogen bepaald. De voorziening voor een grondexploitatie met een verwacht negatief resultaat wordt gevormd op basis van het resultaat op de dan geldende datum van contante waarde. Uiteraard zijn ook de grondexploitaties en projecten met verwachte positieve resultaten "onder voorbehoud" en kunnen deze resultaten, voordat het project is afgerond, nog niet worden besteed. Deze positieve resultaten, en eventuele tussentijdse winstnemingen, zijn onder andere afhankelijk van de te realiseren verkopen van (bouwrijpe) grond.

Uit het oogpunt van doelmatigheid zal het college er naar streven om uitgaven, bedrijfseconomisch verantwoord, niet in een te vroeg stadium te doen en opbrengsten uit verkoop van bouwrijpe grond op het juiste tijdstip te realiseren.

Tenslotte worden bij de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening jaarlijks risicoanalyses uitgevoerd. Door het kwantificeren van de belangrijkste kansen en risico's bij de projecten worden de benodigde weerstandscapaciteit en het gewenste weerstandsvermogen in beeld gebracht.

Tussentijdse winstnemingen

Conform de richtlijnen van het Besluit Begroten en Verantwoorden moet tussentijds winst genomen worden bij positieve grondexploitaties. Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het BBV zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit voortvloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De 'Percentage of Completion' methode voor de tussentijdse winstneming houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert.

Naar rato van de voortgang van het project wordt tussentijds winst verantwoord. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad is vastgesteld. Dit wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien nog geen gronden zijn verkocht is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst.

Daarnaast wordt bij de bepaling van de tussentijdse winst rekening gehouden met de risico's die specifiek samenhangen met de nog te realiseren kosten en opbrengsten van de individuele grondexploitaties. Voorbeelden hiervan zijn onzekerheden/risico's over de aanbesteding van een (of meer) infrastructurele voorziening(en), die in een grondexploitatie zijn opgenomen, (bouw- en woonrijp maken) of onzekerheden/risico's over de in de betreffende begrotingen van individuele grondexploitatie(s) opgenomen verwachtingen over afzetmogelijkheid of prijs van grond voor te bouwen vastgoed in een dynamisch marktsegment.

Parameters en uitgangspunten grondexploitaties

Rentelasten en –baten in een grondexploitatie

Op grond van de gewijzigde voorschriften vanuit het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten (hierna BBV) is de rente voor de grondexploitaties herrekend, waarbij rekening is gehouden met de verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen.

Grondprijnsbeleid

De Nota Grondbeleid 2019-2023, die in juli 2019 door de raad is vastgesteld, bevatte geen wijzigingen in het grondprijnsbeleid ten opzichte van de Nota Grondbeleid 2012-2018. Deze grondprijzen worden toegepast als kaders en voorwaarden voor de gemeentelijke uitgifte van (bouwrijpe) grond in (nieuwe) grondexploitaties en projecten. Deze grondprijzen worden jaarlijks gezien en indien nodig geactualiseerd (door een nieuw vast te stellen Kader Grondprijzen en Exploitatiebijdragen). In december 2020 zijn de grondprijzen geactualiseerd en herzien en vastgesteld door de gemeenteraad.

Woningbouwprogrammering

Bij de jaarrekening 2020 is een geactualiseerde woningbouwplanning in de grondexploitaties opgenomen.

De gemeente houdt vast aan deze woningbouwplanning en nieuwe projecten zijn alleen mogelijk wanneer aangetoond kan worden dat deze projecten van volkshuisvestelijk belang zijn voor de gemeente. Daarnaast wordt de bestaande woningvoorraad steeds belangrijker. Oude wijken worden aangepakt en verbeterd. Verduurzaming van deze bestaande woningen wordt steeds belangrijker.

Prognoses

Bij raadsbesluit van de vaststelling van de jaarrekening 2020 zijn de prognoses per grondexploitatie / project voor laatst vastgesteld. Zoals is afgesproken wordt eenmaal per jaar, bij het jaarverslag, nagegaan of de vastgestelde prognoses inclusief de daaraan ten grondslag liggende calculaties nog actueel zijn of moeten worden bijgesteld.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van winstgevende en verlieslatende projecten getoond. De winstgevende projecten en de geprognosticeerde winstneming is uiteraard onder voorbehoud van bijvoorbeeld de daadwerkelijke realisatie van grondverkoop in de projecten.

prjct nr		Exploitatieopzet vastgesteld in jaarrekening 2020				Exploitatieopzet incl. BBV-voorschriften bij begroting 2022			Actuele realisatie t/m 2020		
		Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie resultaat eindwaarde	Nog te nemen resultaat eindwaarde	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat
	Bouwgrond In Exploitatie (BIE)										
4	Luistruik	27.800.552	-27.999.447	-198.895	-198.895	27.820.925	-27.999.447	-178.522	27.588.918	-27.999.447	-410.529
5b	Emmastraat	607.653	-610.000	-2.347	-2.347	603.857	-610.000	-6.143	433.806	0	433.806
5c	Wederikdreef	398.822	-807.500	-408.678	-408.678	401.086	-849.749	-448.663	167.861	0	167.861
19	Eeneind II Zuid	10.755.029	-10.866.396	-111.367	-111.367	10.756.945	-10.866.396	-109.451	9.769.061	-10.790.342	-1.021.281
20	Eeneind West	23.531.222	-28.798.063	-5.266.841	-5.266.841	23.577.212	-28.798.063	-5.220.851	20.784.798	-5.516.448	15.268.350
26	Eeneind Oost	4.240.463	-5.290.051	-1.049.588	-1.049.588	4.240.463	-5.283.483	-1.043.020	3.792.416	-4.420.782	-628.366
80	Gerwen ZO	1.899.727	-2.086.915	-187.188	-187.188	1.899.727	-2.087.760	-188.033	1.747.069	-2.086.437	-339.368
34	Kapperdoes	2.975.555	-3.412.000	-436.445	-436.445	2.976.188	-3.412.000	-435.812	2.921.675	-3.110.000	-188.325
	Resultaat winstgevende projecten	72.209.023	-79.870.372	-7.661.349	-7.661.349	72.276.403	-79.906.898	-7.630.495	67.205.604	-53.923.456	13.282.148

		Exploitatieopzet vastgesteld in jaarrekening 2020				Exploitatieopzet incl. BBV-voorschriften bij begroting 2022			Actuele realisatie t/m 2020		
		Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie resultaat eindwaarde	CW verlies	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat
	Verlieslatende projecten binnen BIE										
14	Nuenen West	82.872.458	-78.445.583	4.426.875	3.355.018	80.716.028	-78.445.583	2.270.445	75.846.349	-16.817.188	59.029.161
	Resultaat verlieslatende projecten	82.872.458	-78.445.583	4.426.875	3.355.018	80.716.028	-78.445.583	2.270.445	75.846.349	-16.817.188	59.029.161

Gemeente Nuenen

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Programma's

Bedragen x €1.000

Programma's	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	341	2.487	-2.146	341	2.444	-2.103	341	2.444	-2.103	341	2.443	-2.102
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	55	2.337	-2.282	55	2.291	-2.236	55	2.177	-2.122	55	2.186	-2.131
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	5.818	21.558	-15.739	5.796	21.549	-15.752	5.796	21.589	-15.793	5.796	21.604	-15.808
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	290	2.921	-2.631	270	2.792	-2.522	270	3.101	-2.831	270	3.082	-2.812
Programma 5. Wonen & Leefomgeving	5.065	6.594	-1.529	5.106	6.475	-1.368	5.087	6.520	-1.433	5.089	6.529	-1.441
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	5.243	9.446	-4.204	5.302	9.440	-4.139	5.389	9.472	-4.083	5.477	9.588	-4.111
Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie	65	1.161	-1.097	65	1.184	-1.119	65	1.599	-1.535	65	1.619	-1.554
Totaal	16.877	46.505	-29.628	16.934	46.174	-29.239	17.002	46.902	-29.900	17.092	47.051	-29.958

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene uitkering	31.790	0	31.790	31.844	0	31.844	32.341	0	32.341	33.053	0	33.053
Lokale heffingen	6.472	222	6.251	6.641	222	6.419	6.814	222	6.592	6.990	222	6.768
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	680	-680	0	721	-721	0	931	-931	0	1.174	-1.174
Treasury	160	157	3	120	117	3	79	76	3	79	76	3
Totaal	38.422	1.059	37.363	38.605	1.060	37.545	39.233	1.229	38.004	40.122	1.472	38.650

Onvoorzien, overhead en Vpb

Bedragen x €1.000

Onvoorzien, overhead en Vpb	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Onvoorzien	0	143	-143	0	143	-143	0	143	-143	0	143	-143
Overhead	24	8.017	-7.993	21	7.893	-7.872	21	7.960	-7.939	21	8.027	-8.006
Totaal	24	8.160	-8.137	21	8.037	-8.015	21	8.104	-8.083	21	8.170	-8.149

Geraamd totaal saldo van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Geraamd totaal saldo van	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo

baten en lasten												
Totaal saldo van baten en lasten	55.323	55.724	-402	55.561	55.270	291	56.257	56.235	22	57.235	56.693	542
Totaal	55.323	55.724	-402	55.561	55.270	291	56.257	56.235	22	57.235	56.693	542

Beoogde toevoegingen en onttrekkingen reserves

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Mutaties programma 1	157	0	157	20	0	20	0	0	0	0	0	0
Mutaties programma 4	37	0	37	14	0	14	39	0	39	39	0	39
Mutaties programma 5	91	185	-94	91	185	-94	91	185	-94	90	185	-95
Mutaties programma 6	188	125	63	71	0	71	61	0	61	61	0	61
Mutaties programma 7	4	0	4	4	0	4	183	0	183	183	0	183
Mutaties programma 8	338	0	338	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	814	310	504	199	185	14	374	185	189	374	185	189

Geraamd resultaat

Bedragen x €1.000

Geraamd resultaat	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Resultaat	56.137	56.034	103	55.760	55.455	305	56.630	56.420	211	57.609	56.878	731
Resultaat	56.137	56.034	103	55.760	55.455	305	56.630	56.420	211	57.609	56.878	731

Toelichting overzicht van baten en lasten

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bestaat uit drie onderdelen: de analyse van het overzicht van baten en lasten, het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten en het overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

In de analyse van het overzicht van baten en lasten worden de verschillen toegelicht tussen het saldo van de baten en lasten in het jaar 2022 van deze begroting (2022 nieuw) en het jaar 2022 van de primaire meerjarenbegroting 2021-2024 (2022 oud). Die verschillen omvatten dus zowel begrotingswijzigingen met structurele gevolgen die al zijn vastgesteld bij raadsbesluiten in 2021, als de financiële aanpassingen die in deze begroting worden voorgesteld.

Bedragen x € 1.000

Toelichting verschillen per programma

Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	
Begroting 2022 nieuw	-9.983
Begroting 2022 oud	-9.099
Verklaring van het verschil	-884
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	-136
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 1	-748
Totaal	-884

Programma 2. Veiligheid & Handhaving

2. Veiligheid & Handhaving	
Begroting 2022 nieuw	-2.282
Begroting 2022 oud	-2.143
Verklaring van het verschil	-139
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	-23
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 2	-116
Totaal	-139

Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd

3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	
Begroting 2022 nieuw	-15.739
Begroting 2022 oud	-15.125
Verklaring van het verschil	-614
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	-81
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 3	-294
Aanpassingen nieuw beleid: zie programma 3	-239
Totaal	-614

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

4. Verenigingen & Accommodaties	
Begroting 2022 nieuw	-2.594
Begroting 2022 oud	-2.588
Verklaring van het verschil	-7
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	89
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 4	-75
Aanpassingen nieuw beleid: zie programma 4	-20
Totaal	-7

Programma 5. Wonen & Leefomgeving

5. Wonen & Leefomgeving	
Begroting 2022 nieuw	-1.623
Begroting 2022 oud	-1.496
Verklaring van het verschil	-127
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	-13
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 5	-61
Aanpassingen nieuw beleid: zie programma 5	-53
Totaal	-127

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & verkeer

6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	
Begroting 2022 nieuw	-4.140
Begroting 2022 oud	-3.817
Verklaring van het verschil	-323
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	-36
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 6	-183
Aanpassingen nieuw beleid: zie programma 6	-104
Totaal	-323

Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie

7. Economie, Toerisme & Recreatie	
Begroting 2022 nieuw	-1.093
Begroting 2022 oud	-1.145
Verklaring van het verschil	52
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	20
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 7	32
Totaal	52

Programma 8. Financiën en belastingen

8. Financiën en belastingen	
Begroting 2022 nieuw	37.455
Begroting 2022 oud	35.412
Verklaring van het verschil	2.043
Begrotingswijzigingen 2021 en actualisatie investeringen e.d.	624
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 8	319
Aanpassingen nieuw beleid: zie programma 8	1.100
Totaal	2.043

Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

Als per jaarschijf van de meerjarenraming de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Hiervoor is het van belang dat uit de begroting duidelijk blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel. Het structureel begrotingssaldo kan alleen bepaald worden door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten.

Bij het opstellen van het overzicht van incidentele baten en lasten is uitgegaan van de 'Notitie structurele en incidentele baten en lasten' die de Commissie BBV in 2018 gepubliceerd heeft. De provincie heeft als aanvulling op deze notitie in augustus 2021 een handreiking 'Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten' gepubliceerd. De handreiking bevat geen nieuwe regelgeving, maar geeft een verduidelijking. Wij hebben zoveel mogelijk deze handreiking toegepast, maar gezien het late tijdstip van publicatie zullen wij in de toekomstige begrotingen de incidentele posten heroverwegen. De incidentele posten worden onder het overzicht toegelicht.

Incidentele baten en lasten	2022		2023		2024		2025	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Programma 1 Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening								
Procescoördinator zaakgericht werken		35.880						
Medewerkersonderzoek		10.000						
Incidentele I&A kosten		156.599		19.618				
Huisvestingskosten tbv hybride werken		20.000						
Inrichting applicatie sociaal domein (binnen Dienst Dommelvallei)		17.160						
Kosten van uitzending van commissievergaderingen (corona)		40.000						
NGN200, uitgestelde activiteiten in 2022 (corona)		50.000						
Programma 2 Veiligheid & Handhaving								
Budget gebiedsgerichte aanpak met probleemgerichte inzet in wijken en bedrijventerreinen		77.600		77.600				
Project Preventie en weerbaarheid Cybercrime inwoners en ondernemers		10.000		10.000				
Extra uren toezicht versterking informatiepositie en meldingen		20.000						
Extra uren toezicht en handhaving woonwagenlocaties (PvA)		25.000						
Extra uren toezicht en handhaving Enode		26.000		26.000				
Extra uren toezicht en handhaving coronamaatregelen		25.000						
Programma 3 Werk (participatie), Zorg & Jeugd								
Project huisvesting vergunninghouders en urgente gevallen (t/m 2027)		10.000		10.000		10.000		10.000
Nota vrijwilligersbeleid		12.200		12.200		12.200		12.200
Pilot jeugdhulp op basisscholen		30.000		30.000				
Programma 4 Verenigingen & Accommodaties								
Lokaal sportakkoord	20.000	43.680						
Luchtkwaliteitsmetingen sporthal De Hongerman		10.000						
Onderzoek locatie 2e sporthal		20.000						
Electriciteitskosten sportparken eenmalig		15.000						
Onderhoudskosten sportparken eenmalig		14.000						
Programma 5 Wonen & Leefomgeving								
Verkoop openbaar groen	170.000		170.000		170.000		170.000	
Opstellen omgevingsvisie en -plan		20.000						
Opstellen bestemmingsplannen (door uitstel Omgevingswet)		50.000						
Opstellen groenstructuurplan en bosbeheerplan		20.000						
Opstellen doelgroepenbeleid (wonen)		12.500						

Structuurvisie Nederwetten voor woningbouw en accommodaties		40.000						
Tijdelijk budget onderhoud woonwagenlocaties		25.000						
Vereniging Woonwagenbelangen Nuenen C.A.		10.000		10.000				
Project Dommeldal (uit reserve groen voor rood)		100.000		100.000		100.000		100.000
Programma 6 Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer								
Medewerker beleidsuitvoering duurzaamheid (4 jaar, t/m 2023)		68.435		68.435				
Uitvoeringsbudget duurzaamheid (4 jaar, t/m 2023)		50.000		50.000				
Wegenlegger						40.000		
Extra onderhoud Enode		11.500		11.500				
Luchtkwaliteit- en geluidsmetingen verkeer		20.000		10.000		10.000		
Transitievisie warmte 2022 - 2026		84.000		81.000		54.000		42.000
Programma 7 Economie & Toerisme								
Erfgoedbeleid		5.000						
Programma 8 Financiën & Belastingen								
Stelpost coronakosten 2022		222.775						
Incidentele mutaties reserves								
Programma 1 Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening								
Onttrekking bestemmingsreserve I&A	156.599		19.618					
Programma 5 Wonen & Leefomgeving								
Onttrekking reserve groen voor rood project Dommeldal	100.000		100.000		100.000		100.000	
Programma 8 Financiën & Belastingen								
Onttrekking bestemmingsreserve Rijksmiddelen corona	337.775							
Totaal	784.374	1.407.329	289.618	516.353	270.000	226.200	270.000	164.200
Incidenteel saldo baten en lasten		-622.955		-226.735		43.800		105.800
Totaal saldo meerjarenraming incl. beleidsaanpassingen		102.639		304.679		210.886		730.740
Begrotingssaldo structureel		725.594		531.414		167.086		624.940
+/- is voordeel, -/- is nadeel								
Correctie voor structurele kapitaallasten		274.000		405.000		155.000		217.000
Begrotingssaldo structureel definitief		451.594		126.414		12.086		407.940
+/- is voordeel, -/- is nadeel								

Toelichtingen

Procescoördinator zaakgericht werken:

Voor het project zaakgericht werken is een coördinator nodig tot en met 2022.

Medewerkersonderzoek:

In het kader van Nuenen Ontwikkelt Door wordt in 2022 een medewerkersonderzoek opgesteld.

I&A kosten:

De incidentele I&A kosten die we via de bijdrage aan de GR Dienst Dommelvallei betalen, worden betaald uit de bestemmingsreserve I&A van onze gemeente. De onttrekking uit de reserve, die onderaan de tabel staat, moet als incidenteel worden aangemerkt.

Huisvestingskosten ten behoeve van hybride werken:

In 2021 en 2022 wordt onderzoek gedaan naar hoe het gebouw ingericht kan worden, rekening houdend met meer thuiswerken (benodigde capaciteit) en benodigde ruimte tussen de werkplekken (werkplekanalyse).

Vernieuwing software sociaal domein:

Er moet in 2021 projectleiding (binnen Dienst Dommelvallei) worden ingehuurd omdat eind 2021 nieuwe software voor het sociaal domein moet zijn ingericht.

Kosten van uitzending van commissievergaderingen:

Als gevolg van de coronamaatregelen wordt de commissievergaderingen digitaal gehouden en uitgezonden door Lokale Omroep Nuenen. Dit gebeurt in 2020 en 2021 en naar verwachting ook nog in 2022. De kosten hiervan worden ten laste van de bestemmingsreserve Rijkscompensatie corona gebracht.

Nuenen, Gerwen en Nederwetten 200 jaar:

Als gevolg van de coronamaatregelen zijn bepaalde activiteiten uitgesteld naar 2022. De kosten hiervan worden ten laste van de bestemmingsreserve Rijkscompensatie corona gebracht.

Budget gebiedsgerichte aanpak met probleemgerichte inzet in wijken en bedrijventerreinen:

Dit projectbudget heeft de raad bij de programmabegroting 2019-2022 voor 4 jaar beschikbaar gesteld. Bij deze begroting 2022 wordt voorgesteld het project met 1 jaar te verlengen tot en met 2023.

Project Preventie en weerbaarheid Cybercrime:

Project loopt 2 jaar, in 2022 en 2023.

Tijdelijk extra budget toezicht versterking informatiepositie en meldingen:

Budget voor 1 jaar voor projecten die samen met gemeente Son en Breugel worden opgepakt.

Tijdelijk extra budget toezicht en handhaving woonwagenlocaties:

Tot het moment van overdracht naar Helpt Elkander hebben we incidenteel extra middelen nodig voor uitvoering plan van aanpak woonwagenlocaties, o.a. toezicht en juridische inzet.

Tijdelijk extra budget toezicht en handhaving strandbad Enode:

Tot het moment van overdracht naar een nieuwe exploitant voor Enode hebben we incidenteel extra middelen nodig voor toezicht en handhaving.

Extra uren toezicht en handhaving coronamaatregelen:

Net als in 2020 en 2021 verwachten we ook in 2022 nog extra te moeten inhuren voor toezicht en handhaving in horeca e.d. De kosten hiervan worden ten laste van de bestemmingsreserve Rijkscompensatie corona gebracht.

Project huisvesting vergunninghouders en urgente gevallen:

In het raadsvoorstel Huisvesting, inburgering en participatie van vergunninghouders (juli 2017) is een investeringskrediet beschikbaar gesteld en daarnaast een exploitatiebudget voor 10 jaar. Het project loopt dus tot en met 2027.

Nota vrijwilligersbeleid:

Met de nota vrijwilligersbeleid 2020 wordt voor 2021 tot en met 2026 een impuls gegeven met 6 jaar lang € 12.200,-.

Pilot jeugdhulp op basisscholen:

Projectbudget voor 2 jaar.

Lokaal sportakkoord:

Via een participatietraject met verenigingen is een Lokaal Sportakkoord opgesteld. Om hier vervolgens uitvoering aan te kunnen geven is budget opgenomen voor een sportfunctionaris bij de LEVgroep voor 2021 en 2022. Dit project wordt mede gefinancierd uit Rijkbijdragen en eindigt daarom in 2022.

Luchtkwaliteitsmetingen sporthal De Hongerman:

In de oude sporthal moeten komend jaar nog extra luchtkwaliteitsmetingen worden uitgevoerd. De sporthal wordt binnenkort gerenoveerd.

Onderzoek locatie 2e sporthal:

Naar aanleiding van een motie bij het raadsbesluit over de renovatie van de bestaande sporthal wordt in 2022 een locatie-onderzoek uitgevoerd naar een 2e sporthal.

Electriciteitskosten en onderhoudskosten sportparken:

Er is een onduidelijke situatie over de kostenverdeling bij de sportparken. In 2022 worden hier nadere afspraken over gemaakt.

Verkoop openbaar groen:

Verkoopbaten openbaar groen worden altijd aangemerkt als incidentele baten, omdat een stuk grond maar eenmaal verkocht kan worden. Wel verwachten wij dat dit nog jaren doorloopt.

Opstellen omgevingsvisie en -plan:

De omgevingsvisie wordt uitgewerkt in omgevingsprogramma's en een omgevingsplan. In 2022 is voor de invoering extra budget benodigd.

Opstellen bestemmingsplannen:

Vanwege uitstel van de Omgevingswet is voor 2022 nog incidenteel geld nodig voor bestemmingsplannen.

Opstellen groenstructuurplan en bosbeheerplan:

Opstellen van deze plannen is gepland voor 2022.

Opstellen doelgroepenbeleid wonen:

In 2022 wordt onderzoek uitgevoerd naar woningbehoefte binnen diverse doelgroepen, zoals ouderen en alleenstaanden.

Opstellen structuurvisie Nederwetten:

In 2022 wordt een structuurvisie Nederwetten opgesteld voor woningbouw en accommodaties.

Tijdelijk extra budget onderhoud woonwagencentrales:

Tot het moment van overdracht naar Helpt Elkander moeten wij als goed verhuurder onderhoud uitvoeren.

Bijdrage Vereniging Woonwagencentrales Nuenen:

Tot het moment van overdracht naar Helpt Elkander is de gemeente als verhuurder verplicht (een gedeelte van) de kosten te vergoeden voor een externe adviseur van de Sinti.

Project Dommeldal:

Gedurende een aantal jaren worden projecten in het Dommeldal uitgevoerd ten laste van de bestemmingsreserve groen voor rood. Een onttrekking uit een reserve moet altijd als incidenteel worden aangemerkt. De dekking uit de reserve staat onderaan de tabel.

Medewerker beleidsuitvoering duurzaamheid:

Voor de duurzaamheidstransitie is extra formatie beschikbaar gesteld voor de duur van 4 jaar (tot en met 2023).

Uitvoeringsbudget duurzaamheid:

Voor duurzaamheid worden projecten opgezet met een duur van 4 jaar (tot en met 2023).

Wegenlegger:

De laatste actualisatie van de Nuenense wegenlegger stamt uit 1989. In 2024 staat deze op de planning om te actualiseren.

Tijdelijk extra budget groenonderhoud strandbad Enode:

Tot het moment van overdracht naar een nieuwe exploitant voor Enode hebben we incidenteel extra middelen nodig.

Luchtkwaliteit- en geluidsmetingen verkeer:

Extra incidentele metingen worden in 2022, 2023 en 2024 uitgevoerd in het kader van het project bundelroutes.

Transitievissie warmte:

Opstellen wijkuitvoeringsplan en voorbereiding uitvoering voor de pilot wijk aardgasvrij maken. Omvat kosten voor projectleiding, communicatie/ participatie, technisch onderzoek e.d. Project duurt 5 jaar en loopt tot en met 2026.

Erfgoedbeleid:

In 2022 wordt erfgoedbeleid opgesteld.

Correctie voor structurele kapitaallasten (onderuitputting kapitaallasten):

Een gemeente moet de volledige jaarlijkse lasten die voortvloeien uit investeringen op kunnen vangen binnen de (meerjaren)begroting. Conform ons afschrijvingsbeleid starten de afschrijvingslasten in het jaar na ingebruikname van de investering. De geraamde kapitaallasten in het jaar van investering merken wij voor 50% aan als een incidenteel voordeel, overeenkomstig het toezichtskader van de provincie. Deze 'correctie' begroten wij niet feitelijk, maar brengen wij extracomptabel in mindering bij de presentatie van de structurele begrotingssaldi. Hiermee laten wij zien dat wij de volledige jaarlijkse lasten van de geraamde investeringen op kunnen vangen binnen een structureel sluitende (meerjaren)begroting.

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	2022		2023		2024		2025	
	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.
Bestemmingsreserves								
Bouwgrond: bovenwijkse voorzieningen	50.000	0	50.000	0	50.000	0	50.000	0

Bouwgrond: fonds sociale volkshuisvesting	125.000	0	125.000	0	125.000	0	125.000	0
Begraafplaats Oude Landen	19.269	0	19.355	0	19.440	0	19.440	0
Totaal bestemmingsreserves	194.269	0	194.355	0	194.440	0	194.440	0
Dekkingsreserves								
Dekkingsreserve reconstr. aansl. Nuenen Z-W op A270	0	0	0	7.667	0	7.667	0	7.667
Dekkingsreserve HOV2	0	2.884	0	2.884	0	2.884	0	2.884
Dekkingsreserve onderzoek bereikbaarheidsakkoord	0	19.986	0	19.986	0	0	0	0
Dekkingsreserve ecologische verbindingzone Hooionk	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800
Dekkingsreserve hybrideveld RKGSV Gerwen	0	14.288	0	14.288	0	14.288	0	14.288
Dekkingsreserve onderzoek mobiliteitsprojecten	0	35.784	0	35.784	0	35.784	0	35.784
Dekkingsreserve renovatie Hongerman	0	0	0	0	0	372.000	0	372.000
Dekkingsreserve renovatie Klooster	0	0	0	0	0	63.728	0	63.728
Dekkingsreserve calamiteitenpad Esrand	0	3.680	0	3.680	0	3.680	0	3.680
Dekkingsreserve sportvloer Hongerman	0	22.949	0	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl	0	0	0	0	0	115.773	0	115.773
Dekkingsreserve snelheidsremmende maatregelen Boord	0	2.720	0	2.720	0	2.720	0	2.720
Dekkingsreserve regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde	0	0	0	0	0	10.000	0	10.000
Totaal dekkingsreserves	0	104.091	0	88.809	0	630.324	0	630.324
Totaal	194.269	104.091	194.355	88.809	194.440	630.324	194.440	630.324

Uiteenzetting van de financiële positie

Geprognosticeerde balans

Bedragen x € 1.000

Activa	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	759	678	573	459	348
Materiële vaste activa	49.960	56.223	74.653	79.993	84.497
Financiële vaste activa	2.564	2.114	1.647	1.160	1.102
Totaal Vaste activa	53.283	59.015	76.872	81.612	85.947
Vlottende activa					
Voorraden	41.601	37.259	35.207	31.949	31.949
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.650	9.497	9.497	9.497	9.497
Liquide middelen	335	335	335	335	335
Overlopende activa	2.178	2.178	2.178	2.178	2.178
Totaal Vlottende activa	54.764	49.269	47.217	43.959	43.959
Totaal Activa	108.047	108.284	124.089	125.571	129.906

Passiva	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
Vaste passiva					
Eigen vermogen	38.199	37.897	37.789	38.120	38.240
Voorzieningen	9.208	9.626	10.315	10.599	10.195
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	51.052	51.173	66.397	67.264	71.883
Totaal Vaste passiva	98.459	98.696	114.501	115.983	120.318
Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	9.462	9.462	9.462	9.462	9.462
Overlopende passiva	126	126	126	126	126
Totaal Vlottende passiva	9.588	9.588	9.588	9.588	9.588
Totaal Passiva	108.047	108.284	124.089	125.571	129.906

De raming "Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer" is inclusief de financieringsbehoefte.

EMU-saldo

Voor de jaren 2019 tot en met 2022 is de EMU-tekortruimte voor Rijk en decentrale overheden voorgesteld op -0,4% BBP en voor de gemeenten -0,27% BBP. In de septembercirculaire 2021 is informatie opgenomen over de ontwikkeling en individuele referentiewaardes. De individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie. De individuele referentiewaarde (* € 1.000) voor Nuenen is voor 2022 € 2.142.

De individuele overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) verstrekken onderstaande gegevens jaarlijks aan het CBS. Indien hieruit blijkt dat op macroniveau het EMU-saldo overschreden wordt, zullen de gemeenten, provincies en waterschappen hierover worden geïnformeerd.

Met het hieronder opgenomen EMU-overzicht wordt inzage gegeven in de geldstromen op kasbasis binnen de begroting.

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving	2021	2022	2023
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-118	-402	291

2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-	-	-
	8.742	8.135	20.324
3 Mutatie voorzieningen	-696	417	689
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	5.500	4.343	2.052
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
EMU-saldo	4.057	3.777	17.293

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Conform het BBV moet een overzicht van jaarlijks terugkerende arbeidskosten worden opgenomen. In de tabel hieronder zijn alle vormen van aan de arbeidsrelatie verbonden salarissen en (rechten op) uitkeringen meegenomen.

Hierbij zijn de volgende vormen te onderscheiden:

- Beloningen tijdens het dienstverband: het salaris (inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering) van het personeel in dienst. Vanwege het ontbreken van een dienstverband zijn hierbij de raadsleden niet meegenomen.
- Uitkeringen bij ontslag: afkoopsommen.
- Pensioentoezeggingen: (wethouders-)pensioenen, wachtgeld en (verzekerings-)premies.
- Afvloeiingsregelingen: non-actieven en tijdelijke loondoorbetaling.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Beloningen tijdens het dienstverband	8.085	8.080	8.099	8.093
Uitkeringen bij ontslag	0	0	0	0
Pensioentoezeggingen	62	62	62	62
Afvloeiingsregelingen	0	0	0	0
Totaal	8.147	8.142	8.161	8.155

Overzicht van investeringen

Het overzicht van investeringen bestaat uit 2 delen, om aan te sluiten bij de Financiële verordening 2017. In het 1e overzicht staan de investeringen waarvoor later nog nader uitgewerkte voorstellen worden voorgelegd aan de raad. In het 2e overzicht de investeringen die bestaand beleid zijn of van geringe omvang. De investeringskredieten voor 2022 worden meteen beschikbaar gesteld bij het vaststellen van de begroting (beslispunt in het raadsvoorstel). Over de uitvoering van alle investeringen leggen wij verantwoording af in de jaarrekening.

De kapitaallasten voor alle investeringen zijn wel opgenomen in de meerjarenbegroting, zodat er financieel rekening mee is gehouden.

Nog aan raad voor te leggen investeringen	Afschrijf- termijn	Beschikbaar	Investering				Totaal	Kapitaallasten			
			2022	2023	2024	2025		2022	2023	2024	2025
1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening		t/m 2021									
Inrichting nieuwe raads-/commissiezaal annex themasessieruimte (Klooster)					PM						
4. Verenigingen & Accommodaties		t/m 2021									
Aanpassing MFA D'n Heuvel/corridor/gymzaal *)	25	130.000	90.000	980.000			1.200.000	650	1.100	54.000	53.760
EMK hybrideveld *)	25		50.000	440.000			490.000		250	22.050	21.952
5. Wonen & Leefomgeving		t/m 2021									
Renovatie woonwagenlocatie Kremersbos *)	25		760.000	1.000.000			1.760.000	0	3.800	79.200	78.848
Renovatie woonwagenlocatie/aanschaf woonwagens Bosweg	25		0	0	1.600.000	1.400.000	3.000.000	0	0	0	8.000
6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer		t/m 2021									
Maatregelen bundelroutes waaronder Smits van Oyenlaan	25			250.000	4.750.000	5.500.000	10.500.000	0	0	625	10.625
Subsidie op maatregelen bundelroutes waaronder Smits van Oyenlaan	25			-125.000	-	-	-5.250.000	netto berekend			
Maatregelen bundelroutes t.l.v. reserve bovenwijken #)	25				-375.000	-400.000	-775.000				
Aanleg ontsluiting Gerwen ZO incl. verbetering parkeerterrein Kerkackers	25				425.000	425.000	850.000	0	0	0	2.125
Ongelijkvloerse spoorkruising Collse Hoefdijk *)	60		50.000			1.000.000	1.050.000	0	0	250	250
Ongelijkvloerse spoorkruising Collse Hoefdijk - subsidies	60					-500.000	-500.000	netto berekend			
Ongelijkvloerse spoorkruising Collse Hoefdijk ten laste van reserve bovenwijken #)	60					-500.000	-500.000	netto berekend			
Reconstructie Arnold Pootlaan/Brabantring *)	25		40.000	45.000	765.000		850.000	0	200	425	38.250
Verbetering fietsverbinding Lyndakkers - Oude Kerkdijk, tlv riolering	25			30.000	410.000		440.000	ten laste van voorziening riolering			

Verbetering fietsverbinding Lyndakkers - Oude Kerkdijk, fietsstraat	25			50.000	223.000		273.000	0	0	250	12.285
Reconstructie Soeterbeekseweg	25					30.000	30.000	0	0	0	0
Reconstructie Arendhof (tlv riolering)	25		370.000				370.000	ten laste van voorziening riolering			
Herinrichting Papenvoort - Houtrijk - Van Goghkerkje tlv riolering	25	50.000	170.000	170.000			390.000	ten laste van voorziening riolering			
Herinrichting Papenvoort - Houtrijk - Van Goghkerkje (relatie met WvVG)	25	30.000	177.000	100.000			307.000	150	535	9.315	9.274
Herinrichting Papenvoort - Houtrijk - Van Goghkerkje t.l.v. bovenwijken #)	25		-100.000				-100.000	netto berekend			
Herinrichting vijver en park gemeentehuis (relatie met WvVG)	40	50.000		445.000			495.000	250	250	27.225	27.102
Herinrichting Park, Parkstraat en omg. (uit riolering)	60				100.000		100.000	ten laste van voorziening riolering			
Herinrichting Park, Parkstraat en omg. (relatie met WvVG) *)	25		35.000	125.000	525.000	130.000	815.000	0	175	800	2.675
Herinrichting Park, Parkstraat en omg. (relatie met WvVG) t.l.v. bovenwijken #)	25				-150.000		-150.000	netto berekend			
Herinrichting Park, binnengebied (relatie met WvVG)	25				300.000	160.000	460.000	0	0	0	1.500
Verbeteren regenwaterafvoer Eeneind 2 (uit vz riolering)	60			30.000	30.000	990.000	1.050.000	ten laste van voorziening riolering			
Verbeteren regenwaterafvoer Eeneind 2 (uit alg. mid.)	25					250.000	250.000	0	0	0	0
Reconstructie Refeling, incl. verkeersveiligheidsmaatregelen (top 16) *)	25		30.000	35.000	595.000		660.000	0	150	325	29.700
Fietsverbinding Nuenen Oost-West (fietsstraat vanaf Opetersepad via Mezenlaan tot Lyndakkers)	25				25.000	25.000	50.000	0	0	0	125
Inprikkers fietsverbinding centrum Oost (Papenvoort – Berg) en Noord (Langlaar Papenvoort) (excl. riolering)	25				25.000	25.000	50.000	0	0	0	125
Meerijlaan; downgraden auto / upgraden fiets	25				15.000	15.000	30.000	0	0	0	75
Aanbrengen bermbeveiliging Collse Hoefdijk	25					200.000	200.000	0	0	0	0
Centrale speelvoorziening Lissevoort	15		60.000				60.000	0	4300	4280	4.260
7. Economie, Toerisme & Recreatie		t/m 2021	2022	2023	2024	2025	Totaal	2021	2022	2023	2024
Inrichting Klooster algemene ruimten/bibliotheek					PM						

Totalen		260.000	1.732.000	3.575.000	6.888.000	6.000.000	18.455.000	1.050	10.760	198.745	300.931
----------------	--	---------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------	-------	--------	---------	---------

*) Deze investeringen worden nog aan de raad voorgelegd, maar wel wordt voorgesteld het voorbereidingskrediet in 2022 direct beschikbaar te stellen.

Bij de investering Renovatie woonwagenlocatie Kremersbos een voorbereidingskrediet van € 100.000,-.

De ongelijkvloerse spoor kruising Collse Hoefdijk zal pas op zijn vroegst in 2026 tot uitvoering komen, voorbereidend onderzoek is voorzien in 2022 en de 1e voorbereidende werkzaamheden in 2025.

#) Deze investeringen komen uit het Bestedingenplan van bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. De investeringen vloeien veelal voort uit verplichtingen verbonden aan de bouwprojecten en worden gedekt uit de fondsafdrachten. Momenteel is de reserve bovenwijkse voorzieningen niet toereikend om alle geplande investeringen te kunnen doen. Het moment van aanvragen van het investeringskrediet zal mede afhankelijk zijn van de ontwikkeling van deze reserve.

Direct beschikbaar gestelde investeringen	Afschrijf- termijn	Beschikbaar	Investering					Totaal	Kapitaallasten			
			t/m 2021	2022	2023	2024	2025		2022	2023	2024	2025
1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening		t/m 2021	2022	2023	2024	2025	Totaal	2022	2023	2024	2025	
Auto's werf piket/toezicht (2x)	5			65.000			65.000	0	0	13.325	13.260	
Hogedruk-aanhanger werf	5				15.000		15.000	0	0	0	3.075	
Plateau-aanhanger werf	5				6.000		6.000	0	0	0	1.230	
Vrachtwagen werf	5			215.000			215.000	0	0	22.575	22.467	
Containers werf 2023	7			15.000			15.000	0	0	1.575	1.568	
Containers werf 2024	7				6.000		6.000	0	0	0	630	
Auto handhaving	5				34.000		34.000	0	0	0	6.970	
4. Verenigingen & Accommodaties		t/m 2021	2022	2023	2024	2025	Totaal	2022	2023	2024	2025	
Lissevoort hockey slagplanken hout	10		3.660				3.660	0	384	382	380	
Lissevoort hockey elementverharding incl fundering verv	15		7.270				7.270	0	521	519	516	
EMK elementverharding incl fundering	15		3.740				3.740	0	268	268	268	
EMK hekwerk terreinafrastering	15		16.800				16.800	0	1.204	1.198	1.193	
NKV elementverharding vervangen incl fundering	15		6.440				6.440	0	462	459	457	
Sportpark Wettenseind, diverse vervangingen	15			14.500			14.500	0	0	1.039	1.034	
Sportpark De Polder, renovatie natuurgras en vervanging leunhekwerk	15			29.000			29.000	0	0	2.078	2.069	
Sportpark Koppeldreef, aanleg drainage en renovatie natuurgras	15			48.000			48.000	0	0	3.440	3.424	
Verlichting sportvelden: masten	40			40.000			40.000	0	0	1.200	1.195	
Verlichting sportvelden: armaturen	20			20.000			20.000	0	0	1.100	1.095	

Verbouwing Crijnsschool	25		17.754				17.754	0	799	795	792
6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer		t/m 2021	2022	2023	2024	2025	Totaal	2022	2023	2024	2025
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2022 (masten)	40		115.000				115.000	0	3.450	3.436	3.421
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2023 (masten)	40			115.000			115.000	0	0	3.450	3.436
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2024 (masten)	40				115.000		115.000	0	0	0	3.450
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2025 (masten)	40					115.000	115.000	0	0	0	0
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2022 (armaturen)	20		127.000				127.000	0	6.985	6.953	6.921
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2023 (armaturen)	20			127.000			127.000	0	0	6.985	6.953
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2024 (armaturen)	20				127.000		127.000	0	0	0	6.985
Vervangingsinvestering openbare verlichting 2025 (armaturen)	20					127.000	127.000	0	0	0	0
Aanhangerstrooier	10		45.000				45.000	0	4.725	4.703	4.680
Sneeuwplough fietspadstrooiers (2)	10		16.000				16.000	0	1.680	1.672	1.664
Opzet-natzout strooimachines (2 van 3m3 en 1 van 5m3)	10		143.000				143.000	0	15.015	14.943	14.872
Aanhanger natzout strooimachine	10		45.000				45.000	0	4.725	4.703	4.680
Sneeuwplough jaarschijf 2022 2 x	10				30.000		30.000	0	0	0	3.150
Vervanging elektromechanische pompgemalen 2022	15		25.000				25.000	ten laste van voorziening riolering			
Vervanging electromechanische pompgemalen 2023	15			35.000			35.000	ten laste van voorziening riolering			
Vervanging electromechanische pompgemalen 2024	15				35.000		35.000	ten laste van voorziening riolering			
Vervanging electromechanische pompgemalen 2025	15					35.000	35.000	ten laste van voorziening riolering			
Levensduur verlengend reliningen (riolering) 2023	60			175.000			175.000	ten laste van voorziening riolering			
Levensduur verlengend reliningen (riolering) 2025	60					175.000	175.000	ten laste van voorziening riolering			

Kerkkackers riolering	60		15.000				15.000	ten laste van voorziening riolering				
Gemalen electromechanisch 2024	15				27.500		27.500	ten laste van voorziening riolering				
Gemalen electromechanisch 2025	15					27.500	27.500	ten laste van voorziening riolering				
Vrijverval riolering 2024	60				312.000		312.000	ten laste van voorziening riolering				
Vrijverval riolering 2025	60					312.000	312.000	ten laste van voorziening riolering				
Aanpassen riolering Opwettenseweg / Vorsterdijk / Nuenen West	60		50.000				50.000	ten laste van voorziening riolering				
Regenwaterafvoer Nuenen-West noordzijde richting Hooidonkse beek - Riolering	60				15.000	210.000	225.000	ten laste van voorziening riolering				
Regenwaterafvoer Nuenen-West noordzijde richting Hooidonkse beek	60				15.000	210.000	225.000		0	0	0	0
Regenwaterafvoer Nuenen-West noordzijde richting Hooidonkse beek (tlv bovenwijken #)	60				-15.000	-210.000	-225.000	netto berekend				
Regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde/Dommeldelta - Riolering	60	125.000		75.000			200.000	ten laste van voorziening riolering				
Regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde/Dommeldelta	60	125.000		125.000			250.000		0	0	0	0
Regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde/Dommeldelta (tlv bovenwijken #)	60	-125.000		-125.000			-250.000	netto berekend				
Verv. van mini-containers (kliko's) uit 1999	10			40.000			40.000	ten laste van voorziening afval				
Verv. van mini-containers (kliko's) uit 1999	10			300.000			300.000	ten laste van voorziening afval				
Speelvoorzieningen 2022	15		85.000				85.000		0	6.092	6.063	6.035
Speelvoorzieningen 2023	15			85.000			85.000		0	0	6.092	6.063
Speelvoorzieningen 2024	15				85.000		85.000		0	0	0	6.092
Speelvoorzieningen 2025	15					85.000	85.000		0	0	0	0

Groenreconstructie jaarschijf 2022	20		35.000				35.000	0	1.925	1.916	1.908
Groenreconstructie jaarschijf 2023	20			35.000			35.000	0	0	1.925	1.916
Groenreconstructie jaarschijf 2024	20				35.000		35.000	0	0	0	1.925
Groenreconstructie jaarschijf 2025	20					35.000	35.000	0	0	0	0
Inrichting omrasterde hondenlosloopgebieden in de woonkernen	15	25.000	10.000	10.000			45.000	125	175	3.225	3.210
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022 (top 16)	25		75.000				75.000	0	3.375	3.360	3.345
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2023 (top 16)	25			75.000			75.000	0	0	3.375	3.360
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2024 (top 16)	25				75.000		75.000	0	0	0	3.375
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2025 (top 16)	25					75.000	75.000	0	0	0	0
Uitwerking deel Nuenense snelfietsroutes (Gemert - Eindhoven en F58 Wilhelminakanaal)	5		25.000	25.000			50.000	0	125	10.250	10.200
Aanpassingen Opwettenseweg (buiten bestemmingsplan)	25		25.000	75.000			100.000	0	125	4.500	4.480
7. Economie, Toerisme & Recreatie		t/m 2021	2022	2023	2024	2025	Totaal	2022	2023	2024	2025
Herdenkingsmonument voor Nuenenaren	15		20.000				20.000	0	1.433	1.427	1.420
Totalen		150.000	911.664	1.618.500	917.500	1.196.500	4.794.164	125	53.468	138.931	175.164

#) Deze investeringen komen uit het Bestedingenplan van bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. De investeringen vloeien veelal voort uit verplichtingen verbonden aan de bouwprojecten en worden gedekt uit de fondsafdrachten. Het moment van aanvragen van het investeringskrediet zal mede afhankelijk zijn van de omvang van deze reserve.

Reserves en voorzieningen

Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

Bedragen x €1.000

Reserves	Balans 1-1-2022	Balans 1-1-2023	Balans 1-1-2024	Balans 1-1-2025	Balans 1-1-2026
Algemene reserves					
Algemene reserve	4.370	4.370	4.370	4.370	4.370
Bouwgrond; algemene reserve	12.353	12.353	12.353	12.353	12.353
Algemene reserve bouwgrond winstnemingen	9.659	9.659	9.659	9.659	9.659
Totaal Algemene reserves	26.382	26.382	26.382	26.382	26.382
Bestemmingsreserves					
Bouwgrond; bovenwijkse voorz onbel	2.138	2.063	2.113	2.163	2.213
Bouwgrond; sociale volkshuisvesting	465	590	715	840	965
Bouwgrond; parkmanagement	349	349	349	349	349
Bouwgrond; fonds groen voor rood	606	506	406	306	206
Begraafplaats Oude Landen	1.013	1.032	1.051	1.071	1.090
Bestemmingsreserve I&A	176	20	0	0	0
Rijkscompensatie coronacrisis	338	0	0	0	0
Totaal Bestemmingsreserves	5.085	4.560	4.634	4.729	4.823
Dekkingsreserves					
Dekkingsres kap 1st reconstr op en afritten Geldropse dijk	216	216	209	201	193
Dekkingsres kap 1st HOV2	52	49	47	44	41
Dekkingsreserve onderzoek bereikbaarheidsakkoord	40	20	0	0	0
Dekkingsreserve ecologische verbindingzone Hooidonk	36	34	32	31	29
Dekkingsres hybrideveld RKGSV Gerwen	341	327	313	299	284
Dekkingsreserve onderzoek mobiliteitsprojecten	144	108	73	37	1
Dekkingsreserve renovatie Hongerman	1.000	1.000	1.000	975	950
Dekkingsreserve renovatie Klooster	1.593	1.593	1.593	1.529	1.466
Dekkingsreserve calamiteitenpad Esrand	92	88	85	81	77

Dekkingsres sportvloer Hongerman	27	4	4	4	4
Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl	2.894	2.894	2.894	2.779	2.663
Dekkingsres snelheidsremmende maatregelen Boord	68	65	63	60	57
Dekkingsres regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde	125	250	250	240	230
Totaal Dekkingsreserves	6.630	6.651	6.562	6.278	5.995
Totaal reserves	38.097	37.592	37.578	37.389	37.201

Voorzieningen

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Balans 1-1-2022	Balans 1-1-2023	Balans 1-1-2024	Balans 1-1-2025	Balans 1-1-2026
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's					
Voorziening betaalbaar wonen	40	40	40	40	40
Pensioen voormalige wethouders	2.932	2.906	2.881	2.856	2.831
Totaal Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	2.972	2.947	2.921	2.896	2.871
Voorzieningen onderhoud en egalisatie					
Voorziening onderhoud gebouwen	1.179	1.233	1.287	1.341	1.395
Voorziening onderhoud wegen	300	905	1.634	2.035	1.634
Voorziening civiele kunstwerken	386	309	312	325	359
Totaal Voorzieningen onderhoud en egalisatie	1.865	2.447	3.233	3.701	3.387
Voorzieningen door derden beklemde middelen					
Voorziening afval	28	28	48	47	53
Voorziening riolering	4.207	4.068	3.976	3.818	3.748
Regionaal ontwikkelfonds werklocaties	124	124	124	124	124
Promotie- inkomsten	3	3	3	3	3
Parkeerfonds	9	9	9	9	9

Totaal Voorzieningen door derden bekleemde middelen	4.371	4.233	4.160	4.002	3.937
Totaal voorzieningen	9.208	9.626	10.315	10.599	10.195

Totaal reserves en voorzieningen

Bedragen x €1.000

Staat van reserves en voorzieningen	Balans 1-1-2022	Balans 1-1-2023	Balans 1-1-2024	Balans 1-1-2025	Balans 1-1-2026
Reserves	38.097	37.592	37.578	37.389	37.201
Voorzieningen	9.208	9.626	10.315	10.599	10.195
Totaal reserves en voorzieningen	47.305	47.218	47.893	47.988	47.396

Toelichting op de reserves

De reserves bestaan uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Algemene reserves fungeren als buffer voor het opvangen van verliezen van algemene aard. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor een specifiek doel of voor het opvangen van ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht.

Algemene reserves

Algemene reserve

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
4.370	0	0	4.370

De algemene reserve heeft vooral een bufferfunctie om ongewenste en onvoorziene toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen. In de nota reserves en voorzieningen 2019 is besloten het minimum van deze reserve jaarlijks bij de jaarrekening te bepalen. Dit bedrag wordt dan berekend als 10% van de uitkering gemeentefonds plus inkomsten ozb (op basis van de Handleiding artikel 12 Financiële verhoudingswet), waarbij we afronden op € 100.000,-. Dat komt neer op € 3,4 miljoen. De huidige algemene reserve is dus ruimschoots toereikend.

Er zijn geen mutaties op de algemene reserve begroot in 2022.

Bouwgrond algemene reserve

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
12.353	0	0	12.353

De doelstelling van de algemene reserve bouwgrondexploitatie is een buffer voor het afdekken van financiële risico's in de bouwgrondexploitaties. De voeding van deze reserve wordt gevormd door de voordelige resultaten van bouwgrondexploitaties.

Voor de afdekking van negatieve bouwgrondexploitaties is een specifieke voorziening 'verliesgevende complexen bouwgrond' ingesteld, die gevoed wordt vanuit de algemene reserve bouwgrond. De stand van de algemene reserve bouwgrond wordt beïnvloed door toekomstige winstnames die hoogst onzeker zijn. Bij aanspreking van deze reserve zal altijd gekeken moeten worden naar de stand op het moment zelf.

Bouwgrond algemene reserve (winstnemingen)

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
9.659	0	0	9.659

Deze reserve is gevormd na de jaarrekening 2017 met het doel de tussentijdse winstnemingen vanuit de bouwgrondprojecten af te zonderen van andere stortingen in reserves.

Bestemmingsreserves

Bouwgrond; bovenwijkse voorzieningen

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
2.138	50	125	2.063

Deze reserve is bedoeld voor investeringen met een zogeheten “bovenwijkse” karakter. Te denken valt aan investeringen in de infrastructuur (ontsluitingswegen, verkeersstructuur) die buiten de nieuwbouwwijk ligt, maar er wel voor aangelegd wordt en/of voor meerdere wijken dient. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten. De toevoegingen volgen uit de Nota grondbeleid, ieder nieuw te realiseren bouwplan draagt bij.

Projecten mogen niet in één keer ten laste van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen worden gebracht (BBV-voorschriften). De projecten moeten worden geactiveerd en de kapitaallasten (rente en afschrijving) worden over de levensduur van de investering gespreid. Bij het beschikbaar stellen van het krediet wordt het volledige bedrag vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen overgebracht naar een nieuwe bestemmingsreserve kapitaallasten (zie onder dekkingsreserves). Vanuit die reserve worden de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen gedekt.

De toevoeging houdt verband met grondverkopen binnen de grondexploitatieprojecten (€ 50.000,-). De onttrekking betreft de vorming van de dekkingsreserve voor de investering Regenwaterafvoer Nuenen-West (€ 125.000,-).

Bouwgrond; sociale huisvesting

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
465	125	0	590

Deze bestemmingsreserve is gevormd om initiatieven op het gebied van de sociale volkshuisvesting te stimuleren. De reserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten op basis van de Nota grondbeleid, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De voedingen aan en onttrekkingen uit de bestemmingsreserve sociale volkshuisvesting volgen uit de Nota grondbeleid. Iedere nieuw te realiseren woning draagt bij. In de Nota grondbeleid 2019-2023 is opgenomen dat een ontwikkelende partij moet kunnen aantonen dat deze bijdrage noodzakelijk is om de sociale woningbouwontwikkeling in het project haalbaar te houden. Het college beslist over een toewijzing uit de reserve.

De toevoeging houdt verband met grondverkopen binnen de grondexploitatieprojecten (€ 125.000,-).

Bouwgrond; parkmanagement

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
349	0	0	349

Parkmanagement is opgezet en geïnitieerd door samenwerking tussen gemeente en bedrijven. De activiteiten staan in het teken van duurzaamheid, verbetering, kostenbeheersing, ruimtebeheersing en gemak voor ondernemers en arbeid. De samenwerking tussen werkgevers en gemeente moet zorgen voor een gezond economisch, werk- en leefklimaat.

Met de Nota grondbeleid heeft de raad besloten om voor de uitvoering van parkmanagement en toekomstige revitalisering van bedrijventerreinen een bijdrage te calculeren per verkochte m² grond voor bedrijven. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

Bouwgrond; fonds groen voor rood

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
606	0	100	506

Deze reserve is ingesteld om landschapsinvesteringen te kunnen financieren als gevolg van ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het doel is versterking en verbetering van de landschappelijke kwaliteiten van de gemeente Nuenen.

Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De onttrekking van € 100.000,- betreft het project Dommeldal.

Begraafplaats Oude Landen

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
1.013	19	0	1.032

Bij de oprichting van de begraafplaats op Oude Landen (2011) is besloten om een bestemmingsreserve in het leven te roepen. De raad heeft besloten om een marktconform tarief te heffen voor de begraafplaats waardoor vooral in de eerste jaren niet alle kosten gedekt worden door het grafrecht tarief. Voor het egaliseren van de lasten en baten is de reserve begraafplaats Oude Landen gevormd. De rente over deze reserve is meegenomen in de berekening van het saldo baten en lasten van de begraafplaats. Inmiddels is de begraafplaats wel kostendekkend. Op termijn wordt de reserve weer teruggestort in de algemene reserve.

De toevoeging betreft de structurele storting voor vervangingen van € 10.000,- en het positief geraamde exploitatiesaldo van € 9.259,-.

Bestemmingsreserve I&A

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
176	0	157	20

De reserve wordt aangewend wanneer de bijdrage van de gemeente Nuenen aan Dienst Dommelvallei stijgt door meer uitgaven van de dienst aan I&A (het informatiebeleidsplan).

Rijkscompensatie coronacrisis

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
338	0	338	0

Deze reserve is gevormd bij de jaarrekening 2020 om onze kosten en inkomstendervingen ten gevolge van de coronapandemie in 2021 op te kunnen vangen. Het Rijk heeft in 2020 en 2021 compensatieregelingen ingesteld, maar veel kosten zijn pas opgetreden in 2021. Ook in 2022 verwachten wij nog kosten die samenhangen met de coronapandemie. Op basis van ons uitgangspunt van budgettaire neutraliteit gaan wij ervan uit dat eind 2022 de reserve besteed zal zijn.

Dekkingsreserves

Reconstructie aansluiten Nuenen Z-W op A270

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
216	0	0	216

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering reconstructie op- en afritten Geldropsedijk te dekken.

HOV2

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
52	0	3	49

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering voor HOV2 te dekken. De onttrekking van € 2.884,- betreft de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Onderzoek bereikbaarheidsakkoord

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
40	0	20	20

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering voor het onderzoek bereikbaarheidsakkoord te dekken. De onttrekking van € 19.986,- betreft de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Ecologische verbindingszone Hooidonk

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
36	0	2	34

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering voor de ecologische verbindingszone Hooidonk te dekken. De onttrekking van € 1.800,- betreft de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Hybrideveld RKGSV Gerwen

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
341	0	14	327

Deze dekkingsreserve is gevormd om de kapitaallasten van de investering voor het hybrideveld RKGSV Gerwen te dekken. De onttrekking van € 14.230,- betreft de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Onderzoek mobiliteitsprojecten

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
144	0	36	108

Deze dekkingsreserve is gevormd om de kapitaallasten van de investering voor het onderzoek mobiliteitsprojecten. De onttrekking van € 36.000,- betreft de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Renovatie Hongerman

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
1.000	0	0	1.000

Deze dekkingsreserve is in 2019 gevormd ten laste van de algemene reserve om de kapitaallasten van een gedeelte van de investering voor de renovatie Hongerman te dekken.

Renovatie Klooster

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
1.593	0	0	1.593

Deze dekkingsreserve is in 2019 gevormd ten laste van de algemene reserve om de kapitaallasten van de investering voor de renovatie van het Klooster te dekken.

Calamiteitenpad Esrand

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
92	0	4	88

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de algemene reserve grondexploitatie om de kapitaallasten van de investering voor het calamiteitenpad Esrand te dekken. De onttrekking van € 3.680,- betreft de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Sportvloer Hongerman

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
27	0	23	4

Deze dekkingsreserve is in 2019 gevormd ten laste van de algemene reserve om de kapitaallasten van de investering voor de sportvloer van sporthal Hongerman te dekken. De onttrekking van € 22.949,- betreft de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Klooster nieuwe stijl

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
2.894	0	0	2.894

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de algemene reserve. Deze dekkingsreserve is gevormd om de kapitaallasten van de investeringen voor installaties en vloerverwarming bij de renovatie van het Klooster te kunnen dekken.

Snelheidsremmende maatregelen Boord

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
68	0	3	65

Deze dekkingsreserve is gevormd om de kapitaallasten van het krediet snelheidsremmende maatregelen Boord te kunnen dekken.

Regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde/Dommeldelta

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
125	125	0	250

Deze dekkingsreserve is gevormd vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van het krediet regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde/Dommeldelta te kunnen dekken.

Toelichting op de voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Voorzieningen zijn passiefposten op de balans die een inzicht geven in de voorzienbare lasten van risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden op de balansdatum min of meer onzeker zijn, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

De voorzieningen zijn onder te verdelen in voorzieningen onderhoud en egalisatie, voorzieningen door derden beklemde middelen en voorzieningen verplichtingen, verlies en risico's.

Voorzieningen verplichtingen, verlies en risico's

Voorziening betaalbaar wonen

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
40	0	0	40

Het doel van deze voorziening is de terugkerende middelen van Koopgarantwoningen vanuit Helpt Elkander (compensatie van eerdere grondkorting) aan te wenden voor de kosten van startersleningen en daarnaast om de betaalbaarheid van het wonen in Nuenen te vergroten.

Pensioen voormalige wethouders

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
2.932	39	64	2.906

Voor zittende wethouders moet op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioen worden opgebouwd. Dit pensioen is afhankelijk van de diensttijd als wethouder en komt tot uitkering na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

De noodzakelijke omvang van de voorziening aan het eind van het boekjaar wordt elk jaar bepaald op basis van actuariële berekeningen door een extern bureau. De werkelijke pensioenbetalingen aan (voormalige) wethouders in het boekjaar komen ten laste van deze voorziening.

Voorzieningen onderhoud en egalisatie

Voorziening onderhoud gebouwen

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
1.179	367	313	1.233

Uitgaven voor groot onderhoud dat opgenomen is in het beheerplan wordt uit de voorziening bekostigd. Jaarlijks wordt bekeken of de vervanging ook daadwerkelijk noodzakelijk is of nog een jaar kan worden uitgesteld.

Met de schoolbesturen lopen nog gesprekken over het organiseren van het gezamenlijk groot onderhoud voor de gebouwen MFA Heuvelrijk en Ouwlandse Dijk. Overdracht van het schooldeel van de gebouwen naar het schoolbestuur moet nog plaatsvinden.

Voor Dorpshuis D'n Heuvel is een participatieproject gestart waarbij Stichting D'n Heuvel samen met betrokken partijen en inwoners een plan maakt voor aanpassing van de MFA inclusief ontsluiting gymzaal voor een toekomstbestendig Gerwen. Voor de aanpassing is een bedrag opgenomen in de investeringsbegroting.

Sporthal De Hongerman inclusief Scarabee wordt in stand gehouden, maar is gezien de renovatieplannen niet opgenomen in de voorziening. Voor de renovatie/vernieuwbouw is in 2021 een apart investeringskrediet beschikbaar gesteld.

Voorziening wegen

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
300	977	373	905

De voorziening is gebaseerd op het beheerplan wegen en wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten. Jaarlijks wordt het benodigd (gemiddeld) bedrag (€ 977.000,-) gestort in deze voorziening. De verwachte uitgaven aan cyclisch onderhoud zijn in 2022 € 373.000,-.

Voor reconstructie en rehabilitatie van de wegen zijn geen middelen beschikbaar in het onderhoudsfonds. Indien hier middelen voor nodig zijn, wordt apart aan de raad om budget gevraagd.

Civiele kunstwerken

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
386	115	192	309

De voorziening is gevormd voor het groot onderhoud van civiele kunstwerken zoals bruggen.

Voorzieningen door derden beklemde middelen

Voorziening afval

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
28	0	0	28

Het tarief dat geheven wordt voor afvalstoffenheffing mag op begrotingsbasis maximaal 100% kostendekkend zijn. Als er grote schommelingen zijn in de kosten en opbrengsten kan gebruik gemaakt worden van een voorziening om de kosten te egaliseren en zo grote schommelingen in de tarieven te voorkomen.

Voorziening riolering

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
4.207	0	139	4.068

De voorziening wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten. Daarmee worden tariefschommelingen in de toekomst zoveel mogelijk beperkt. De basis wordt gevormd door het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De kostenprognose wordt jaarlijks geactualiseerd

Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
124	0	0	124

Nuenen neemt deel aan het Regionale Ontwikkelingsfonds Werklocaties (ROW). Hiervoor is een voorziening gevormd. Betaling aan het regionale fonds vindt gefaseerd plaats afhankelijk van (regionale) besluitvorming.

Promotie-inkomsten

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
3	0	0	3

De marktkoopliden betalen maandelijks een bijdrage in de promotieactiviteiten voor de markt. De acties die plaatsvinden worden door de markt bedacht. Daarbij is het budget leidend.

Parkeerfonds

Stand 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2022
9	0	0	9

Uitgangspunt in de gemeente Nuenen is dat bedrijven de parkeerbehoefte op eigen terrein oplossen. Bij nieuwbouw moeten zij dus op hun eigen terrein voldoende parkeerplaatsen realiseren (volgens CROW publicatie Toekomstbestendig parkeren (2018)). Indien onvoldoende ruimte op eigen terrein aanwezig is om de parkeerbehoefte op te lossen, is het (mits dit niet leidt tot onevenredige parkeerhinder in de omgeving) mogelijk om deze verplichting af te kopen. De bijdragen van de bedrijven zijn dan bedoeld om parkeerplaatsen elders binnen acceptabele afstand te realiseren. Afkoop kan slechts plaatsvinden na toestemming van het college. In het kader van de planvorming voor het centrum wordt gekeken naar locaties voor parkeren en de bijdrage die het parkeerfonds kan hebben bij de realisatie. Daarbij zullen parkeerfonds en ambitie in balans moeten blijven. Dit kan gevolgen hebben voor de stortingen.

Toelichting op de financiële positie

Inleiding

In deze paragraaf wordt kort toegelicht welke uitgangspunten zijn gebruikt voor de berekeningen in deze meerjarenbegroting. Ook worden afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren toegelicht.

Indexcijfers

Regionaal zijn afspraken gemaakt over indexcijfers. Op die manier hanteren alle regiogemeenten en de grootste gemeenschappelijke regelingen dezelfde indexering. Voor de begroting 2022-2025 zijn de volgende indexcijfers gebruikt:

Indexcijfers MJB 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Loonkostenindex	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%
Materiële kostenindex	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%

Voor de gewogen kostenontwikkeling komen we dan op:

Tariefopbrengsten / inkomsten	2022	2023	2024	2025
Gewogen kostenontwikkeling	1,65%	1,65%	1,65%	1,65%

Rente

De rente wordt overeenkomstig de BBV-richtlijnen jaarlijks opnieuw berekend. Basis is de jaarrekening 2020. De geldende rentepercentages voor deze meerjarenbegroting 2022-2025 zijn opgenomen in de paragraaf Financiering.

In de nota reserves en voorzieningen van februari 2019 heeft uw raad besloten niet langer bespaarde rente te berekenen en toe te rekenen aan de reserves. Dit is in lijn met de aanbevelingen van de commissie BBV. We rekenen alleen met werkelijke betaalde rente en geen fictieve rente. Het totaal van de rentelasten en rentebaten en het gebruikte rentepercentage is opgenomen in de paragraaf Financiering.

Algemene uitkering

Voor de algemene uitkering volgen we de circulaire gemeentefonds. Volgens de landelijke richtlijnen moet de begroting 2022 gebaseerd zijn op de meicirculaire 2021 of de septembercirculaire 2021. Onze voorkeur is altijd om de septembercirculaire te verwerken, om te voorkomen dat kort na het vaststellen van de begroting al een begrotingswijziging moet worden gemaakt. Dit jaar wordt de septembercirculaire 2021 relatief laat gepubliceerd, omdat Prinsjesdag laat valt. Dat betekent dat we de gevolgen van deze circulaire niet in de begroting kunnen verwerken, omdat de begroting dan al gereed is en het besluitvormingsproces is gestart. Het streven is om tegelijk met het aanbieden van de begroting 2022 aan de raad de informatie van de septembercirculaire 2021 mee te sturen, met een voorstel tot verwerking ervan in de begroting.

Wat de algemene uitkering betreft moeten we toekomstige ontwikkelingen in het oog houden, zoals de herijking van het gemeentefonds. De herijking lijkt, in tegenstelling tot eerdere berichten, een negatief effect op te gaan leveren voor onze begroting. Ingangsdatum is voorzien in 2023. Er is nog niets definitief bekend en nog geen politiek besluit genomen. Conform de richtlijnen van Rijk en provincie kunnen we daarom nog niets over de herijking gemeentefonds opnemen in de begroting; wel hebben we het als risico benoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bijlagen

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Programma 1 Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	157	0	157	20	0	20	0	0	0	0	0	0
0.1 Bestuur	1	1.670	-1.669	1	1.627	-1.626	1	1.627	-1.626	1	1.627	-1.626
0.2 Burgerzaken	340	817	-477	340	817	-477	340	817	-477	340	816	-476
0.4 Overhead	24	8.017	-7.993	21	7.893	-7.872	21	7.960	-7.939	21	8.027	-8.006
Subtotaal	521	10.504	-9.983	381	10.337	-9.956	362	10.404	-10.042	362	10.470	-10.108

Programma 2 Veiligheid & Handhaving

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	36	1.198	-1.162	36	1.198	-1.162	36	1.198	-1.162	36	1.193	-1.157
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	1.139	-1.120	19	1.093	-1.074	19	979	-960	19	993	-974
Subtotaal	55	2.337	-2.282	55	2.291	-2.236	55	2.177	-2.122	55	2.186	-2.131

Programma 3 Werk (participatie), Zorg & Jeugd

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	63	-63	0	63	-63	0	63	-63	0	63	-63
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	76	685	-609	76	685	-609	76	685	-609	76	685	-609
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	365	3.191	-2.826	365	3.191	-2.826	365	3.198	-2.833	365	3.194	-2.829
6.2 Wijkteams	110	543	-433	110	543	-433	110	543	-433	110	543	-433
6.3 Inkomensregelingen	5.050	6.189	-1.139	5.028	6.189	-1.161	5.028	6.189	-1.161	5.028	6.189	-1.161
6.4 Begeleide participatie	0	1.478	-1.478	0	1.454	-1.454	0	1.469	-1.469	0	1.469	-1.469
6.5 Arbeidsparticipatie	0	679	-679	0	679	-679	0	679	-679	0	679	-679
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	837	-837	0	837	-837	0	837	-837	0	837	-837
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	218	3.181	-2.963	218	3.181	-2.963	218	3.181	-2.963	218	3.181	-2.963
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	3.396	-3.396	0	3.396	-3.396	0	3.396	-3.396	0	3.396	-3.396
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	20	-20	0	20	-20	0	20	-20	0	20	-20
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	433	-433	0	433	-433	0	433	-433	0	433	-433
7.1 Volksgezondheid	0	862	-862	0	877	-877	0	896	-896	0	914	-914
Subtotaal	5.818	21.558	-15.739	5.796	21.549	-15.752	5.796	21.589	-15.793	5.796	21.604	-15.808

Programma 4 Verenigingen & Accommodaties

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	37	0	37	14	0	14	39	0	39	39	0	39
4.2 Onderwijshuisvesting	75	1.154	-1.080	75	1.153	-1.079	75	1.147	-1.073	75	1.144	-1.069
5.1 Sportbeleid en activering	20	159	-139	0	115	-115	0	115	-115	0	115	-115
5.2 Sportaccommodaties	195	1.148	-953	195	1.064	-869	195	1.379	-1.183	195	1.363	-1.168
5.6 Media	0	460	-460	0	460	-460	0	460	-460	0	460	-460
Subtotaal	327	2.921	-2.594	284	2.792	-2.508	309	3.101	-2.792	309	3.082	-2.773

Programma 5 Wonen & Leefomgeving

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	91	185	-94	91	185	-94	91	185	-94	90	185	-95
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	257	210	47	257	210	47	257	210	47	257	210	47
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	93	87	6	93	87	6	93	87	6	93	87	6
8.1 Ruimtelijke ordening	0	1.033	-1.033	0	931	-931	0	931	-931	0	931	-931
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.766	4.214	-448	3.827	4.275	-448	3.828	4.276	-448	3.829	4.278	-448
8.3 Wonen en bouwen	950	1.050	-100	930	972	-42	909	1.016	-107	909	1.024	-114
Subtotaal	5.156	6.779	-1.623	5.197	6.660	-1.462	5.178	6.705	-1.528	5.179	6.714	-1.535

Programma 6 Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	188	125	63	71	0	71	61	0	61	61	0	61
2.1 Verkeer en vervoer	110	3.380	-3.270	111	3.419	-3.308	111	3.543	-3.432	111	3.599	-3.488
2.2 Parkeren	0	7	-7	0	7	-7	0	7	-7	0	7	-7
2.5 Openbaar vervoer	0	9	-9	0	9	-9	0	9	-9	0	9	-9
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	2.133	-2.133	0	2.040	-2.040	0	2.057	-2.057	0	2.027	-2.027
7.2 Riolering	2.010	989	1.020	2.050	1.030	1.019	2.090	967	1.123	2.132	1.043	1.089
7.3 Afval	3.123	2.254	869	3.141	2.274	867	3.187	2.305	883	3.234	2.340	894
7.4 Milieubeheer	0	675	-675	0	662	-662	0	585	-585	0	563	-563
Subtotaal	5.431	9.571	-4.140	5.372	9.440	-4.068	5.449	9.472	-4.022	5.538	9.588	-4.050

Programma 7 Economie, Toerisme & Recreatie

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	4	0	4	4	0	4	183	0	183	183	0	183
3.1 Economische ontwikkeling	9	120	-111	9	120	-111	9	120	-111	9	120	-111
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	27	-24	3	27	-24	3	27	-24	3	27	-24
3.4 Economische promotie	35	98	-63	35	98	-63	35	98	-63	35	98	-63
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	18	807	-789	18	833	-815	18	1.249	-1.231	18	1.268	-1.250
5.4 Musea	0	68	-68	0	68	-68	0	68	-68	0	68	-68
5.5 Cultureel erfgoed	0	41	-41	0	38	-38	0	38	-38	0	38	-38
Subtotaal	68	1.161	-1.093	68	1.184	-1.116	248	1.599	-1.352	248	1.619	-1.371

Programma 8 Financiën & Belastingen

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	338	0	338	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	103	-103	0	305	-305	0	211	-211	0	731	-731
0.5 Treasury	160	157	3	120	117	3	79	76	3	79	76	3
0.61 OZB woningen	5.021	123	4.898	5.167	123	5.044	5.317	123	5.193	5.470	123	5.346
0.62 OZB niet-woningen	1.376	45	1.331	1.398	45	1.353	1.421	45	1.376	1.445	45	1.400
0.64 Belastingen overig	75	53	22	75	53	22	75	53	22	75	53	22
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	31.790	0	31.790	31.844	0	31.844	32.341	0	32.341	33.053	0	33.053
0.8 Overige baten en lasten	0	824	-824	0	864	-864	0	1.074	-1.074	0	1.318	-1.318
Subtotaal	38.760	1.305	37.455	38.605	1.508	37.098	39.233	1.583	37.650	40.122	2.346	37.776

Totaal

Bedragen x €1.000

Totaal	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Totaal	56.137	56.137	0	55.760	55.760	0	56.630	56.630	0	57.609	57.609	0
Resultaat	56.137	56.137	0	55.760	55.760	0	56.630	56.630	0	57.609	57.609	0

Vaststellingsbesluit

Raadsbesluit en raadsvoorstel

Aangenomen amendement en moties

Aangenomen amendement

Aangenomen moties